

Serie nouă
august 2016

8
(CLXXXI)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

D i n s u m a r:

- ✓ Interviu cu muzicologul Marcel Spinei
- ✓ Festival de Muzică Clasică și Contemporană ȚINTEA MUZICALĂ 2016
- ✓ Concursul Enescu 2016
- ✓ Trofeu la Nürnberg
- ✓ De vorbă cu Andrei Tudor
- ✓ Jubileu Maria Stoianov la Chișinău

În imagine:
compozitorul Andrei Tudor
(foto: Mihnea Irimia)

Creație și eroare

Doppelgänger-ul este un personaj fictiv de care un creator se poate folosi pentru a-și transforma gândul în artă. E un tertip ce îi concede artistului să întreprindă tot ceea ce i se năzare, indiferent de împrejurări sau de consecințe. Compozitorul e musai să fie autentic și eroic. Dar și egoist. Ce ar fi trebuit să facă Stravinski atunci când, la Paris, în 1913, la premiera baletului său *Sacre du Printemps*, publicul l-a huiduit îndelung? Să se lase de compoziție? Au lăsat Cézanne, Monet ori Bridget Riley pensulele din mână și s-au apucat, să zicem, de agricultură, în vremea când erau respinși în mod public? Aici intervine sentimentul eșecului. Când vine vorba despre creație, eșecul este inevitabil, face parte din însăși natura actului creator. Perfecțiunea este aproape imposibil de atins. De aici impresia că eșecul pândește după colț, că suntem nevoiți să acceptăm faptul că putem fi, uneori, sortiți lui. Alteori, chiar e productiv să dai greș. Cu toții am lăsat după noi mormane de idei mototolite și experiențe sfărâmate, în care am căutat și fructificat apoi cioburi sclipitoare printre tonele de steril, care transmiteau o încredere exterioară ce copleșea și seducea. Învățăm, desigur, din greșeli, dar nu ne e clar întotdeauna când anume greșim și nici ce rol joacă eșecul. Important e ca, în cazul nostru, compozitorul să scoată creativitatea de pe pilot automat și să o conducă responsabil, cu întreaga lui ființă, să facă distincție între ceea ce se cade a fi conservat și ceea ce trebuie aruncat într-o producere de opere originale și cutezătoare. Altfel, libertatea de creație e uzurpată. Or, hârtia de turnesol a acestui proces este imaginația, singurul bun pe care nici un computer din lume nu îl va deține vreodată. Eroarea în muzică nu este rectilinie, așa cum credea Dimitrie Cuclin atunci când spunea: „am greșit aici, repar dincoace”. Ea supune și se supune unui timp subiectiv, interior și, paradoxal, volatil. Un timp cumulativ: prima dată ți se iartă, a doua oară plătești, iar a treia oară nu mai scapi. Se întâmplă ca în componistica muzicală, greșeala să fie câteodată drumul cel mai scurt către o descoperire. „Greșeala” lui Wagner, de pildă, din *Parsifal*, prin care a sleit puternic forța relațiilor funcțional-tonale, l-a condus spre re-descoperirea modalismului. Și exemplele sunt nenumărate. Într-un anume fel, eroarea este și dilematică: Bunăoară, unii spun că este eronat să scrii toată viața aceeași muzică. Să fii, adică, consecvent stilistic. Din această perspectivă, Vivaldi, Mozart, evident, au greșit. Alții, dimpotrivă, afirmă că nu e igienic să schimbi mereu maniera, să scrutezi permanent orizonturi noi, cu alte cuvinte, să ai un comportament cameleon, precum Schönberg ori Cage. Creația și, implicit, eroarea sunt fenomene (re)iterative. Fiecare etapă, fiecare mișcare, fiecare gest componistic îl antrenează pe celălalt. E nevoie de timp berechet ca să nu te rătăcești și, mai ales, să nu

deznădăjduiești. Nu ultima notă pe care o pui pe portativ desăvârșește lucrarea, ci fiecare za din lanțul de incizii anterioare, unele, poate, aflate sub semnul erorii, șterse de pe hârtie și din memorie, altele judicioase, folositoare, ce dau relief lucrării. Esențial e să nu te oprești. A nu continua înseamnă a da ghes eșecului să te viziteze. E ca în laborator: experimentezi ca să-ți urmărești scopul creativ. Iar singura persoană de la care ai nevoie de permisiune ești tu însuși. Și, în cazuri de forță majoră, de la un doppelgänger.

Liviu DĂNCEANU

DIN SUMAR

Interviu cu Marcel Spinei.....	2-4
TINTEA MUZICALĂ 2016.....	4-6
PRO PIANO ROMANIA.....	7-8
Adunarea națională a ANCR.....	10-11
Remember Theodor Grigoriu.....	14-15
Master class.....	18-19
Recenzii.....	20-25
Fundația “Henry Mălineanu”.....	27
Festivalul de jazz de la Gărâna.....	28-29
CineCanta.ro.....	30-31
Sărbătoare estivală la Focșani.....	32-35
Lauri la Nürnberg.....	36
De vorbă cu Andrei Tudor.....	40-43
Jubileu Maria Stoianov.....	44-46

Convorbire cu muzicologul Marcel Spinei: "Psaltichia grecească", de Filothei Jipa

Marcel Spinei: În luna martie a acestui an (2016) am descoperit la mănăstirea Ivron, de la Muntele Athos, un codice aflat sub cota 1160 *Antologhion*, scris de către ieromonahul Filothei sin Agăi Jipei (1640 ? - 1720 ?), în limba greacă, cu câteva cântări în limba română (vezi și studiul nostru *Un manuscris de mare relevanță de la Muntele Athos. Filothei Jipa, Psaltichia grecească*, Revista Academica nr. 5 - 6, Editura Academiei Române, București, 2016, p. 60). Așa după cum se știe, *Psaltichia rumânească* de Filothei Jipa, terminată la București în 24 decembrie 1713, a constituit un punct de maximă importanță pentru cultura românească medievală: includerea limbii române ca limbă de bază în biserică, ce a dus la introducerea limbii române în școală (N. Iorga) și, în general, la formarea limbii și a culturii române moderne.

Grigore Constantinescu: *Marele domnitor martir Constantin Brâncoveanu iubitor de țară, neam și cultură românească a susținut cu ardoare această renaștere / românire.*

M. S.: Manuscrisul lui Filothei Jipa nu ar fi fost de ajuns pentru această măreață întreprindere: a fost nevoie de ajutorul domnitorului Constantin Brâncoveanu și a mitropolitului Țării Românești, martirul Antim Ivireanul, care, străin de neam, a fost un mare om de cultură și iubitor de cântare psaltică românească: el a înțeles valoarea acestui manuscris pentru români, și l-a tipărit în anul următor - 1714, sub numele de *Catavasier*, în circa 4.500 de exemplare - tiraj enorm pentru acele vremuri de răstribite! În perioada 1714 - 1826 acest *Catavasier* a fost reeditat în 38 de ediții! Lucrarea a ajuns aproape la fiecare biserică românească, cu obligativitate de la domnitor, și drept de osândă în caz de nesupunere, și astfel s-a pornit *românirea* / termen primenit de Anton Pann.

Gr. C.: După cum spui, o comparație la nivel european ar fi putut fi aceasta: în antichitate, romanii au tradus cultura elină în latină și, astfel, au propagat-o la nivel planetar! Merita această încercare!

M. S.: Manuscrisul grecesc descoperit anul acesta la mănăstirea Ivron din Muntele Athos este important pentru a indica obârșia *Psaltichiei rumânești*.

Nimeni, niciodată până acum, nu a pus problema că ieromonahul Filothei ar fi putut alcătui mai întâi un manuscris în limba greacă - care era limba cântărilor din biserica românească de atunci - pentru a proba compozitorii doriți să facă parte din *Antologhionul* său românesc. În ce-i privește, acești autori sunt cei mai importanți din creația psaltică bizantină a epocii, inclusiv completarea cu câteva «supernove» de neam românesc: *Gherman arhiereul Neon Patron* (despre posibila apartenență la romanitate a arhiereului *Gherman arhiereul Neon Patron*, vezi M. Spinei, *Antim Ivireanul, iubitor de cultură și muzică*

psaltică românească, studiu în apariție la B. O. R., București, 2016, în tomul omagial dedicat mitropolitului martir, nota 56.), *Bălașu preotul de la Constantinopol* (M. Spinei, *Bălașu preotul Țarigrădeanul* (1610 ? - 1701). Monografie. Editura Spinei Music Company, Atena - București, 2011.), *Cosma ieromonahul Macedoneanul* (M. Spinei, *Cosma ieromonahul Macedoneanul Iviritul* (1630 ? - 1710 ?). Monografie. Editura Spinei Music Company, Atena - București, 2014.), *Damian protopsaltul Moldovlahiei* (M. Spinei, *Damian ieromonahul protopsaltul Moldovlahiei* (1660 ? - 1740 ?). Monografie. Editura Spinei Music Company, Atena - București, 2013), *Iovașcu Vlahu* (M. Spinei, *Iovașcu Vlahu Protopsaltul Curții Ungarovahe* (1650 ? - 1730 ?). Monografie. Editura Spinei Music Company, Atena - București, 2012), ș.a.

Gr. C.: S-a vorbit probabil, chiar fragmentar, despre astfel de contribuții, în acele timpuri.

M. S.: De altfel, după cum susținea Sebastian Barbu-Bucur, ieromonahul Filothei Jipa ... a viețuit un timp la Athos ... și înainte anului 1700 ... a revenit în țară ... (Vezi S. Barbu-Bucur, *Filothei sin Agăi Jipei, Psaltichie rumânească. I. Catavasier*. Editura Muzicală, București, 1981, p. 16).

Poate ieromonahul Filothei a slujit chiar la mănăstirea Ivron, iar codicele *Antologhion* a fost lăsat chiar de el, mănăstirii.

Manuscrisul descoperit acum la mănăstirea Ivron, este format din două codice reunite sub aceeași copertă, scrise de doi codicografi diferiți: **partea întâi:** f.1 - 156v (212 pagini), scris în limba greacă, la începutul secolului al XVIII-lea, codicograf anonim; **partea a doua:** f.157 - 348v (191 file x 2 = 382 pagini), scris în limba greacă cu câteva cântări în română, la finele secolului al XVII-lea și începutul celui de-al XVIII-lea, de către *Filothei ieromonahul Valahiei* - Φυλοθέου ιερομονάχου του εκ της Βλαχίας. După cercetări intense, am concluzionat că

acesta a fost manuscrisul ce a precedat scrierea *Psaltichiei rumânești* de la 1713.

Gr.C.: Desigur, este cazul unei argumentații și demonstrații speciale, venind din pasiunea acestor cercetări.

M. S.: Iată argumentația noastră, pe scurt / în sindomon:

- Codicele „*Psaltichia grecească*” - denumită de noi actualmente astfel, a fost scris la finele secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea, înaintea *Psaltichiei rumânești*. Un punct de susținere al afirmației ar fi faptul că, în *Psaltichia grecească* există un imn - *Polihronion* adresat mitropolitului Valahiei - Theodosie, care nu mai figurează în versiunea românească, mitropolit fiind atunci Antim Ivireanul, etc.

- Din punct de vedere al prezentării formei manuscriselor: a) codicele de la Biblioteca Academiei B-BAR 61 (Catalog Spinei nr. 10) *Psaltichie rumânească / Antologhion*, scris în limba română de ieromonahul Filothei Jipa, la 24 decembrie 1713, se află în format mic 4°, cu dimensiunile 20,5 x 14,5, și are: 259 de file / 518 pagini (Vezi M. Spinei, *Manuscrise muzicale psaltice bizantine și de tradiție bizantină din România*. Prefață de acad. Viorel Căndea, Revista B. O. R., an 123, București, 2005, Tom I, pp. 280 - 281). b) codicele de la mănăstirea Ivron 1160 *Antologhion*, partea I + II, în limba greacă, cu câteva

cântări în limba română, scris la finele secolului al XVII-lea și începutul celui de-al XVIII-lea, prezintă același format mic 4°, cu dimensiunile 15,7 x 10,5, și are: I – III + 348 + 1 – 3 file / 696 pagini. c) *Catavasierul* lui Filothei, tipărit de mitropolitul Antim Ivireanul, la mănăstirea Dealu, Târgoviște, se află în format 8°, și are IV + 138 pagini.

În ambele codice – Ms. B-BAR 61 și Ms. Iviron 1160 – partea a doua, scrisul lui Filothei sin Agăi Jipei este același: deosebit de frumos, cu înflorituri, frontispicii / titluri de pagină colorate, semne chironomice, măturile frumos ornamentate, cu o mare bogăție de culori și o caligrafie deosebită.

Hârtia folosită prezintă trăsături – vignete, etc., specifice epocii. Cerneala utilizată pentru grafia psaltică este neagră și roșie.

- Din punct de vedere al conținutului:

A. cca. 90% din compozitori sunt aceiași, dar: a) în timp ce *Psaltichia rumânească* conține cca. 590 de lucrări anonime, b) în *Psaltichia grecească*, aproape toate cântările au consemnați compozitorii. c) Dacă în versiunea românească compozitorul ieromonah Filothei Jipa este prezent doar cu câteva cântări – Ode - pentru domnitor și boierii cei mari ..., și *Catavasia / Canonul Florilor* f.18v/ f.24v, ș.a., d) în *Psaltichia grecească* participă vizibil ca autor - alături de ceilalți compozitori, cu diferite cântări religioase, având numele trecut.

Iată *Odele* prezente în *Psaltichia grecească*, alcătuită de Filothei Jipa: Hrysafis cel Tânăr a închinat Polihronion mitropolitului Valahiei - Theodosie, predecesorul lui Antim Ivireanul / nu există în *Psaltichia rumânească*; Cosma ieromonahul Macedoneanul a închinat Polihronion conducătorilor clerului din Ungrovlahia - Țara Românească / nu există în *Psaltichia rumânească*; Filothei Jipa a închinat Polihronion mitropolitului Antim Ivireanul; Gherman Neon Patron a închinat Polihronion conducătorilor clerului Ungrovlahiei / nu există în *Psaltichia rumânească*; Nu există în *Psaltichia grecească* nici Oda / Polihronionul închinat domnitorului Constantin Brâncoveanu, pe care a compus-o în versiunea românească, și nici scrisoarea adresată domnitorului.

Iată numele compozitorilor comuni, din ambele manuscrise: Ioannis Koukouzelis, Xenos Koronis, Manouil Hrysafis, Hrysafis cel Tânăr, Gherman arhiereul Neon Patron, Bălașu preotul de la Constantinopol, Cosma ieromonahul Macedoneanul, Damian protopsaltul Moldovlahiei ieromonahul Iviritul, Petru Byzantios, Theofanos, ș.a.

Iată, în continuare, compozitorii din *Psaltichia rumânească*, ce nu figurează în *Psaltichia grecească*, deși cântările lor există: Andrei Piroul, Criteanul, Cassia monahia, Gheorghe Sikeliotul al Nikomidiei, Ioan monahul, Nil din Xantopoulou, Theodor - Simeon Studitul, Sofronie patriarhul Ierusalimului.

De asemenea, iată compozitorii din *Psaltichia grecească*, ce nu figurează în *Psaltichie rumânească* - fiind anonimi, deși cântările lor există: Konstantinos Magoulas, Xenos Koronis – notat greșit Gazis, Ioannis Koukouzelis – notat greșit Konstantinos din Aghialou, Melhisedek episcopul Redestou, Gavriil din Aghialou, Ioannis Hristostomou – Gură de Aur, Theodoulos monahul, Theofanos patriarhul Karykis, Klement din Lesbos, Nikiforos Ithikou, Longhinos ieromonahul, Ioannis Kladas, Meletios Sinaitul, Athanasie Iviritul, Petru Bereketis Vizantiou – trecut doar Vizantie, Iakovos arhiereul de la Koutloumous, Filothei ieromonahul Jipa – cu diferite cântări, Iovașcu Vlahu – contemporan cu Filothei Jipa, Manouil Gouta din Tessalonik, anonimi.

B. Am constatat că ordinea cântărilor din *Psaltichia grecească* este aproape identică cu cea din *Psaltichia rumânească*. Există o întrebare, care va trebui să capete un răspuns – cu privire la *Anixandarele* atribuite de S.Barbu-Bucur monahului Iosif de la mănăstirea Neamț, scrise la finele secolului al XVIII-lea. Ele apar la începutul *Psaltichiei rumânești*, după cum notează S.Barbu-Bucur scrise de o alta mână ... dar, nu au fost semnate Iosif de la mănăstirea Neamț; sunt doar atribuite. În originalul grec *Anixandarele* sunt trecute ca aparținând alcătuitorului de Antologhion – ieromonahul Filothei Jipa protopsaltul Valahiei.

Gr. C.: Din cele spuse, există o seamă de informații care argumentează aceste recente cercetări, întreprinse în 2016.

M. S.: Concluzionând, ieromonahul Filothei Jipa a alcătuit un *Antologhion* în limba greacă – înainte de anul 1713, pe care l-a tradus mai apoi în română, folosind autori de primă mărime din literatura muzicală bizantină, la care a inclus și compozitori de sorginte românească. Această *Psaltichie grecească* de ieromonahul Filothei Jipa, Ms. 1160, *Antologhion*, de la mănăstirea Iviron, Muntele Athos, ar trebui să fie copiată / tipărită și, în aceste condiții, redată culturii națiunii la care aparține, pentru a fi studiată și înțeleasă mai profund opera sa. Poate un alt înalt for al culturii din România sau un om de bună credință va iniția astfel acțiunea, pentru o mai bună cunoaștere a începuturilor românirii pe plaiurile noastre.

Grigore CONSTANTINESCU

Filothei sin Agăi Jipei, Ms. autograf 1160 *Psaltichia grecească*, f.347v, scris la Mănăstirea Iviron, Muntele Athos, la finele secolului al XVII-lea.

Însemnare / traducere din limba greacă: ... Filothei ieromonahul din Vlahia, ehul 1, Toată suflarea să laude pe Domnul, tropar de la Vecernie ...

Reproducere cu aprobarea Sfintei Mănăstiri Iviron, Muntele Athos

Prime audiții în festivalul Țintea Muzicală 2016

Printre atâtea oferte culturale sezoniere, panoramate on-line consumatorului de cultură, unele deosebit de incitante, serile celei de-a opta ediție a festivalului **Țintea Muzicală** (derulat între 1 și 5 iulie) au reușit să se impună atenției anul acesta, nu doar prin conceptul atractiv tradus prin titulatura "*Vă place... Spania?*", ci și prin includerea, în rândul personalităților interpretative prezente pe afiș, a unui duo instrumental inedit. În periplul muzical București-Băicoi-Ploiești ce și-a propus să înlăture ipoteticele "granițe" ale interferențelor culturale dintre capitală și o zonă a țării (poate) mai puțin privilegiată din punct de vedere artistic, **Țintea Muzicală 2016** a reunit, pe cele trei scene de concert ale festivalului (sala „Auditorium” a UNMB, Casa de Cultură din Liliesți-Băicoi și Biserica romano-catolică „Cristos Rege” din Ploiești), alături de duo-ul deja menționat, nouă soliști, un cvartet de viori – Alegria, și unul de chitare – Passion, în interpretarea cărora am putut audia atât pagini afiliate stilurilor baroc și romantic, cât și o sumă de creații contemporane.

De aproape un deceniu, de când s-a născut și ideea de a combina clavecinul cu acordeonul, Sonja Leopold și Christoph Hofer – respectiv duo Ovocutters – s-au decis să-și angreneze resursele în valorificarea și extinderea repertoriului contemporan, comisionând lucrări compozitorilor din întreaga Europă (și nu numai), în dorința de a le interpreta în primă audiție absolută. Dedicată parfumului meridional specific tipologiei melodico-ritmice dar și particularităților timbrale ale muzicii spaniole, ediția "*Vă place... Spania?*" a festivalului **Țintea Muzicală** și-a propus, în egală măsură, să și provoace, prin prezența acestei mixturi instrumentale extrem de interesante clavecin-acordeon, imaginația compozitorilor. Au răspuns la această provocare și, totodată, dorinței duo-ului Ovocutters de a explora dezvoltarea sonorităților actuale prin demersuri componistice originale, creatori precum Adina Dumitrescu, Wolfgang Liebhart, Laura Manolache, Dana Cristina Probst și Ming Wang ale căror piese, redactate în primă audiție absolută (cu excepția celei a Danei Probst – primă audiție românească), au pus în lumină atuurile expresive ale fiecăruia dintre cele două instrumente.

A *TRE* pentru acordeon, clavecin și pian de Adina Dumitrescu s-a ancorat, prin juxtapunerea și suprapunerea unor microstructuri modale fragmentate pe un ritm cvasi-ostinat, în configurarea metaforică a unui posibil flamenco (adăugând, în acest scop, clavecinului și funcția unui instrument de percuție). În replică, piesa lui Wolfgang Liebhart, *REV UP*, pentru acordeon și clavecin a fost gândită pe principiul accelerării tempoului, melodică – încadrabilă într-un minimalism gestual – fiind completată

de o anume teatralitate a mișcărilor corpului și picioarelor, a căror simbolistică rememorează, până la punctul final, același temperamental flamenco. *Hommage a Manuel de Falla* pentru clavecin solo aparținând Laurei Manolache a conturat personaje multiple ce evoluează în paralel; nu lipsește de aici puntea stilistică între baroc (de a cărui imagine se leagă însăși funcționalitatea instrumentală a clavecinului) și contemporaneitate prin intermediul ornamenticii grefate pe un ritm rubato, trilurile evoluând către cascade sonore etalate cu virtuozitate dar și cu grația discretă ce a marcat întreaga creație a lui Manuel de Falla, influențată de conjuncția dintre impresionism și stilul neoclasic. *Alegria* pentru acordeon și clavecin a Danei Cristina Probst a reprezentat una din variantele de ritm ale stilului flamenco speculată cu eleganță și rafinament într-un tempo rapid, ce-a evidențiat, în cadrul cuplului perfect

sincronizat al celor două instrumente, subtilitatea creionării discrete a liniilor melodice alternând cu repetitivitatea structurilor armonice. Pornind de la conceptul de descriptivism sonor, cele două părți ale lucrării *Gaudi's Contour* pentru acordeon și clavecin de Ming Wang – *Sagrada Familia* (din 1882 până azi) și *Casa Batllo* (1877) – au adus în prim plan corespondența vizual-fonică dintre variatele culori ale clădirilor și diferitele posibilități de combinare a modurilor care pot fi construite pe fiecare sunet, corespondență bazată pe ideea de contrast, de alternanță a stărilor, de relevare a unui veritabil arsenal efectologic, propriu ambelor instrumente. În fine, ultima partitură în primă audiție absolută din programul festivalului, *Ritualul tăcerii* pentru bas electric și mediu

electronic de Sebastian Dumitrescu (în interpretarea autorului) s-a axat pe ideea echivalenței dintre repetiție și ritual, reliefând efectul produs asupra percepției umane de către repetitivitatea pulsației ritmice potențial investită cu semnificații rituale.

Și pentru că anul acesta ne-au plăcut nu doar... Spania, ci și creațiile contemporane influențate de spiritul culturii spaniole, așteptăm cu interes viitorul concept al manifestării care ne va prilejui din nou, sperăm, contactul cu personalități din elita europeană a artei sunetelor, interpreți și compozitori ispitiți de noi provocări conceptuale.

Loredana BALTAZAR

Duo-ul acordeon – clavecin în centrul atenției la workshop-ul de compoziție și interpretare

Având ca principal invitat un duo mai puțin obișnuit – acordeon – clavecin, ediția a opta a Festivalului Țintea Muzicală a oferit compozitorilor și interpreților și un workshop centrat pe problematica acestei combinații

neobișnuite. Workshop-ul, desfășurat sâmbătă 2 iulie în sala Auditorium a UNMB, a fost susținut, pe de o parte, de membrii duo-ului Ovocutters din Austria – Christoph Hofer, acordeon și Sonja Leipold, clavecin –, iar pe de altă parte de compozitorii care, la invitația festivalului, au scris lucrări pentru acest duo: Adina Dumitrescu - *A TRE*, Wolfgang Liebhart - *REV UP*, Laura Manolache - *Hommage à Manuel de Falla*, Dana Cristina Probst - *Alegría* și Ming Wang - *Gaudi's Contour*. Astfel, alăturarea insolită a celor două instrumente a putut fi privită și comentată atât din perspectiva interpreților, cât și din aceea a compozitorilor.

Cei doi muzicieni austrieci au arătat cum, în ciuda deosebirilor evidente, între cele două instrumente există și similitudini care pot constitui un bun punct de plecare pentru cei care se încumetă să abordeze componistic această pereche instrumentală. O primă caracteristică ar fi lipsa diferențelor de culoare la trecerea dintr-un registru în altul, lipsă compensată de registrație - desigur, mult mai bogată la acordeon –, dar și de existența posibilității de variație timbrală (și simultan de intensitate) la nivelul fiecărui manual în parte la clavecin sau a fiecărui grup de butoane (stânga – dreapta) la acordeon. Un alt aspect comun, privind de această dată prin perspectivă istorică, ar fi intrarea destul de recentă a ambelor instrumente în zona de interes a compozitorului contemporan, dată fiind umbra în care și clavecinul, și acordeonul au stat până acum – clavecinul ca instrument cumva subestimat, neînțeles, prea strâns legat de muzica veche, iar acordeonul ca instrument „bun la toate”, marginalizat tocmai prin neapartenența lui

într-o relație directă, fie cu câte un artist și opera sa, precum Antoni Gaudi sau Manuel de Falla, fie cu un aspect caracteristic al muzicii peninsulei iberice, precum ritmul, însoțit chiar și de elemente de coregrafie specifice flamenco-ului.

Reușita workshop-ului din acest an a fost cu atât mai îmbucurătoare, cu cât publicul care a asistat într-un număr mare la discuții nu a fost alcătuit numai din compozitori și interpreți, ci și din iubitori de concerte, care, astfel, au putut audia pregătiți programul ce a urmat. Este și scopul manifestărilor organizate de Țintea Muzicală, festival care aduce împreună muzica clasică și cea contemporană, încercând de fiecare dată să facă vizibile firele, pentru mulți adânc ascunse, care leagă muzica secolului XXI de cea a secolelor trecute sau de alte genuri.

Dana Cristina PROBST

Festival Internațional de Muzică Clasică și Contemporană ȚINTEA MUZICALĂ, a VIII-a ediție - iulie 2016

A devenit deja o frumoasă tradiție ca în primele zile ale lunii iulie, începând din anul 2009, publicul iubitor al mării și adevăratei muzici din București, Țintea-Băicoi, Ploiești etc, să fie invitat a participa la importante manifestări muzicale în cadrul Festivalului Internațional de Muzică Clasică și Contemporană ce poartă un nume de referință – ȚINTEA MUZICALĂ.

Este o lăudabilă inițiativă a celor două cunoscute fiice ale renumitului inginer Gheorghe Teodorescu - din interesanta așezare urbană prahoveană Țintea - parte din administrația orașului Băicoi (din 1968): Dana - căsătorită Probst și stabilită, cu domiciliul din anul 1994 în vestita metropolă a muzicii europene Viena și Adina - căsătorită Dumitrescu, care continuă activitatea în orașul Tempere din Finlanda.

Manifestând o evidentă chemare pentru studiul artei sonore, cele două surori Dana și Adina Teodorescu au absolvit, cu brio, Universitatea Națională din București și s-au afirmat constant în țară și peste hotare în calitate de compozitoare, pianiste și profesoare - unanim apreciate de public și presa de specialitate atât din țările respective dar și din alte zone europene.

Încă de la prima ediție, această manifestare muzicală de rezonanță națională și internațională și-a propus să promoveze - prin concerte camerale, recitaluri, sesiuni de comunicări și referate, simpozioane, mese rotunde etc, valorile perene ale muzicii clasice și contemporane românești, precum și cele mai reprezentative opusuri semnate de nemuritori compozitori din marile epoci și școli muzicale europene și de peste ocean.

Actuala ediție - a VIII-a, după cum notează organizatorii „și-a îndreptat atenția către spațiul muzical și cultural spaniol - un spațiu pe cât de viu colorat, pe atât de nuanțat și de divers. Instrumentele prezente la această ediție s-au grupat în jurul duo-ului clavecin-acordeon, o combinație aparte de vechi și nou, cu resurse deja probate în muzica Barocului (în ceea ce privește clavecinul), și care așteaptă a fi puse în valoare de creațiile contemporane.”.

Sonja Leipold, Christoph Hofer

clară al un gen anume de muzică. Acest teren prea puțin probat pe care este invitat să intre creatorul zilelor noastre poate trezi un interes deosebit în căutătorul de sonorități noi și detalii tehnice inedite.

A fost și cazul celor cinci compozitori amintiți mai sus, care au scris lucrări pentru aceste instrumente în diferite variante, plecând de la clavecin solo (Laura Manolache), trecând prin duo (Wolfgang Liebhart, Dana Cristina Probst, Ming Wang) și până la combinația de trei claviaturi - clavecin, acordeon și pian (Adina Dumitrescu). Din prezentările făcute în cadrul workshop-ului și în urma audierii pieselor în concert au rezultat, în mare, două tipuri de abordare din partea compozitorilor: pe de o parte insistența pe parametrul *ritm* în cazul lucrărilor *A TRE*, *REV UP* și *Alegría*, iar pe de altă parte folosirea cluster-ului ca principal element de vocabular în *Hommage à Manuel de Falla* și *Gaudi's Contour*. Trebuie amintit faptul că toți cei invitați anul acesta să scrie noi piese pentru festivalul Țintea Muzicală au ținut cont de tema ediției care a fost centrată pe spațiul muzical și cultural spaniol. Lucrările s-au plasat

Ca în fiecare an, mai mulți compozitori români și străini au fost invitați să participe la Festivalul Țintea Muzicală cu noi creații, inspirate de această dată din spațiul și tradițiile spirituale spaniole. În acest context, au fost programate în cele patru concerte lucrări în prima audiere absolută pentru clavecin-acordeon semnate de compozitorii Adina Dumitrescu, Sebastian Dumitrescu, Wolfgang Liebhart, Laura Manolache, Dana Cristina Probst, Ming Wang ș.a.

Punând în valoare superbul peisaj iberic – printr-o inspirată incursiune în muzica secolelor XVIII-XX, programul celor patru concerte a adus în prim plan și alte cunoscute instrumente muzicale, printre care: chitara, pianul, vioara, violoncelul dar și vocea umană, oferind astfel publicului din toate categoriile socio-profesionale, pagini de referință din creația iluștrilor compozitori spanioli: Isaac Albeniz, Manuel de Falla, Enrique Granados, Jesus Guridi, Heitor Villa-Lobos, Xavier Montsalvatge, Fernando Obradors, Joaquin Rodrigo, Antonio Soler, Francisco Tarrega, Joaquin Turina ș.a.

Ca și la edițiile precedente, pe scenele de concert din București, Băicoi, Ploiești etc. s-au aflat artiștii interpreți de vârf din Austria și România, printre care menționăm: Duo-ul Ovocutters – alcătuit din clavecinista Sonja Leopold și acordeonistul Christoph Hofer, soprana Cristina Radu, chitaristul Costin Soare, soprana Ariadna Mihai, mezosoprana Carolina Astanei, pianistul Otto Probst, violoncelista Maria Magdalena Probst, violonista Diana Antonescu, regizoarea Dorothea Neagu ș.a.

Preluând inițiativa ediției din anul 2012, Festivalul „Țintea Muzicală” a oferit și în acest an copiilor și tinerilor din Băicoi și București, posibilitatea „de a participa activ la concerte, alături de dascălii lor”. Astfel programul festivalului a inclus piese muzicale interpretate de elevi ai clasei de vioară, respectiv chitară, conduse de profesoara Diana Antonescu – Școala de Muzică nr. 5 București, Costin Soare, Colegiul Național de Arte „Dinu Lipati” București și Silviu Anghel – Casa de Cultură Liliiești – Băicoi.

Deschiderea oficială a festivalului, a avut loc vineri, 1 iulie a.c. ora 19.00, în Sala Auditorium a Universității Naționale de Muzică București.

Concertul, sugestiv intitulat „Sărbători spaniole” prezentat de către compozitoarea, pianista și profesoara Adina Dumitrescu, a cuprins o seamă de lucrări de certă valoare semnate de compozitori spanioli: Manuel de Falla, Fernando Obradors, Isaac Albeniz, Joaquin Rodrigo, Antonio Soler, Joaquin Turina, Enrico Granados, Carlos Seixas, precum și opusuri în prima audiere absolută scrise de către compozitorii Adina Dumitrescu, Wolfgang Liebhart – pentru acordeon și clavecin și Laura Manolache – pentru clavecin solo.

Cea de a doua zi a festivalului – sâmbătă, 2 iulie a înscris în program, în primul rând, la ora 16.00 – tot în Sala Auditorium de la Universitatea de Muzică București, o interesantă masă rotundă, cu tema *Muzica contemporană se prezintă în dialog*, la care au rostit alocuțiuni: Sonja Leopold

– clavecin, Christoph Hofer acordeon și compozitorii Adina Dumitrescu, Wolfgang Liebhart, Laura Manolache, Dana Cristina Probst, Ming Wang etc. De la ora 17.00, a început un nou concert având genericul „Culori spaniole”.

Programul a cuprins piese muzicale din opera compozitorilor Francisco Barbieri, Federico Chueca, Fernando J. Obradors, Heitor Filla-Lobs, Antonio Soler, Enrique Gradanos, Joaquin Rodrigo, Francisco Tarega, Manuela Kerer, Isaac Albeniz ș.a., precum și în prima audiere absolută piesa Gaudi's Contour pentru acordeon și clavecin de Ming Wang etc.

Printre interpreți s-a aflat și cvartetul Alegria, care a interpretat un cântec popular spaniol – aranjament pentru patru viori de compozitoarea Adina Dumitrescu.

Duminică, 3 iulie – ora 18.00, la Casa de Cultură Liliiești - Băicoi a avut loc cel de-al treilea concert intitulat „Călătorii spaniole”. Programul a fost prezentat de compozitoarea Adina Dumitrescu.

Sebastian Dumitrescu

Timp de aproape trei ore, publicul din localitate precum și din alte orașe ale județului și chiar din Capitala țării, a aplaudat îndelung evoluția soliștilor vocali și instrumentiști amintiți, precum și cvartetele Alegria – vioară și Passione – chitară de la Casa de Cultură din Băicoi.

Potrivit tradiției, ultimul concert al actualei ediții a avut loc marți, 5 iulie, la Biserica Romano-Catolică Cristof Rege din Ploiești.

Această remarcabilă manifestare muzicală din program a fost onorată de Miguel Maury Buendia -

Arhiepiscop tit. de Italică Nunțiu Apostolic, Decan al Corpului Diplomatic.

Prezentarea programului a fost rezervată prof. dr. Alexandru I. Bădulescu, muzicolog și compozitoarei Dana Probst.

Au fost amintite numeroase asistențe, principale date și momente din importanta școală muzicală europeană-spaniolă, precum și din activitatea prodigioasă numeroșilor compozitori și interpreți care s-au aflat pe scenele de concert din București, Băicoi și Ploiești, cu un repertoriu de excepție, interpretat la un nivel artistic performant – cu evidente momente de virtuozitate vocală și instrumentală, răsplătit - pe bună dreptate prin repetate aplauze din partea publicului.

Participând, cu firească emoție, la toate cele opt ediții ale festivalului am remarcat - cu nespusă bucurie, serioasele eforturi, capacitatea organizatorică și dăruirea exemplară a celor doi directori ai festivalului - Dana Probst și Adina Dumitrescu, precum și a tuturor artiștilor interpreți, invitați din țară și străinătate.

Felicitând organizatorii, realizatorii dar și sponsorii – oameni de mare suflet, care au investit o parte din ființa lor pentru ca acest festival să continue anual, pe trepte din ce în ce mai înalte, în topul manifestărilor muzicale de acest profil din țară și străinătate.

AI. I. BĂDULESCU

“PRO PIANO – ROMÂNIA” – două decenii de excelență

Este pianul cel mai ușor instrument, așa cum mulți dintre noi sunt tentați să afirme? Mult mai simplu de abordat, într-adevăr, în primii ani de studiu, el și-a dobândit notorietatea în întreaga lume prin intermediul ambitusului său extins, de dimensiuni orchestrale, al spectrului timbral cu un potențial combinatoriu deosebit de amplu, al căldurii sonorității, al influenței cvasi terapeutice asupra universului sensibil al ființei (nu doar umane!). În acest context, ideea de a înființa o fundație cu scopul de a selecționa, educa și subvenționa elita artistică din domeniu, de a sprijini – la nivel național și internațional – tinerii supradotați, talentele reprezentative ale României, face parte dintre demersurile extrem de generoase pe care un simplu dar entuziasmat slujitor al artei sunetelor le poate coordona.

Inițiată și condusă de doamna profesoară Stela Avesalon, Fundația Culturală “PRO PIANO – ROMÂNIA” a împlinit douăzeci de ani de existență, iar Concursul Internațional cu același nume, cel mai important proiect al Fundației (cărui i se adaugă Festivalul “Prietenii Muzicii”, desfășurat în cele mai importante centre culturale ale țării: București, Cluj-Napoca, Iași, Sibiu, Timișoara, , și, Festivalul laureaților “Pro Piano Romania”, respectiv, CEM – Centrul de Excelență și Merit) a atins și el aceeași cifră. Dacă sprijinul acordat de către Fundație participării tinerilor pianiști la diverse competiții din țară și de peste hotare, ca și la numeroase recitaluri și spectacole de înaltă ținută artistică organizate în prestigioase centre de cultură, a avut drept consecință, de-a lungul timpului, afirmarea multor interpreți în viața muzicală, Concursul Internațional “PRO PIANO – ROMÂNIA”, redimensionat, din 2011, într-un concurs internațional de interpretare și compoziție, a propulsat, la rândul său, în circuitul valorilor europene și mondiale, o suită de nume interpretative de o calitate incontestabilă.

Originalitatea concursului – structurarea primelor două secțiuni, A și B (ale vârstelor celor mai mici), în așa fel încât fiecare an de naștere al concurenților să se constituie într-o categorie separată – a oferit posibilitatea unor ierarhizări mai echitabile a tuturor interpreților în raport cu cele ale altor competiții pianistice, acest fapt atrăgând înscrierea,

chiar de la prima ediție a concursului “PRO PIANO – ROMÂNIA”, a unui număr record de pianiști.

Beneficiind de un juriu din care au făcut parte, de-a lungul celor 20 de ediții, 38 de personalități marcante ale vieții muzicale din România, Portugalia, Franța, Monaco, Canada, Grecia, Italia, Bulgaria, Germania – pianiști, compozitori și muzicologi, competiția a numărat, în 2016, 135 concurenți între șase și treizeci de ani din România, Republica Moldova, Grecia, Turcia, Spania, Uzbekistan și China. Pe parcursul a celor patru zile de concurs (21-24 iunie), participanții și-au demonstrat nivelul deosebit de pregătire în cadrul tuturor celor 14 categorii de vârstă la care s-au înscris; iar juriul, alcătuit anul acesta din prof. Stela Avesalon – președinte, prof. Monica Noveanu – Cluj Napoca, prof. Vlad Dimulescu – București, prof. Constantin Sandu – Porto / Portugalia, pianistul Mihai Ungureanu – Craiova, muzicologul Sebastian Crăciun – București și compozitoarea Adina Sibianu – București a fost pus în situația de a acorda nu mai puțin de 33 premii I pentru interpretare pianistică – dintre care 5 premii de Excelență – și un premiu I pentru compoziție.

Fiecare zi de concurs a adus emoții dar și bucurii tuturor participanților, indiferent de vârstă; iar atunci când s-a întâmplat ca emoțiile, în loc să deterioreze potențialul comunicării interpretative, să fie centrate

spre a-l aureola, transformând redarea corectă a partiturii într-un gest asumat de trăire artistică, efortul candidaților la premii a fost răsplătit, firesc, cu cele mai înalte distincții.

O remarcă generală asupra acestei competiții cu reprezentativitate internațională ar fi aceea că, apreciind calitatea organizării, structurarea

echilibrată a repertoriului pe etape și categorii de vârstă (repertoriu selectat de către concurenți din toate ariile stilistice, neîncorsetat de impunerea unor anumite piese-reper) și, evident, nu în ultimul rând, probitatea impecabilă a jurizării, micii interpreți au revenit pe scena concursului, în ediții succesive. Și astfel a devenit posibilă panoramarea evoluției acestora într-un parcurs de timp mai îndelungat, copiii fiind totodată impulsionați să-și păstreze locul dobândit la precedentă ediție, ori, datorită concurenței strânse, de nivel din ce în ce mai ridicat, să-și îmbunătățească vizibil performanța, an după an. Ediția a XX-a, aniversară, s-a confruntat și ea cu asemenea situații – Anita Stoica, Theodore Mezei și Anelise Gămulescu confirmându-și premiul de excelență câștigat în 2015, în timp ce Sabina Maria

Suciu și Andreea Cicireagă Moiescu au progresat vizibil, reușind să-și adjudece, anul acesta, distincția maximă. După trei etape de concurs cu un grad de dificultate foarte ridicat datorită amplitudinii repertoriului abordat, categoria C și-a cunoscut și ea câștigătorul, în persoana Andrei Demidov, absolventă a Universității Naționale de Muzică din București.

Programată în 25 iunie, gala laureaților, desfășurată, ca și concursul, în sala ArCuB – Gabroveni, a avut ca protagoniști opt dintre acești tineri extrem de talentați, cinci dintre ei fiind cei recompensați cu premii de excelență: Anastasia Țăruș (Chișinău) – categoria A1, Anita Stoica (București) – categoria A3, Sabina Maria Suciu (București) – categoria B2, Anelise Gămulescu – categoria B3, Andreea Cicireagă Moiescu – categoria B7, lor alăturându-li-se Cristina Aracil Almarcha (Orihuela, Spania) – premiul I la categoria B1, Igor Voronin (Chișinău, Republica Moldova) – premiul I la categoria B6 și Ioana Andrei – premiul II la compoziție – a cărei lucrare a fost interpretată pe scenă de către compozitoare, la pian, și

profesoara Gabriela Nichita, la vioară (de menționat că premiul I al concursului de compoziție s-a acordat lui Tamio Vesa Nakajima din Beiuș, Bihor).

genurilor muzicale. Lor și profesorilor care s-au implicat, cu seriozitate și dăruire, în pregătirea acestor evoluții de excepție, le urăm să se mențină pe orbita

Am ascultat, cu prilejul acestei gale, piesele cel mai bine cotate de către juriu din repertoriul concurenților, piese care au impresionat prin sensibilitatea adresării, maturitate conceptuală, etalarea unei culturi stilistice riguroase și a unui tușeu personalizat, tinerii laureați demonstrându-și afinitatea pentru postura solistică, pentru relația „vie” cu publicul unei săli de concert, pentru întreaga tipologie a

succesului, ca exponenți ai viitoarei elite de muzicieni într-un univers care devine din ce în ce mai robotizat, mai apăsător de amenințarea însingurării prin refugiul în virtualitate. Datorită lor și artei căreia îi slujesc, doza de umanitate din interiorul fiecăruia dintre noi ar putea rămâne, credem, o constantă! (Foto: Marius VÂJOAICA)

Loredana BALTAZAR

Physis și Poiesis

Înzestrată, mai mult ori mai puțin egal, cu calități și defecte, ființa umană s-a confruntat permanent cu ideea de ispită, una din cele mai puternice reprezentări ale sale fiind ispita de a crea. A fi și a face – *Physis și Poiesis* – sunt valențe intrinseci ale umanității, dar însușirea de a crea pare a fi un dat superior, căci nu oricui îi este menit să întemeieze, să înființeze, să conceapă ceva în cele mai mici detalii, conferind finalitate novatoare unui (aparent) comun impuls inițial. Conștientizându-și dimensiunea creatoare din interiorul propriei ființe, omul este „provocat” să-și redefinească statutul existențial, iar vehiculul prin care această provocare se poate transforma,

Șerban Novac

concret, în realitate, îmbracă de multe ori haina actului artistic.

Pornind de la alăturarea celor doi termeni, titlul recentei expoziții a cunoscuților artiști plastici Dorina Novac și Valentin Babanu s-a dorit a fi o explorare a capacităților „omului magic” de a radiografia natura și de a-i prelua energiile, pentru a-și revigora propriul interior și a-l readuce în dar mediului înconjurător. După cum ne-a obișnuit în parcursul celor șase expoziții anterioare personale, Dorina Novac a coagulat și de această dată, în jurul personalității sale, expresiile radiante ale unor discursuri literar-artistice complementare, vizualizarea tablourilor fiind însoțită de audierea unor pagini muzicale – interpretate de

panoramând imaginativ detalii ce păreau desprinse din aspectele metaforice ale pânzelor expuse.

După o suită de participări la expoziții de grup dar și o expoziție personală, premiat la concursul de pictură marină „Dimitrie Știubei”, Valentin Babanu, a supus atenției publicului, în primul rând prin preocuparea pentru perimetrul acvatic dar și prin reflectarea unui orizont dezlimitator, o perspectivă macrocosmică asupra peisajului, în timp ce lucrările Dorinei Novac, inundate de bucuria culorii, au reliefat preponderent cultivarea unei tipologii microcosmice, a revelării detaliului din interiorul naturii vegetale.

Conexiunea dintre pictură și muzică a fost valorificată, la rândul său, cu naturalețe, prin

intermediul pieselor propuse spre ascultare de către Șerban Novac, al căror potențial descriptiv – fie ca ipostază de tablou dansant, fie ca întruchipare a senzualității unui cadru nostalgic de factură lirică, fie ca schiță modală a unui demers ritualic ce viza însuși continuitatea regenerativă a vieții, cu iz magic – a strălucit prin interpretarea sugestivă, plină de căldură dar și de spirit ludic, a talentatului fagotist.

Ceea ce am remarcat însă în mod deosebit a fost atracția spectatorilor pentru acest creuzet literar-artistic care a devenit, de câțiva ani, o „marcă” a familiei Novac. Intenția de a-și forma un public care, deși specializat într-unul din cele trei limbaje – al picturii, muzicii ori filosofiei – în care se exprimă Dorina, Șerban și Mihai Novac, ajunge să le

fagotistul Șerban Novac – și a unor considerații filosofice aparținând lui Mihai Novac.

Găzduit de U ART Gallery, o incintă expozițională cu profil inedit și amplasament spectacular deosebit, vernisajul programat în 27 mai s-a bucurat de o introducere pertinentă în dramaturgia creatoare a ambilor pictori realizată de către profesorul acestora, Florian Lucan. I-au urmat intervențiile muzicale ale lui Șerban Novac – trei dansuri din Suitele pentru violoncel solo ale lui Johann Sebastian Bach (*Giga* din Suita nr.2 în re minor, *Menuetul* și *Giga* din Suita nr.1 în Sol major) transcrise pentru fagot solo, *Melopedia* de Nicolae Brânduș și *Valsul ingenuu* semnat de Francisco Mignone – pentru ca, în încheiere, Mihai Novac să explicitizeze întregul concept al evenimentului artistic printr-un eseu succint. Proiectată ca o surpriză a acestui eveniment inter-artistic, apariția actriței Doina Ghițescu a nuanțat sensibil finalul după amiezei, versurile recitate

asimileze și pe celelalte două pentru a aprecia multiplele lor interrelații la adevărata valoare, mi se pare a fi un veritabil act de cultură.

Într-o epocă în care jaloanele traseului vieții obișnuite tind a fi supuse informatizării, în care vizionarea unui tablou ori contactele cu cartea, muzica, spectacolul, filmul, depind într-un procent semnificativ de accesul la computer și banala conexiune la internet, pulsația vie a unei astfel de manifestări culturale poate insera, în rutina evenimentelor zilnice, o infuzie de emoții absolut benefice, o oază de energie ce hrănește, nevăzut, deschiderea interioară către umanitate a fiecăruia dintre noi. Așa s-a și întâmplat în acea după amiază de mai, și sperăm că se va mai întâmpla în decursul următoarelor întâlniri artistice proiectate de familia Novac și invitații ei, întâlniri pe care le dorim a se derula cât mai curând. (Foto: Marius VÂJOAICA)

Loredana BALTAZAR

A XXVI-a ediție a Adunării Generale a Asociației Naționale Corale din România

Sâmbătă, 4 iunie a.c. – o splendidă zi de la începutul noului anotimp din calendarul românesc -, în vestitul ORAȘ AL UNIRII – Municipiul Focșani, așezat din timpuri imemorabile la curba Carpaților Orientali și care, din străvechi veacuri a constituit o permanentă punte de legătură fizică și sufletească între cele trei provincii românești surori: Țara Românească, Moldova și Transilvania, s-au desfășurat, în acest an, lucrările anuale ale Adunării Generale a Asociației Naționale Corale din România.

După cum se știe, la numai câteva săptămâni după Revoluția din Decembrie 1989, în Capitala României, la inițiativa unui grup de eminente muzicieni: compozitori, dirijori, muzicologi, profesori de asociații corale etc, s-au pus bazele Asociației Naționale Corale din România, „Organizație Cultural-Artistică cu un important caracter profesionist, neguvernamentală și non profit, afiliată la „Federația Europa Cantat”.

La sosire în Orașul Unirii și pe pământul legendarei balade Miorița, participanții din importante centre de cultură ale țării: dirijori, compozitori, muzicologi, președinți de asociații corale, coriști, ziaristi etc., au fost primiți, cu deosebită atenție și nemărginită dragoste. Gazdele – în frunte cu reputatul dirijor al Coralei „Pastorală” din localitate – prof. dr. Dumitru Sandulachi, au oferit oaspeților imaginea simbolică a Asociației Naționale Corale din România – o splendidă insișă însoțită de o părticică - floare din ceea ce avem mai scump în viața noastră: Tricolorul Românesc.

După un călduros cuvânt de **Bun sosît** în „Orașul Unirii și frumosul amfiteatru ce poartă numele cunoscutului maior Gheorghe Pastia”, rostit de dirijorul și profesorul Dumitru Sandulachi, membrii Coralei „Pastorală” – împreună cu toți cei prezenți au intonat emblematicul imn *Gaudeamus Igitur* și apoi cântecul simbol de Sfintele Paști – *Cristos a Înviat*.

În această atmosferă de aleasă sărbătoare a muzicii corale românești, președintele Asociației Naționale Corale – maestrul Voicu Enăchescu, director artistic al Centrului Național de Artă „Tinerimea Română”, după ce a mulțumit oficialităților locale și gazdelor pentru această entuziastă primire, a ținut să precizeze că printre personalitățile marcante ale creației și vieții muzicale românești, se află în superbul Amfiteatru eminentul compozitor, dirijor și folclorist **Constantin Arvinte**, care în ziua de 21 mai a.c., a împlinit venerabila vârstă de 90 de ani.

Întreaga asistență – în picioare, împreună cu membrii Coralei „Pastorală”, au intonat binecunoscuta urare Mulți ani trăiască, moment în care președintele Asociației, maestrul Voicu Enăchescu i-a înmănat, distinsului muzician Constantin Arvinte, în semn de recunoștință și prețuire pentru excepționala sa operă și întreaga activitate de compozitor, dirijor și folclorist, o splendidă **Diplomă de Excelență**.

După acest emoționant preludiu, președintele Asociației Naționale Corale a declarat deschise lucrările și a prezentat, în primul rând, Darea de seamă a activității Asociației Naționale Corale din România, pentru anul 2015.

În prima parte au fost, pe bună dreptate, remarcate o seamă dintre cele mai reprezentative manifestări muzicale aflate pe agenda anului trecut ce au avut loc în cele mai cunoscute centre de cultură ale țării, manifestări ce au devenit tradiționale și unanim apreciate de publicul iubitor al mării și adevăratei muzici, de presa de specialitate scrisă, audio și video. Iată numai câteva exemple: Festivalul Internațional de Muzică Corală „D.G. Kiriac” – Pitești, Argeș (22-28 iunie 2015); Festivalul Coral Internațional „Pastorală”, Focșani, ediția a XIII-a (3-6 iulie 2015); Festivalul Concurs Coral Internațional pentru Tineret „Gavriil Musicescu”, Iași, ediția a III-a (1-7 iulie 2015); Festivalul Concurs Coral Internațional „Liviu Borlan”, ediția a V-a (3-6 sept.) Baia Mare; Festivalul Național de Muzică Corală „Ioan D. Chirescu”, Cernavodă, ediția a XXXIV-a, noiembrie 2015; Festivalul Corurilor de Copii și Tineret „Timotei Popovici”, ediția a XXXIV-a, Casa de Cultură Caransebeș – mai 2015, Festivalul Coral Național de Muzică Corală Religioasă Ortodoxă „Buna Vestire”, ediția a XXVI-a, Botus, Suceava (martie 2016) ș.a.

Un loc special în programul general al Asociației Naționale Corale îl constituie, de aproape un deceniu, importanta stagiune corală ce poartă numele unui muzician de geniu, Paul Constantinescu.

În principalele săli de concert din Capitală: Aula „George Enescu”, a UNMB, Centrul Național de Artă „Tinerimea Română” și în vestitele locașuri de cult: Sfântul „Spiridon”, Sfântul „Elefterie”, Catedrala Sf. „Iosif” etc, au prezentat concerte extraordinare prestigioasele ansambluri corale: „Nicolae Lungu” - Patriarhia Română, „Divina Armonie”, „Symbol”, „Te Deum”, Sf. „Mina”, „Cantus Domini”, Corala Brâncovenilor ș.a.

Ca și în anii precedenți, o seamă de formații corale, printre care: Corul bărbătesc „Cantus Domini”, Corul de cameră „Cantabile” al Liceului Teoretic „Ioan Slavici” din orașul Panciu, Corala Sf. „Mina”, Corul Academic „Divina Armonie”, Corul „Vlăstarele Oraștiei” etc, au reprezentat la cote artistice performante muzica românească în dialogul cultural internațional, manifestări ce au avut loc în Austria, Ungaria, Grecia, Riga, Macedonia, Germania, Rusia etc.

În următoarea parte a raportului au fost evidențiate și o seamă de formații corale care au sărbătorit importante jubileuri: Corul Academic Radio -75 de ani de la înființare, Corul de copii Radio - 70 de ani, Corul de cameră „Codes Apulum” - 35 de ani, Corul „Symbol” - 25 de ani, Corurile „Trison” – Brăila și „Solemnis” - Satu Mare, 20 de ani ș.a.

O manifestare cu totul deosebită a avut loc în seara zilei de 15 mai a.c., la Catedrala Mitropolitană a Ardealului din Municipiul Sibiu, prilejuită de aniversarea a 230 de ani de învățământ teologic ortodox în Municipiul Sibiu și 110

ani de la înființarea Corului „Timotei Popovici” al Catedralei Mitropolitane din localitate, la care și-au dat concursul împreună cu Orchestra Simfonică a Filarmonicii din Sibiu, Corul Mixt „Codex Apulum” din Alba Iulia (dirijori: prof. Iosif Fiț și preot prof. dr. Nicolae Topârcean) și Corala „Timotei Popovici” (dirijor pr. arhid. Dan Alexandru Streza), sub

În partea finală a raportului au fost aduse, în prim plan, și o seamă de apariții editoriale semnate de cunoscuții de oameni de știință muzicală; printre care: Dumitru Jompan - volumul *Correspondență*, Liviu Borlan - *Piese corale*, Mariana Popescu - vol. *Ion Vanica*. Magia Corului de Copii Radio, două lucrări dedicate ilustrului compozitor

dirijorul și folcloristul Constantin Arvinte, profesorul și dirijorul Florin Soare (Sibiu), ing. Alexandru Nicolici - directorul Asociației „Prietenii Armoniei” (Baia Mare), prof. și dirijorul Iosif Fiț (Alba Iulia), prof. dr. Dumitru Sandulachi, Maricica Lupu - dirijor (Brăila) ș.a., care au apreciat lucrările adunării generale - un bilanț pozitiv ce onorează eforturile conducerii asociației pentru stimularea muzicii corale românești pe plan național și internațional. Vorbitorii au exprimat și importante propuneri privind popularizarea constantă a principalelor manifestări muzicale corale prin presa scrisă, audio și video, sprijinirea activității corale de către Ministerul Culturii, Ministerul Educației Naționale și organismele lor teritoriale, de oficialitățile locale și județene, dar și o mai bună evidențiere a activității desfășurate prin documente de arhivă (cum se procedează de către Corala Armonia din Baia Mare) etc.

Lucrările adunării generale s-au încheiat cu vizionarea unui valoros film documentar de scurt metraj dedicat Centenarului nașterii ilustrului compozitor Gheorghe Bazavan, realizat de nepoții artistului Valeriu Bazavan și Marcel Țena.

AL. I. BĂDULESCU

bagheta tânărului șef de orchestră Matei Pop, au interpretat, cu brio, incontestabila capodoperă vocal-simfonică a compozitorului Paul Constantinescu, *Oratoriul bizantin de Paști*, *Patimile* și *Învierea Domnului*.

Sibiu, autor Simona Manea și prof. Florin Soare etc.

Darea de seamă, supusă dezbaterii - a deschis drumul unor interesante alocuțiuni, rostite de: Maria Gyuris (Timișoara), prof. dr. Al. I. Bădulescu (Prahova), compozitorul,

Gheorghe Bazavan, de la a cărui naștere s-au împlinit recent 100 de ani: volumele *Gheorghe Bazavan, Pe Burnaz, la Bragădiru* - autori Valeriu Bazavan și Marcel Țena și Gh. Bazavan - *Lucrări laice și religioase*; volumul *O comunitate, un cor, un dirijor* - monografia *Corului de Cameră „Caedonia” din*

„Cununa Carpaților”, o mostră de suflet românesc

Cu certitudine, arsenalul spiritual al unei etnii se bazează, în primul rând, pe păstrarea tradițiilor perpetuate de-a lungul existenței sale. „Un popor fără tradiții este un popor fără viitor”, afirma, pe drept cuvânt, diplomatul Alberto Lleras Camargo, susținând ideea că un edificiu puternic nu se va putea niciodată menține și consolida decât pe un teren solid, în acest caz terenul ambientului cultural care-l caracterizează. Iar ansamblul creațiilor artistice, obiceiurilor și tradițiilor populare a unei țări îi amprentează identitatea, particularizând-o la nivel de esență.

Funcționând la ora actuală sub egida Cantrului Național de Artă „Tinerimea Romană”, formația „Cununa Carpaților” a luat ființă în anul 1948, având în componența sa tineri artiști - instrumentiști, dansatori și soliști vocali care au cules și purtat folclorul românesc, în formele sale cele mai autentice, pe scene din SUA, China, Cambodgia, Vietnam, Sudan, Danemarca, Suedia, Norvegia, Italia, Germania, Grecia, Turcia, Cipru, Franța, fosta U.R.S.S, Bulgaria, Ungaria, Marea Britanie, Olanda, Siria, Polonia, Ucraina, Portugalia, Spania, Austria etc. Evident, componența ansamblului este astăzi cu totul alta, membrii actuali fiind tineri instrumentiști al căror grad de instruire muzicală le modelează disponibilitățile native.

Concertul susținut de orchestra „Cununa Carpaților” pe scena Palatului „Tinerimea Romană” în 31 mai s-a bucurat, în plus, de o premieră dirijorală, la pupitrul formației apărând extrem de apreciatul solist plurivalent Dan Ionescu, artist cu o activitate concertistică impresionantă și o îndelungată experiență ca membru al unora din cele mai valoroase ansambluri de gen („Ciocârlia”, *Ansamblul Tineretului*, *Ansamblul „Doina” al Armatei*, *Orchestra Națională de Folclor*, *Grupul Folcloric „Ștefan Bucur”*, *Big Band-ul Radiodifuziunii Române*, *Cromatic* etc.). Supranumit și „Omul-Orchestra”, Dan Ionescu stăpânește fără

probleme 12 instrumente: clarinet, flaut, saxofon sopran, saxofon alto, saxofon tenor, saxofon, bariton, caval, tilincă, ocarină, danofon, fluier și block-flote, pe care le mănuieste cu admirabilă virtuozitate; iar în acea după amiază din finalul lunii mai, spectatorii care au umplut sala au avut ocazia de a-l asculta cântând impecabil la caval, tilincă, danofon, ocarină și fluier dar și la saxofon sopran

Sub conducerea sa, întreaga evoluție a orchestrei, care a interpretat

piese din Maramureș (*Bucium, Doină, Purtată și Tropotită*), Ardeal, Teleorman (*Horă și Sârbă*, acompaniindu-l pe solistul vocal Daniel Turică), Moldova și Muscel – o minunată *Sârbă* oferită ca încheiere, a impresionat prin dinamism, paletă timbrală variată (potențată structural prin aranjamente orchestrale proprii), sincronizare fără cusur și dozajul inteligent al intervențiilor solistice, agrementând latura virtuozității fără însă a diminua energia sonorității de ansamblu.

Dar ceea ce m-a bucurat cel mai mult a fost faptul că, ascultând, pas cu pas, această succintă radiografie muzicală a repertoriului tradițional autohton, am resimțit magnetismul specific folclorului de bună calitate, a cărui putere de revigorare iată că s-a perpetuat, ca a unui panaceu, din negura timpului până astăzi. Ca o rațiune în plus de a ne determina să ne reîntoarcem "acasă", în profunzimea sufletului românesc căruia, neîndoiește, îi aparținem încă.

Loredana BALTAZAR

Aniversare Bela Bartók

Sfârșitul lunii martie A.D. 2016 a readus în memoria slujitorilor muzicii faptul că se împlinesc 135 de ani de la nașterea unuia dintre cei mai de seamă compozitori ai secolului XX, Bela Bartók. Pentru români, evenimentul are o semnificație aparte dată fiind legătura specială pe care acesta a avut-o cu țara noastră, cu personalitățile muzicale din epocă, ne referim în special la George Enescu și la Constantin Brăiloiu. Bartók, alături de Liszt, sunt considerați cei mai mari compozitori ai Ungariei, ceea ce a condus la organizarea unor ample manifestări muzicale în afara granițelor prin numeroasele institute culturale din Europa și America. La noi, Institutul Maghiar de cultură a patronat mai multe evenimente artistice care au fost pregătite în primul rând prin publicarea unui amplu supliment – considerat de colecție – atașat revistei Observator Cultural, al cărui conținut a cuprins articole asupra unor pagini mai puțin mediatizate ale operei lui Bartók, studii muzicologice, interviuri, scrieri care se află în fondul de documente al Academiei Maghiare, toate semnate de binecunoscuți specialiști, unii provenind chiar din România. Unul dintre acestea a fost dedicat corpusului muzicii corale al creației bartókiane, cu referire la cea dedicată formațiilor bărbătești, și, în acest spirit a fost invitat corul *Szent Efre*m (după sfântul cu același nume, care a trăit între 306-373, supranumit și Harpa Sfântului Duh). Înființat în 2002, ansamblul, alcătuit din muzicieni profesioniști de excepție s-a impus cu repeziciune în viața artistică internațională fiind distins cu numeroase premii, obiectivul fiind "popularizarea valorilor vocale ale lumii creștine de rit bizantin, punând totodată accent și pe interpretarea noilor compoziții de muzică contemporană maghiară și europeană și păstrarea tradițiilor corale din țara lor". Dacă la Catedrala Sf. Iosif din București publicul s-a lăsat vrăjit de atmosfera arhaică a imnurilor și troparelor extrase din tezaurele muzicii religioase aparținând Greciei (Agni parthene), României (Christos anesti - de la Putna), Bulgariei (Angel vopijasche), Rusiei (Canon Euharistic), Siriei (Al Masîh o qam), s-au evidențiat și lucrări scrise de G. Lvovsky, S. Rahmaninov, P. Cesnokov, Sály László și Lesya Dichko, cu intercalări de cântece-colinde românești din Moldova și Bucovina cântate la fluier. Revenind la Bartók, sala Auditorium de la UNMB a găzduit concertul în care a fost interpretată integrala lucrărilor scrise de acesta pentru cor bărbătesc,

un eveniment muzical foarte rar având în vedere că repertoriul pune serioase dificultăți muzicale, aparenta simplitate ascunzând o muzică evoluată, a cărei complexitate se definește o dată cu trecerea timpului, fenomen care se poate urmări în toată creația lui Bartók. *Seara* (1903- BB30), *Patru cântece țărănești maghiare* (1910-12 -BB60), *Cântece populare slovac*e (1917-BB77), *Cântece populare secuiești* (1932 -BB106) și *Din vremuri trecute* (1935-BB 112) au alternat cu mici lucrări instrumentale din epocă, muzici din repertoriul folcloric al Europei centrale interpretate de Szokolay Dongó Balázs la taragot, cimpoi și fluier. Pentru realizarea acestui inedit proiect ansamblul, alcătuit din 16 persoane, condus de Bubnó Tamás a lucrat timp de șapte ani reușind o magistrală înregistrare care

arată o față necunoscută a geniului bartókian. Tot în seria acestor acțiuni s-a înscris și recitalul susținut la Ateneu de pianistul Tamás Erdi, un artist care este binecunoscut publicului bucureștean. Repertoriul a fost unul reprezentativ pentru personalitatea lui Erdi; a început cu patru lucrări de Chopin (*Fantasia Impromptu op. 66, Nocturna în do# op.posth, Ballade no.1 în sol op.23 și celebrul Preludiu în Mi b op.28 nr.15*), într-o viziune mai clasică prin aceasta înțelegând o mare claritate a discursului, ornamentică foarte egală, triluri susținute, fără exces de pedală, touché nobil, un sentiment mai reținut, totul având o anumită eleganță, departe de excesele la care uneori te ispitește genul. Au urmat două piese de Liszt, *Sposalizio* (din *Anii de pelerinaj*) și *Consolation* (nr. 4, Quasi Adagio, cantabile con devotie/ Re b major)

în care Erdi a reușit să redea cu multă noblețe gama diversă de sentimente, în acel timp chiar cele mai dureroase momente având demnitatea lor. Punctul de contrast cu care s-a încheiat prima parte l-a constituit lucrarea lui Kodaly Zoltan, *Dansuri din Maramureș*, un opus cu pronunțat conținut modal, foarte dificil tehnic, scriitura acordică fiind încărcată la maximum, plasată pe registre extreme, unde pianistul a avut prilejul să-și etaleze virtuozitatea fără cusur. În partea a doua programul a alternat lucrări de Liszt (*Jeux d'eau la Villa d'Este* interpretat cu strălucire și *Rapsodia ungară nr. 6* în care solistul s-a desfășurat cu dezinvoltură, captivant, parcă doreai să nu se mai

termine) cu patru lucrări de Bartók, scrise în diferite perioade ale creației sale. *Improvisațiile pe teme populare maghiare* op.20 BB83 au fost terminate în 1920 se prezintă a fi o alcătuire foarte interesantă pentru că elementele extrase din folclor devin pretext pentru ca Bartók să-și dezvolte propriile idei într-o scriitură diversificată, aspect pe care pianistul l-a sesizat foarte bine, planurile sonore și tehnica uneori mozaică fiind excelent subliniate. Bineînțeles că nu a lipsit piesa de mare succes *Allegro Barbaro* BB 63 compusă în 1911, devenită un fel de motto al creației lui Bartók destinată pianului și care există și într-o variantă orchestrală realizată de Nathan Kelly.

Aceeași tehnică briliantă ca la Kodaly, urmată de sensibilă *Seara la secui* (figurează și sub titlul *Abend am Lande*) și de celebrele *Dansuri românești*, au relevat disponibilitatea artistului pentru stiluri diverse și bogăție interioară. Recitalul s-a desfășurat într-un mare crescendo emoțional și tehnic, cele 90 de minute de muzică epuizându-se prea repede. Un farewell cu Debussy - *Clair de lune* și un binecunoscut și antrenant Impromptu de Schubert, o seara în care cu toții ne-am simți fericiți datorită superbului Ateneu sub ale cărui arcade a răsunat o muzică atât de bună.

Corina BURA

Centenar Constantin Bugeanu

Ilustrul șef de orchestră, profesor universitar, muzicolog și compozitor Constantin Bugeanu a văzut lumina zilei la 16/18 mai 1916, în Municipiul Ploiești, str. Golești, într-o familie de intelectuali. Tatăl său - Dinu Bugeanu a fost unul dintre renumiții profesori de matematică la vestitul liceu „Sf. Petru și Pavel” din Ploiești, care în anul 1921, a fost promovat în această funcție didactică la universitatea din Timișoara.

Aici, în orașul de pe Bega, distinsul matematician și-a stabilit domiciliul cu întreaga familie. Dovedind o reală chemare pentru studiul artei sonore, micul Constantin a fost înscris, la vârsta de 11 ani, (1927) la Conservatorul Municipal de Muzică din Timișoara, unde, până în anul 1933, a beneficiat de îndrumarea reputaților maeștri Sabin Drăgoi și Emil Mihai.

Din anul 1933 și până în 1940, Constantin Bugeanu își continuă, cu brio, studiile muzicale la Conservatorul Regal de Muzică și Artă Dramatică din București. Printre profesorii săi se numără vestiții maeștri ai creației și pedagogiei românești Ioan D. Chirescu (teorie, solfegiu), Mihail Jora (compoziție), Constantin Brăiloiu (folclor și istoria muzicii), Ionel Perlea (dirijat orchestră), Ștefan Popescu (dirijat cor) ș.a.

Preocupat sistematic și permanent pentru aprofundarea studiilor de specialitate, în următorii doi ani (1940-1942), Constantin Bugeanu a frecventat cursurile de perfecționare la Academia de Muzică „Mozart” din Salzburg (Austria), cu celebrul șef de orchestră austriac Klemens Kraus 1893-1954 (Viorel Cosma, *Enciclopedia muzicii*, Vol.II B, pag.362 - 364).

Debutul în funcția de dirijor de orchestră a avut loc în anul 1941 la Ateneul Român, iar între anii 1943-1944, Constantin Bugeanu este dirijor la Teatrul „Alhambra” din capitala țării.

Pentru numerosul public bucureștean, prezența tânărului dirijor Constantin Bugeanu a fost remarcată, mai întâi, la pupitrul Orchestrei Naționale Radio, în ziua de 7 iulie 1945 - solist: soprana Aura Iliuță Aleaz - cu un program interesant de arii celebre din operele *Nunta lui Figaro* și *Flautul Fermecat* de W.A. Mozart, iar ulterior, în compania Filarmonicii „George Enescu”, la Ateneul Român, în ziua de 19 octombrie 1947.

Activitatea de dirijor de orchestră a fost continuată de maestrul Constantin Bugeanu timp de peste patru decenii, la pupitrul unor instituții reprezentative de concert și spectacole de operă, printre care Opera Română din Cluj (1948-1952), orchestra Simfonică a Cinematografiei (1953-1968), Filarmonica „George Enescu” din București (1947, 1960, 1962), Opera Română din București (1957, 1959, 1969, 1976) etc.

În această calitate a colaborat - ani la rând, cu toate filarmonicile și orchestrele simfonice din țară dar și cu multe din celelalte țări ale lumii. A întreprins importante turnee artistice în Ungaria, Cehoslovacia, Danemarca, Franța, Turcia, Austria, Polonia, Germania etc, pretutindeni bucurându-se de

reale aprecieri din partea publicului și a criticii de specialitate.

Apreciind temeinica sa pregătire de specialitate, experiența și spiritul organizatoric, între anii 1955-1956, maestrul Constantin Bugeanu a fost numit director al Direcției Muzicii din Ministerul Culturii și apoi consilier

al Ministrului Culturii. În acei ani distinsul muzician se afla și la conducerea Operei Române din Cluj (1948-1952), precum și la prima scenă lirică a țării, Opera Română din București 1957-1959.

Repertoriul general promovat în decursul prestigioasei sale activități artistice a cuprins zeci și zeci de opusuri de referință din creația simfonică universală – începând cu perioada preclasică și până în zilele noastre, dar și din opera compozitorilor români, printre care: George Enescu, Mihail Jora, Aurel Stroe, Ștefan Niculescu, Pascal Bentoiu etc. Din repertoriul simfonic contemporan din alte țări europene, pe afișele sale de concert au figurat lucrări semnate de Bela Bartok, Igor Stravinski, B. Britten, A. Schonberg, P. Hindemitch, A. Berg ș.a.

În același timp, în repertoriul general al dirijorului Constantin Bugeanu s-au aflat numeroase lucrări din creația lirico-dramatică națională și universală. Iată numai câteva titluri dirijate pe scenele lirice din Cluj, București, Iași, Timișoara dar și în străinătate: *Oedip* de George Enescu, *Aurul Rinului*, *Castelul prințului Barbă-Albastră* de Bela Bartok, *Flautul Fermecat*, *Don Giovanni* și *Nunta lui Figaro* de W.A. Mozart, *La Serva Patrona* de G. Peregolezi, *Fidelio* de Beethoven, *Don Carlos*, *Aida* de Verdi, *Boris Godunov* de M. P. Musorgsk, *Povestea soldatului* de Igor Stravinski ș.a.

Sub autoritara sa baghetă au cântat cele mai sonore nume, printre soliștii concertiști și lirici din România dar și din alte țări europene printre care amintim pe Monique H,

Thomas Brandis, Silvie Mercier, Halma Cherny Ștefănescu, Andre Gerter, Claire Bernard ș.a.

Maestrul Constantin Bugeanu s-a impus, în viața noastră muzicală și în domeniul muzicologiei. A publicat numeroase studii, articole, eseuri etc. în reviste de specialitate din țară și de peste hotare, precum și în presa centrală cotidiană. A susținut numeroase emisiuni radiofonice și de televiziune, concerte-lecții, comunicări științifice, simpozioane naționale și internaționale la cursurile de vară pentru dirijori organizate în România, București, Sinaia, Bușteni, și în străinătate.

În domeniul creației muzicale, maestrul Constantin Bugeanu a semnat lucrări simfonice, de cameră și pentru voce și pian, cu deosebire în primii ani de studii muzicale în capitala țării.

În paralel cu îndelungata și remarcabila activitate concertistică, de studii și cercetări a fenomenului muzical românesc, de compozitor și coordonator al activității unor importante instituții muzicale de concerte și de operă din România, maestrul Constantin Bugeanu s-a înscris în viața muzicală printr-o excepțională activitate didactică la clasa de dirijat de orchestră a Conservatorului bucureștean, începând din anul 1952 și până în anul 1976, dar și după această dată, până în ultimele clipe ale vieții, devenind „cel mai complex profesor român de dirijat din cea de a doua jumătate a secolului XX, fondatorul școlii românești moderne de dirijat”.

Printre elevii săi se numără o seamă de șefi de orchestră din țară și

din străinătate printre care: Cristian Mandeal, Horia Andreescu, Ion Marin, Răzvan Cernat, Gheorghe Costin, Cristian Brâncuș, Florin Totan, Camil Marinescu, Dan Rațiu, Cristian Alexandru Petrescu, Iurie Florea, Iosif Ion Prunner, Cristian Neagu, Mihai Diaconescu, Jokyta Hara (Japonia), Victor Puhl (Franța) ș.a.

Pentru istoria muzicii românești și universale, maestrul Constantin Bugeanu a lăsat o importantă moștenire discografică realizată la Casa de Discuri Electrecord București dar și o adevărată comoară de muzică de film, înregistrată în cei peste 15 ani cât s-a aflat la cârma artistică a Orchestrei Naționale a Cinematografiei.

Pentru întreaga sa activitate a fost distins cu importante ordine și medalii ale statului român, iar în anul 1964 cu titlul de „Artist Emerit”.

Fie ca aceste modeste dar sincere gânduri să constituie un binemeritat omagiu la Centenarul nașterii sale – eveniment sărbătorit la Muzeul „Paul Constantinescu” în seara zilei de 18 mai a.c., cu participarea celebrei sopranei Silvia Voinea, prof. univ. dr. la UNMV, a prof. univ. dr. Cristian Brâncuș – dirijor și compozitor și prof. dr. A. I. Bădulescu, și remarcat și prin cele două volume tipărite recent de oamenii de știință muzicală Dragoș Călin și Mihai Diaconescu, sub binecunoscutul generic „Constantin Bugeanu – un savant al artei dirijorale”.

AI. I. BĂDULESCU

Theodor Grigoriu – un maestru vizionar

Reprezentanți de prestigiu în plan național și universal ai muzicii românești, o pleiadă de compozitori de la Pascal Bentoiu la Anatol Vieru, s-au stins din viață în ultimele decenii lăsând generațiilor de azi și de mâine nobila misiune de a continua drumul deschis la începutul secolului XX de geniul lui George Enescu.

Discipoli fideli principiilor profesate de măștri, de la Mihail Jora la Paul Constantinescu, ei au înscris școala componistică românească în parametrii artei universale moderne și contemporane cucerind aprecierea interpreților, a criticilor și a publicului în toate genurile, de la simfonie și operă la creația vocală, corală

și instrumentală. Afinitatea față de spiritualitatea românească și aura propriei personalități, acestea sunt caracteristicile compozitorilor activi la confluența secolelor XX și XXI și care lasă posterității o moștenire demnă de aceea consacrată de străluciți precursori.

Se orânduiește cu plenitudine în acest context compozitorul Theodor Grigoriu al cărui periplu, însumând decenii de aspirații, strădanii și realizări, semnifică pentru eternitate axiomaticul *Finis coronat opus*.

Înzestrat cu talentul virtuozității instrumentale, sensibil față de frumusețile naturii, trăind nemijlocit dramatismul existenței ca om și ca artist, el și-a dedicat toată ființa înțelegerii misterelor vieții și posibilelor decriptări ale acestora cu resursele inefabile ale artei sonore. A talmăcit în tulburătoare nuanțe stări de spirit

onirice, trasgresări până la extaz ale conștiinței și sensibilității umane, credința în Cel de Sus, adevăruri consemnate în istorie, sensuri ale mitologiei românești, ale operelor universale, de la Ovidiu (*Elegia pontica*, *Ovidiu la Tomis*) la Dante, Botticelli, Shakespeare, Goethe, Eminescu (*Canti per Europa*, *Poeți și abisul timpului* ș.a.), Enescu (*Omagiu lui Enescu*, orchestrații la *7 Cântece pe versuri de Clement Marot*, *Impresii din copilărie* etc.), Anton Pann (*Variațiuni simfonice pe un cântec de Anton Pann*), ale rapsozilor populari. Ecouri a ceea ce pare evanescent, fluid, spații infinite ale cosmosului (*Vis cosmic*, *Vocalizele mării* ș.a.) dimensionează sonor ca o “arhitectură fluidă”, gândirea sa componistică, ideile estetice și tehnica de structurare a discursului sonor relevând profunzime, originalitate, virtuți cardinale ale expresivității.

Instruirea deopotrivă ca muzician și ca arhitect a imprimat demersului componistic al lui Theodor Grigoriu relief, soliditate și echilibru impecabil, între logică și fantezie, între inspirație și luciditate în procesul de elaborare.

Ca și alți maeștrii ai artei sonore, precum Vincent d'Indy, Olivier Messiaen, Paul Hindemith sau Pierre Boulez, Theodor Grigoriu și-a destăinuit în comentarii vorbite sau scrise, în eseuri și volume și, înainte de toate, în partiturile înseși, un ascuțit discernământ, precizie și eleganță ca atribute ale unui artist de elită. Străin total de atitudinea exclusivistă, de mobiluri oportuniste, ariviste, muzicianul constituie un model în plan profesional, moral, colegial, întotdeauna afabil, deschis spre amicitie, cald și surâzător, de un farmec personal inconfundabil.

A scris cărți, voite nu atât ca fiind de rigoare conceptuală cât având calitatea unor dense și fecunde fonduri de idei despre muzică, despre poezie, film și teatru ca arte componente (**Muzica și nimbul poeziei**); o carte de vibrant spirit de venerare a maeștrilor muzicii noastre (**Vă rog, reveniți, dragi maeștri**); a militat cu ardoare pentru resuscitarea valorilor ce ne sunt proprii, în special ale melosului bizantin (*Tripticul violonistic Bizanț după Bizanț*, *O simfonie liturgică* și multe altele), consacrandu-se astfel ca un ales fiu al culturii naționale. Pagini de viață și de artă ale acestui proeminent demiurg, pagini ale operelor, ale impresionantelor sale opțiuni de gen vor trebui mai bine puse astăzi în lumină de către generațiile tinere, spre cunoaștere și perpetuă aducere aminte a adevăratelor valori.

Prin toată dăruirea sa, Theodor Grigoriu îndreptățește prețuirea ce i se cuvine în țară, la înălțimea aceleia de care s-a bucurat peste hotare, unde i-au fost solicitate și promovare compoziții de referință. Fie ca timpul să consfințească locul unde a trăit și și-a dăruit

talentul și puterea de creație Theodor Grigoriu, asemenea celorlalți muzicieni ai “generației de aur”.

Vasile TOMESCU

Energie purificatoare

Cei care l-au cunoscut cu adevărat pe Theodor Grigoriu și-l amintesc ca pe o personalitate puternică și revelatoare, cu o tărie a convingerilor de artă ce-l plasa între liderii de opinie, între figurile care au dominat ambianța artistică muzicală din a doua jumătate a secolului XX, decenii la rând.

În arta sa detaliile ca și întregul erau elaborate cu maximă atenție și minuțiozitate, Theodor Grigoriu fiind

un exemplu de responsabilitate artistică înaltă. Dacă scrisul exprimă omul, atunci manuscrisele creațiilor sale muzicale, ce au ele însele măiestria reverberațiilor spre artele plastice, ni-l prezintă pe Theodor Grigoriu ca artist născut nu făcut, artist ce avea cultul expresiei sensibile al unui stil confesiv și confesional totodată.

Ansamblul lucrărilor sale cuprinde titluri din toate genurile – simfonic, concertistic, cameral, vocal simfonic – și conturează o individualitate artistică de elită, încununată de generozitate față de colegi și de muzicienii tineri, ce a dat naștere unei construcții a umanului în uman, a binelui în bine.

Spirit novator, în universurile muzicii de bună tradiție, și cu reală strălucire în tot ce întreprindea în arta muzicală, Theodor Grigoriu ne-a lăsat creații perene menite să captiveze mintea și sufletul multor generații.

Era iubitor de frumos. Arta, natura și creația formau pentru Theodor Grigoriu un tot, provocându-l să fie prezent la concerte și spectacole, la vernisaje, la toate evenimentele artistice importante, înnobilit de caracterul și ținuta sa de frumoasă fizionomie învăluitoare și cuvântătoare despre toate acestea.

A fost mentor, s-a aplecat cu îndatorare spre ajutorarea celor aflați în nevoie, indiferent de împrejurările în care se produceau. Extrem de prietenos și deschis în discuții, bun coleg și în relații cu arta și moștenirea unor mari muzicieni, ca Ionel Perlea – cărora le-a promovat opera cu rezultate notorii în țară și peste hotare – Theodor Grigoriu crea pentru sine și în același timp pentru toată lumea.

Să ne bucurăm că a existat, să-l continuăm și vom fi fericiți. Putem șterge astfel petele drumului străbătut împreună. Putem sorbi energia purificatoare subsumată numelui său, lăsând-o ca lumină moștenire celor ce vor veni.

Ulpiu VLAD

O celebritate lirică nonagenară – Lucia Stănescu

Personalitate puternică și capabilă de creații memorabile în lumea scenei de operă, dar și de concluzii importante în domeniul pedagogiei cântului, ca și alți muzicieni care au beneficiat de aura celebrității, soprana Lucia Stănescu a fost sărbătorită recent de artiștii clujeani, la împlinirea a nouă decenii de existență. Ca și în volumul de memorii editat recent, o selecție a momentelor culminante în viața interpretei indică preferința sa pentru muzica romantică și veristă italiană, dacă ar fi să cităm o selecție dintr-un repertoriu în care se află, prioritar,

Trubadurul, Bal Mascal, Aida, Boema, Tosca, Madama Butterfly, Manon Lescaut și, înaintea ultimelor căderi de cortină ale carierei solistice, **Cavalleria rusticana**. După asumarea plenară, pentru mai mulți ani, a conducerii Operei clujene, și răspunderea asupra viitorului liricii tinerelor generații, ca Maestră de canto, Lucia Stănescu a ales, lumea de popas a visului, mai concret Italia, mai apropiat Livorno, păstrând încă, în aura ultimelor decenii, spectacole și activitate didactică.

La Opera Română din Cluj a debutat ca solistă în rolul Cherubino din **Nunta lui Figaro** de Mozart. În timp, repertoriul său cuprinde opere de succes, precum **Paiațe** de Leoncavallo, **Carmen** de Bizet, **Manon Lescaut, Boema, Turandot, Tosca, Madama Butterfly** de Puccini, **Faust** de Gounod, **Evgheni Oneghin, Mazeppa** de Ceaikovski, **Aida, Otello** de Verdi, **Lohengrin** de Wagner, **Cavalleria Rusticană** de Mascagni. Titluri onorifice au distins bogata sa carieră artistică: Ordinul Muncii; Premiul de Stat, Artistă Emerită; Ordinul Meritul Cultural; Cetățean de Onoare al Municipiului Cluj; Doctor Honoris Causa al Academiei „Gheorghe Dima” și al Universității Babeș-Bolyai; Ordinul Steaua României în grad de

Cavaler, Diploma de Excelență a Consiliului Județean Cluj-Napoca. Fiind timp de un deceniu profesoară de canto la Academia „Gh. Dima” – Cluj, și-a continuat și cariera de solist la Opera Națională din Cluj-Napoca. A întreprins numeroase turnee artistice individuale în străinătate: Austria, Bulgaria, Cehoslovacia, China, Cuba, Danemarca, Egipt, Franța, Japonia, Anglia, Irlanda, Italia, Iugoslavia, Rusia, Suedia, Turcia, Ungaria. Între anii 1970-1975 a ocupat postul de Director al Operei Române din Cluj-Napoca, cu al cărui ansamblu a întreprins numeroase turnee de mare succes în străinătate.

S-a stabilit în Italia din 1977 continuând cariera artistică de solist. Lucia Stănescu a fost aleasă protagonistă în rolul **Tosca** pentru Comemorarea a 50 de ani de la moartea lui Giacomo Puccini, în orașul său natal, Lucca, reamintind de binecunoscuta prim-interpretă a rolului, soprana româncă Hariclea Darclee. La Comemorarea a 30 de ani de la moartea compozitorului livornez Pietro Mascagni, a debutat în rolul Santuzzei din **Cavalleria Rusticană**, în orașul natal al compozitorului. După un emoționant concert de „Addio alle scene” din 1981, și-a continuat cariera de profesoară de canto timp de 15 ani la Conservatorul din Livorno „Pietro Mascagni”. În anul 1981 i-a fost conferit de către Academia Internațională „Le Muse”, în Salonul „Dei Cinquecento” din Firenze, Premiul – *Simbolul Euterpiei* – oferit în anii precedenți Mariei Callas, Ginei Cigna, Boris Christoff, Tancredi Pasero, Giuliettei

Simionato și lui Mario de Monaco. Anul 2010 i-a adus titlul de „Eroină pucciniană”, distincție a Fundației *Festival Giacomo Puccini – Torre del Lago*.

La onorabila vârstă de 85 de ani, în 2011, ca o mărturie a vieții sale și a perioadelor istorice, sociale, politice și culturale, profesionale și nu numai, și-a scris cartea memorialistică cu titlul **A fost o viață sau un vis?** Imaginea-portret a mării artiste ne-a fost sugerată de informațiile și lecturile, interviurile oferite, în scrierile sale omagiale, de către criticul muzical Costin Popa, care își încheie evocarea artistei sărbătorite acum la Cluj astfel: „În memoria românilor și nu numai, a tuturor celor care au ascultat-o și văzut-o în spectacole, Lucia Stănescu rămâne pentru totdeauna întruparea ideală a eroinelor veriste, a celor pucciniene prin excelență. O voce și o interpretare întru eternitatea artei lirice.”

Generoase rememorări, afectuoase și emoționante, ce par a descinde din „visul de viață și de muzică” pe care ni-l dăruiește acum, marea artistă nonagenară revine, altfel, în fața publicului și pe scena vieții trăite la Cluj. Desigur, are forța pe care o dovedește, ca într-o caldă îmbrățișare. Pentru modelul uman și artistic, La Mulți ani!, Lucia Stănescu !

Grigore CONSTANTINESCU

Și eu am ascultat Arcadia...

Aparent mai puțin pretențios ca formulă de adresare instrumentală, genul cameral reliefează esența comuniunii unui număr variabil de voci individuale care se susțin, se completează, se dezvoltă în această stare de interdependență plurivocă. Este o tipologie de relații care se întrepătrund într-un angrenaj armonios structurat, ale cărui componente – variabile ca număr și ca rol funcțional – își afirmă individualitatea în interiorul unei coeziuni care le evidențiază dinamismul și le valorifică particularitățile timbrale. Prin intermediul lor, întreaga arhitectură sonoră dobândește strălucire, cursivitate temporală, o paletă coloristică variată și, ca un corolar, un impact sporit asupra receptorului, care-i va aprecia intimitatea modului de adresare dar și

anvergura combinațiilor instrumentale, cu cât mai dificile și mai rafinate cu atât mai elogiate.

Înființat cu un deceniu în urmă la Academia clujeană "Gheorghe Dima", cvartetul de coarde **Arcadia** are deja la activ două CD-uri înregistrate sub sigla caselor de discuri Fontenay Classics și Orchid Classics, cuprinzând lucrări de Mendelssohn, Brahms și, respectiv, Janacek, precum și o transmisiune în direct a concertului susținut pe scena Wigmore Hall în martie 2015. Laureat deja la prestigioase competiții internaționale (Osaka International Chamber Music Competition, Wigmore Hall London International String Quartet Competition, Almere International Chamber Music Competition, International Chamber Music Competition Hamburg), după o evoluție calitativă spectaculoasă care le-a deschis drumul afirmării internaționale – probate în decursul numeroaselor turnee pe trei continente – formația a fost invitată, în aprilie 2015, să devină cvartet în rezidență la Centrul Național de Artă "Tinerimea Română" din București.

Doar în stagiunea 2015-2016, Ana Török (vioară), Răsvan Dumitru (vioară), Traian Boală (violă) și Zsolt Török (violoncel) au revenit cu un turneu de 14 concerte în Scoția și Regatul Unit și cu numeroase apariții în cadrul unor festivaluri europene, printre care Musikfestival Rheinhessen, Grafenegg Festival, Silver Lyre Festival din Sankt Petersburg, Euroarts Festival din

Praga, Aldeburgh Festival. Recitalul lor din 17 mai susținut la Palatul Tinerimea Română (prefațat de directorul artistic al instituției, reputatul violoncelist și profesor Marin Cazacu), urmat, imediat, de alte două evoluții pe podiumuri din Germania și Austria, a avut în program opusuri semnate de Franz Schubert (Cvartetul nr.12 în do minor, "Quartettsatz"), Joseph Haydn (Cvartetul nr.23 în fa minor, op.20 nr.5) și Claude Debussy (Cvartetul în sol minor, op.10), trasând jaloanele a tot atâtea curente importante din istoria muzicii.

Geneză, Evoluție și Inovație, titulatura acestui recital, reprezintă o aluzie nu doar la cele trei perimetre stilistice cărora le aparțin cvartetele enumerate, ci la procesul de creație însuși, ca laborator conceptual al artistului complet. Este evident că cvartetul de coarde a fost "personalizat" ca gen și, ulterior, stabilizat ca alăturare de tipare formale, de către clasicul Haydn, așa cum neterminatul cvartet schubertian cunoscut ca "Quartettsatz" este considerat ca una din primele lucrări din creația de maturitate a compozitorului, iar unicul cvartet scris de Debussy ca o cotitură importantă în cronologia muzicii de cameră. Ceea ce a caracterizat însă evoluția scenică a cvartetului **Arcadia** în acea seară de mai a fost nu doar puritatea stilistică a interpretării, ci și înveșmântarea ei într-o senzualitate a expresiei aproape carnală. Starea de cântec în care ne-au învăluit cei patru **Arcadieni** derivă, în fapt, din concepția lor asupra repertoriului propus, din nota distinctivă pe care o aduc, în fiecare apariție publică, asupra discursului muzical.

Nu este vorba numai de o re-actualizare, contemporană, a dramaturgiei muzicale a secolelor trecute, investind-o cu propria personalitate artistică, ci chiar de o repunere în discuție a fenomenologiei clasice, romantice, respectiv impresioniste de debut; privite prin prisma unei cercetări minuțioase a detaliului sonor, paradigmele și sintagmele specifice fiecărui stil își dezvăluie alte și alte conotații subtile ce derivă dintr-o – aparent – banală trăsătură de arcuș care poate aduce instrumentul respectiv într-o postură interactivă, creatoare de noi semnificații. Perimetrul estetic circumscris fiecărui curent în parte poate fi astfel sensibil redimensionat, rezultanta fonică menținând interesul spectatorului la o cotă maximă pe întreg parcursul fluxului muzical.

Poate fi aceasta una din rețetele succesului de public al cvartetului **Arcadia**? Cu siguranță că da, dublată de nivelul ridicat al tehnicii instrumentale, perfectă coeziune a linilor expresive, capacitatea de a metamorfoza cu lejeritate actul interpretativ într-un gest rafinat și totodată dramatic, generator de emoții.

Alături de spectatorii care l-au apreciat la superlativ, după o asemenea primă experiență și eu îmi doresc să reascult **Arcadia**. Nu doar aici, acasă, ci și în oricare din centrele culturale importante ale lumii, pe care, în mod cert, le vor onora cu aceeași căldură! (Foto: Marius VĂJOAICA)

Loredana BALTAZAR

Master class - la malul mării, cu tenorul Vasile Moldoveanu, revenit în orașul natal

Un eveniment de mare răsunet a constituit pentru Constanța revenirea în orașul natal, după 60 de ani, a tenorului de talie mondială Vasile Moldoveanu, născut în 6 octombrie 1935, primind în semn de înaltă prețuire titlul de *Doctor Honoris Causa* al Universității Ovidius și de *Cetățean de Onoare* al orașului Constanța.

Începuturile sale muzicale sunt legate de orașul Constanța. După terminarea prestigiosului Liceu Mircea cel Bătrân, a cântat timp de doi ani în Corul Teatrului Liric. La recomandarea Maestrului de cor Gheorghe Velea, urmează Conservatorul Ciprian Porumbescu, ca student al renumitului pedagog și bariton Octav Enigărescu, studiind în particular, cu vestitul tenor și pedagog Dinu Bădescu.

În perioada 1966 – 1972, a fost solist la Opera din București, debutând în 9 ianuarie 1966, în rolul Arlecchino din *Pagliacci* de Ruggero Leoncavallo.

La Opera din București, Vasile Moldoveanu a cântat în 22 de opere, realizând roluri secundare, dar și roluri principale: Rinuccio (*Gianni Schicchi*), Rodolfo (*La bohème*), Ducele din Mantua (*Rigoletto*), Ernesto (*Don Pasquale*) Tamino (*Die Zauberflöte* – acest fiind și ultimul său spectacol în România, susținut în 23 iunie 1972).

În urma unei audiții cu impresarul Victor Vladanski, Vasile Moldoveanu primește o invitație în Germania – acesta fiind momentul decisiv pentru cariera sa – tenorul alegând „libertatea”, colaborând cu teatre din Germania, Olanda, Elveția.

Între anii 1974 – 1978, cântă la opera din Stuttgart în operele: *Lucia di Lammermoor*, *La bohème*, *Un ballo in maschera*, *La traviata*. În 1976, renumitul regizor Roman Polanski îl distribuie în opera *Rigoletto*, la Opera din München. Colaborează cu operele din Düsseldorf, Stuttgart, München, Berlin, Ludwigsburg, fiind descoperit de Nelly Walter, vicepreședinte al firmei de Impresariat Columbia Artists Management (care va deveni managerul tenorului timp de 11 ani). În 1979, își face debutul la *Covent Garden* din Londra, în *Don Carlo*, în regia lui Luchino Visconti, iar în 19 mai 1977, Vasile Moldoveanu debutează la *Metropolitan Opera*, în *La bohème*, în compania Renatei Scotto, în rolul Mimi. La *Metropolitan Opera* va cânta în 105 de spectacole.

Revenind în Europa, își continuă cariera la Paris (*Manon Lescaut*), Monaco (*I Vespri siciliani*, *Aida* – în regia lui Giancarlo del Monaco), Nice (*La fanciulla del West* regia – în Petrică Ionescu), Roma (*Turandot*), Lisabona (*Manon Lescaut*), Parma (*Don Carlo*), Pretoria, Africa de Sud (*Un ballo in maschera*), Stuttgart, Hamburg.

În cariera sa, a cântat în compania marilor soliști ai lumii: Boris Christoff, Nicolai Ghiaurov, Renato

Bruson, Renata Scotto, Montserrat Caballé, Mirella Freni, Eva Marto, Luciano Pavarotti.

Vasile Moldoveanu a avut șansa să colaboreze cu regizorii de marcă: Roman Polanski, Franco Zeffirelli, Jean Pierre Ponnelle, Petrică Ionescu, Tito Capobianco, Giancarlo di Monaco.

Stabilindu-se la Monte Carlo, Vasile Moldoveanu s-a dedicat îndrumării vocilor tinere, fiind invitat în ultimii ani, în mai multe orașe din România, pentru a susține cursuri de Master-class.

În perioada 13 – 20 mai 2016, Maestrul Vasile Moldoveanu a fost invitat al Facultății de Arte, Specializarea Interpretare Muzicală, din cadrul Universității Ovidius – Constanța, pentru a susține un Master-class, cursanții fiind studenți și foști studenți ai facultății, precum și alumni, o parte dintre aceștia fiind artiști lirici ai Teatrul Național de Operă și Balet Oleg Danovski și ai Teatrului Muzical din Galați.

În încheierea cursurilor, în *Aula Magna* a Universității Ovidius, a avut loc un concert organizat de profesorii Ioan Ardelean, Nicoleta Ardelean și Andreea Bratu.

Au evoluat Alina Lungu, Lăcrămioara Chirhană, Alexandru Băldău, Tudor Socolan (contratenor), precum și mezzosoprana Lucia Mihalache, baritonul Marius

Eftimie, soprana Silvia Simionescu, soprana Laura Eftimie (soliști ai Teatrului Național de Operă și Balet Oleg Danovski), mezzosoprana Georgiana Costea, tenorul Valentin Vasopol (solist al Teatrului Muzical din Galați), acompaniamentul fiind realizat de pianista Andrada Ștefan.

La încheierea concertului, Maestrul Vasile Moldoveanu și-a exprimat bucuria de a fi lucrat cu tineri talentați, dornici de a se perfecționa: „Sunt fericit pentru că, în seara aceasta, au aplicat ceea ce le-am spus. Voi reveni aici ca să continui această muncă de interpretare, de plasare a vocii. Toți s-au străduit să progreseze. Și zilele în care am lucrat nu au fost degeaba. Am ajutat cum am putut și cu ce am învățat și eu în 42 de ani de activitate. Să-i încurajați pe tineri! Le doresc să o ia pe urmele mele și să ajungă sus”.

Mariana POPESCU

Mariana Nicolesco - Cursurile *Master Class* 2016

După zilele de foc în care zecile de tineri participanți la Cursurile de Măiestrie Artistică *Master Classes*, au trait, la sesiunile matinale și apoi până la orele târzii ale serii, pasionanta aventură a depășirii de sine sub îndrumarea cordială și fermă a mării soprane Mariana Nicolesco, sâmbătă 30 și duminică 31 iulie publicul a avut prilejul să-i admire și să-i aplaude cu entuziasm.

alături de Marian Dragomir, primarul Brăilei

Tema ediției din acest an a acestor adevărate cursuri de magie în arta cântului, așezate sub înaltul patronaj UNESCO, a fost relația *Maeștri - Discipoli*.

Astfel, sâmbătă, Mariana Nicolesco a vorbit cu emoție, afecțiune și admirație despre unii dintre cei de la care, într-un fel sau altul, a reținut lecții de artă și de viață: maestra ei de canto la Conservatorul Santa Cecilia de la Roma, Jolanda Magnoni, sau celebra soprană Elisabeth Schwarzkopf, de la trecerea căreia în eternitate se împlinesc acum zece ani; deși considerată deja drept "una dintre marile mozartiene ale timpului nostru", Mariana Nicolesco a ținut să parcurgă cu aceasta rolurile dramatice din operele lui Mozart, știind că Elisabeth Schwarzkopf e depozitara unei vaste experiențe dar și a tradițiilor preluate de la mării dirijori cu care a cântat. De aici și ideea că relația *Maeștri - Discipoli* nu e altceva decât a face muzică împreună, a se ridica împreună spre altitudinile artei, idee strălucit ilustrată

an de an de evenimentele extraordinare al căror suflet este și care fac din Brăila o capitală a artei cântului.

Despre toate acestea, despre marea relație de prietenie a sopranei cu genialul violonist Yehudi Menuhin, al cărui centenar e celebrat în acest an, a conferențiat dr. Stephan Poen, cu minunate proiecții: Schwarzkopf în *Die Rosenkavalier* de Strauss, Menuhin în *Concertul* de Bruch și Mariana Nicolesco în inegalabilele sale interpretări din *Idomeneo* de Mozart, *Adriana Lecouvreur* de Cilea (150 de ani de la nașterea compozitorului) și *Norma* de Bellini (185 de ani de la premiera absolută a capodoperei, la Teatrul alla Scala din Milano).

A urmat un *Recital* al tinerilor artiști, adevărat spectacol extraordinar, cu Mariana Nicolesco în scenă, ca întotdeauna, alături de tinerii săi *Discipoli*.

Un triumf care avea să fie confirmat duminică 31 iulie la *Concertul Master Class* în care zecile de participanți la ediția 2016 au apărut timp de peste șase ore, îndrumați cu fervoare, rigoare și umor de Mariana Nicolesco, fie în arii, fie în duete, terțete sau concertati în care au reluat o dată și încă o dată câte un pasaj, când era cazul, spre încântarea publicului.

În cuvântul său introductiv Mariana Nicolesco s-a arătat entuziasmată de restaurarea teatrului brăilean, inaugurat cu ocazia Cursurilor sale de Măiestrie Artistică și a mulțumit cu mare căldură tuturor celor care au făcut posibilă perfectă desfășurare a acestei ediții.

alături de tinerii artiști participanți la manifestare

Serata s-a încheiat într-o euforie generală cu celebrul *Brindisi* din *La Traviata* de Verdi, emblematic pentru manifestările Darclée, reluat de patru ori la cererea publicului.

GEORGE ENESCU – consonanțe bănățene

În preajma lunii august, moment de remember al intrării artistului român în existența terestră, volumul **GEORGE ENESCU Consonanțe bănățene** reprezintă pentru muzicologul lugojan Constantin-Tufan Stan continuarea drumului cercetărilor întreprinse de-a lungul ultimului deceniu, pentru cunoașterea în profunzime a activității marelui muzician român. Mai mult decât un omagiu, această carte luminează un destin unic, în care fiecare faptă de artă nu poate fi uitată. Regăsim în alcătuirea acestei lucrări ale autorului, publicată în 2016 la editura Eurostampa Timișoara - prefată de Simion Dănilă - aspecte deja conturate ale metodei de lucru profesional al muzicologului bănățean. Pregătirea sistematică a elaborării lucrării respective este un preludiu detaliat al muncii de cercetare, muncă necesară pentru a stăpâni argumentele subiectului.

După cum constatăm, Constantin Tufan-Stan îmbogățește documentar o creație a sa anterioară, editată în 2009, **George Enescu în Banat**, adăugând cu osârdie diversele rezultate ale noilor investigații privind materialele păstrate în arhive, biblioteci și presa multilingvă a epocii – cronici, evocări, interviuri, omagii, mărturii. Efectul lecturii crește interesul textului, convingător prin înfățișarea complexă conferită epocii în care Enescu a perindat și aceste plaiuri. Descrierile și comentariile în amănunt, privitoare la sentimentul de atașament pentru lumea Banatului, afectul manifestat expresiv în itinerariile sale concertistice, derulate în aceste locuri, întregesc modul în care este primit cu prețuire și afecțiune de melomani. Desprindem din construcția textului mai multe secțiuni: I. **George Enescu la Lugoj** ("O cronologie a recitalurilor între anii 1912 și 1943"; prezentarea animatorului de cultură muzicală, prof. Iosif Willer) Despre aceste locuri Enescu declară: "N-am voit să evit Lugojul, mă leagă amintiri frumoase de acest oraș." II. **George Enescu la Timișoara** (Spiritul baroc al spațiului cultural bănățean; descriere celor 23 de concerte susținute, despre care se scrie: "Enescu, cea mai curată expresie românească"; opusuri interpretate la Timișoara); În cuprinsul volumului urmează o **Adenda**, în care sunt prezentate Premiile naționale "George Enescu" și școla bănățeană de compoziție (Aurel C. Popovici-Racoviță, ediția I, melodrama *Ahasverus* și *Umbra lui Mihai și mama lui* melodramă instrumentală. Urmează în cele 27 ediții ale Premiului Național deținute de alți cinci laureați Sabin Drăgoi - **Divertismentul rustic**, Zeno Vancea - **Recviem**, Vasile Ijac, Mircea Popa și Mihai Brediceanu Materialul

documentar, o bibliografie bogată, preluarea amănunțită a tuturor textelor, aproape necunoscute cititorului, sunt completate cu o iconografie diversă și bogată, imagini și documente multiplicat, precum și cu un indice de nume extrem de util studiului.

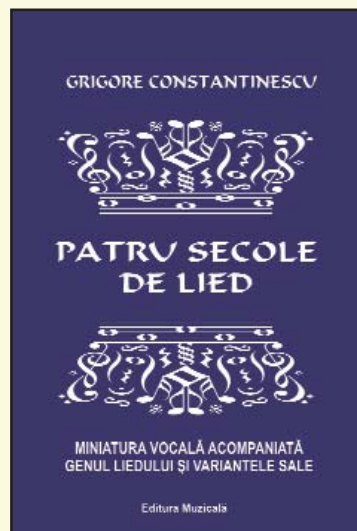
S-a spus cândva că cercetarea activității și personalității marelui artist George Enescu nu poate fi considerată încheiată în cercetările de până acum, unele valorificate în tomuri muzicologice, studii istoriografice, analize, altele ca rezultate ale contribuțiilor edițiilor *Simpozionului internațional* ce îi poartă numele. Iată acum o nouă dovadă, **GEORGE ENESCU Consonanțe bănățene**, semnată cu profesionalism de Constantin Stan-Tufan.

Grigore CONSTANTINESCU

PATRU SECOLE DE LIED

Toată lumea cunoaște dictonul *Non multa, sed multum*. În cazul prof. univ. dr. DHC GRIGORE CONSTANTINESCU, la fel de exacte, fără opoziție, sunt ambele componente: numeric, generoase (catre 50) sunt lucrările sale majore, cu esențe concentrate, de lung parcurs. Se întâmplă atunci când ERUDIȚIA beneficiază de ușurința înveșmântării în cuvânt alert, profesional, învâluit în metaforă, informație, destinate studiului, delectării, împodobirii universului intelectual – cultural.

Cea mai recentă *clitorie* a autorului – **PATRU SECOLE DE LIED**, *miniatura vocală acompaniată*, răspunde unei necesități provocate de lipsa din peisajul muzicologic național a unei asemenea lucrări de indiscutabilă complexitate, unică, din câte știu; utilă melomanului, profesorului, celui care se dedică studiului și cizelării acestei discipline elitiste. Cadou de referință, mai ales pentru mediul universitar.

Nu întâmplător, volumul de mari dimensiuni – 517 pagini (apărut la Editura

Muzicală), s-a realizat cu sprijinul Consiliului JUDEȚEAN IALOMIȚA, AL CENTRULUI Cultural pentru UNESCO **Ionel Perlea**, IALOMIȚA. Pentru că, în proximitatea Sloboziei, capitala de județ, se află OGRADA, locul de naștere al marelui muzician Ionel Perlea; municipiu unde, într-un climat de caldă ospitalitate, de perfect management, se desfășoară de 25 DE ANI la mijlocul lui mai, Festivalul și concursul național de interpretare a lied-ului **Ionel Perlea**.

Deschizând monumentală lucrare, surprizele se succed una după cealaltă: nu întâlnim doar istoria lied-ului ci și a variantelor sale: cântec, chanson, melodie, romanță, canzona, song. Pornind de la îndepărtate secole

(chiar al... XI-lea!), de la trubaduri, trouveri, minnesingeri, trecând prin mărturiile scrise, lăsate tot de-a lungul secolelor, până la o chibzuită și benefic gândită ierarhizare a mediilor geografice, a școlilor muzicale, în esență a etapelor istoriei muzicii care au oferit – bogat, creatori de miniaturi, de lied-uri, multe devenite celebre.

Astfel, după o doctă analiză a rădăcinilor genului, a coagulării formei, a caracteristicilor acestei mirifice maniere expresive, trecem prin muzica italiană, cea engleză, franceză și germană, toate cu exemplificări succinte asupra creatorilor, titlurilor, ciclurilor. Avem apoi detalii despre **Marii Clasici**, **Autonomia Lied-ului în Secolul 19**, **Marii Romantici**, prezenți în teritoriile austro-german, italian, francez, german, referiri și analize ale creației de secol 20; nu sunt uitate culturile naționale *tinere*: muzica din Danemarca, Finlanda, Norvegia, Suedia, Cehia, Polonia, Ungaria, Belgia, Ungaria. Dar și un consistent capitol care grupează creația românească: o... *realitate a romantismului național*, compozitorii, de la George Scheletti, cu ample popasuri asupra creației enesciene, a lui **Mihail Jora**, **Tiberiu Brediceanu**, desigur, **Ionel Perlea**, **Tudor Ciortea**, până la contemporani. Peste 47 de nominalizări, cu alese cuvinte de subliniere a stilului, desigur a titlurilor lucrărilor, alături de versurile inspiratoare. (Am întâlnit cu bucurie și numele a doi creatori cu specială sensibilitate: **Smaranda Oțeanu Bunea** și **Sabin Păuța**). Ce documentare, ce muncă de cercetare!

Materialul informativ despre Festivalul și Concursul național de interpretare a lied-ului **Ionel Perlea**, lista repertoriului lucrărilor obligatorii (prime audiții) cântate de-a lungul deceniilor în cele 25 de ediții, de asemenea eseul neașteptat, dar bogat în considerații al **Ruxandrei Donose**, dau o inedită formă de încheiere pentru ediție, oferită în condiții de confort al lecturii.

Și pentru a respecta forma clasică de lied - ABA, închei tot cu un citat, la fel de celebru: *alles gute ding' sind drei!* Așadar, după remarcabilele, atât de utile volume, **PATRU SECOLE DE OPERĂ, PATRU SECOLE DE LIED**, aștept și

PATRU SECOLE DE... ORATORIU!

Daniela CARAMAN FOTEA

„Dinastia” VANICA

Pentru o generație, poate mai multe, numele este asociat splendidei melodii *Iubire, bibelou de porțelan*, devenită *evergreen* în florilegiul celor interpretate de formația Mondial și semnate de Romeo Vanica, creator cu harul melodic, armonia expresiei și măiestria muzicianului profesionist. Mai mulți decât fanii lui sunt

însă cei ce l-au respectat, păstrându-l, fără uitate, în permanența memoriei luminoase, pe tatăl său, **ION VANICA**, dirijor timp de decenii al Corului de copii Radio. Așa s-au mărturisit, o fac oricând este momentul, cei care și-au modelat glasurile sub gesturile *seniorului* VANICA.

Monografia dedicată, este semnată de **Mariana Popescu**, muzicolog cu experiență și talent în domeniu. Lansarea petrecută de curând, a avut loc, firesc, în foaierele Radioului (în 2015, Corul a împlinit 70 de ani de istorie). Tipărirea (Editura Muzicală, sub îngrijirea lui Costin Aslam), s-a înfăptuit la ideea doamnei profesor **Alina Pârvulescu**, secretar general al *Asociației naționale corale din România*, domnia sa însăși, fostă membră a formației. Care, mai mult decât o formulă artistică, o școală, a fost o... stare de muzică.

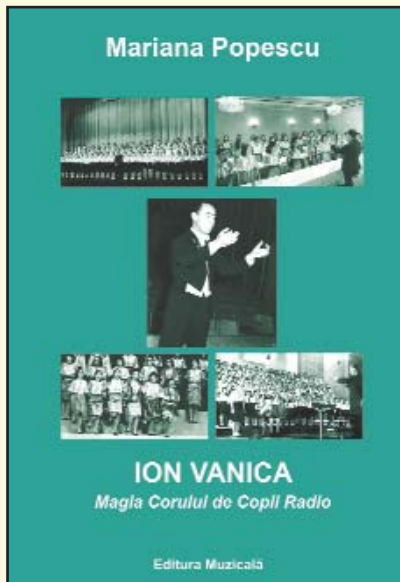
La început erau 12 copii. Mai apoi, la examenul de admitere se prezentau 1200 (!) de candidați... toți doritori de a se legitima sub emblemă, cu părinți mândri de a-și avea copilul într-o ambianță elitistă a culturii.

Printre cei care și-au cizelat glasurile și orizontul spiritual, așa, într-o joacă... disciplinată, sub gestul mângâietor și avizat al lui **ION VANICA**, s-au numărat: Ileana Cotrubaș, Ștefan Bănică – tatăl, teleastul Marin Traian, frații Crăsnaru, Silvia Voinea, Victor Vlase, Voicu Enăchescu, Cornelia Angelescu, Irina Bora, Petre Geambașu, capete de afiș printre cei care, aduc în volum mărturii emoționante despre maestrul lor (la turneul din Germania, 1957, erau 100 de membri – nominalizați în volum...). Merită citite; asemenea cuvinte laudative, la unison, se întâlnesc arareori. Li se adaugă evident, cele scrise de cei doi fii Vanica – Romeo și

Mihai (violonist, și el, compozitor).

Volumul este prețios: urcă scara timpului pas cu pas, scanând profilul unei epoci, aducând în atenție, inclusiv momente (felurite), din istoria Radio-ului: după un turneu la Berlin, de pildă, corul de copii a repetat programul la Ateneul Român, dar și... bisul... A fost *Ave Maria*. Motiv pentru care **ION VANICA** a fost exclus dintre angajații Radio-ului. După izbânzi naționale și internaționale aparte; deși munca dirijorului unui cor de copii presupune eforturi cu totul speciale, ea reînnoindu-se neconținut din pricina ”îmbătrânirii” componenților, noii veniți trebuind să fie mereu și mereu înscrși în ethos-ul și repertoriul general. **ION VANICA** a fost rechemat în Radio dar, după 10 ani (1968).

Cartea reproduce multe dintre cronicile scrise de nume reprezentative ale timpurilor, la concertele Corului: Petre Codreanu, Viorel Cosma, Alfred Hofnam, Edgar Elian, Anton Dogaru ș.a. Emisiuni de radio și televiziune. Prilej de a studia și maniera apreciativă în domeniu. Dar și modalitatea alcătuirii programelor de concert, de turneu (și în Japonia), a discurilor. Repertoriul corului avea acoperire în toată istoria

muzicii (de la Schubert, la... *Nea Alecu*). Minuțiozitatea Marianei Popescu a dat din nou roade...

Am decupat din scrisul foarte multor colaboratori, reprodus cu grijă de autoare, pe cel al lui Voicu Enăchescu, el însuși, astăzi, o proeminență în dirijatul coral, declarația fiind aparte: copilul, întrebat ce vrea să devină în carieră, a răspuns: " să fiu ca Dom Profesor". Cum era ION VANICA? Cel sub îndrumarea căruia Corul de copii dobândise și menținea, coeziunea, finețea nuanțelor, ritmica precisă, justetea intonației și, important, o personalitate sonoră pe care un cronicar – François Schapira, o denumea *Măiestrie și candoare*. Iar pretențiosul maestru Alexandru Pașcanu – prin poetica metaforă *un grup de îngeri fără aripi*...

Daniela CARAMAN-FOTEA

Regal la ONB

Deși răsfățată în sensul profesiei, care prin specificul ei mi-a deschis o imensă fereastră spre miracolul artei în general și a muzicii și dansului în special, facilitându-mi întâlnirea cu cele mai mari personalități mondiale ale genurilor sus amintite, tot au mai rămas câteva celebrități cu a căror infuzie de magnetism nu m-am întâlnit nici personal și nici în poveștile celor cu care au împărțit fulminantele lor succese.

Asta până de curând, când timpul și întâmplarea, prin modul inimitabil dar sigur de a aranja lucrurile, au umplut acest gol, odată cu subiectul evenimentului ce a avut loc în fierbinte după amiază de 16 iunie la ONB. Atunci, Prințul baletului, Sergiu Ștefanchi și-a invitat marea familie (*colegi, stele ale baletului românesc și mondial din generația de aur dar și vârfuli ale altor două trei generații ce i-au urmat cu cinste și har, profesori, coreografi, regizori, muzicieni, critici de artă și admiratori fideli*), acasă la el, în templul artei, pentru a sărbători împreună, la o cupă de ambrozie, un foarte special moment din viața sa – o carte.

Și n-a lipsit nimeni. Pentru că cine nu a fost în foaierul operei era prezent în carte, creând astfel, acea atmosferă aristocrată, decentă dar pretențioasă în care respectul pentru și dinspre fiecare invitat s-a împletit firesc, melodic și discret cu filele destinului său. O carte, ..., de fapt Cartea, care cu ani buni în urmă i-a fost repetat sugerată de prietenul său marele balerin Rudolf Nureev ce intuise și recunoscuse în el artistul de irepetabilă anvergură, cartea, care după un larg arc peste timp a fost realizată de un alt prieten de-al său, publicistul Mihai-Alexandru Canciovici, probabil singurul în măsură să o scrie.

Se numește "Sergiu Ștefanchi – Un artist, Un destin, o stea" și cuprinde în ea cam tot ce a înfrumusețat și îmbogățit o jumătate de veac din cea mai pitorească, prolifică și exotică artă, dansul. Este o carte de istorii, de

viață, de suflet, de emoții, de confesiuni, de interferențe cu egale mari personalități din lume, de trăiri, de bucurii, de regrete, de vise, de împliniri, de atmosferă, de drame, de tristeți, de destin și destine. Este o carte în care Sergiu provocat cu înțelepciune, răbdare, rigoare, pasiune, și imensă experiență, de semnatul ei Mihai Canciovici povestește cu obiectivitate, se destăinuie cu sinceritate și umor, trăiește și re trăiește cu memoria cinstită și corectă ineditele întâmplări ce i-au populat și marcat scena vieții artistice și personale.

Mai răzbește din ea profundul respect și eterna recunoștință pentru profesorii lui de la cea mai mare școală de balet din lume, Academia Vaganova din Sankt Petersburg, care i-au modelat trupul, sufletul și mintea, știință și artă pe care de o vreme, îmbogățită cu experiența proprie o oferă mai departe cu grijă, acuratețe și dăruire elevilor lui; respectul și iubirea pentru familie, prieteni și colegi care i-au fost alături la bine și la rău și farmecul unei călătorii prin hățurile sufletești atât de zbuciumate dar izvorătoare de momente sfinte ale unei lumi aparte, pe care nu numai că o povestește frumos în stilul-i caracteristic sergian dar o și observă obiectiv, pe alocuri chiar cu tăioasă acuitate.

O asemenea carte nu se scrie ușor.

De aceea nu pot decât să admir și să aplaud proiectul și tehnica de lucru, cumva neobișnuite în care a fost concepută, ca și condeiul cald, concis, lipsit de asperități dar îmbibat cu infinită cunoaștere, pasiune și iubire pentru arta care i-a legat indestructibil pe cei doi prieteni din a căror permanentă colaborare s-a născut de fapt. Și tocmai această colaborare inedită dintre scenă și sală, dintre artist și meloman – baletoman, dintre creator și consumator, dintre expeditor și destinatar – el receptând actul artistic din singura postură necunoscută artistului; modul în care autorul l-a și ne-a ghidat în această călătorie prin timp și

timpuri; felul discret dar viguros prin care ne-a condus pe cărările lui; decența și rarul dar de a ști să asculte, făcându-i tăcerile atât de colorate, ca și experiența și harul de fin observator, au dat acestei cărți pe lângă farmec și o valoare de document.

Așa că după ce m-am bucurat nespuse de fermecătoria și emoționanta întâlnire – șuetă de familie - de la ONB și după ce-am savurat cartea citind-o pe nerăsuflăte, nu pot decât să adaug aplauzele mele la scenă deschisă pentru Sergiu și Mihai și din nou pentru Mihai și Sergiu. Bravo bravo bravo!

Doina MOGA

Elena Maria Șorban – Festivaluri, valuri. ....

Volumul *Festivaluri, valuri. Însemnări despre sărbătorile muzicii culte și cronică muzicală din România* semnat de Elena Maria Șorban a apărut în acest an la

Editurile Eikon și Școala Ardeleană din Cluj-Napoca. Cartea finalizată la sfârșitul lunii iunie 2016 a fost lansată în cadrul Festivalului de Muzică Veche, desfășurat la Miercurea Ciuc în perioada 14-17 iulie. Prezentarea a fost realizată de către lector univ. dr. Tibor Magor Benedek, de la Universitatea de Arte din Târgu Mureș. Angajat într-un dialog inspirat pe care l-a realizat cu autoarea, pe scena Festivalului, Tibor Magor Benedek a subliniat faptul că volumul „este un îndrumar” și l-a recomandat publicului prezent. Spectatorii au reacționat la sugestia acestuia, cărțile expuse fiind epuizate. Elena Maria Șorban a ținut să aducă un elogiu școlii Ferenc László (fondatorul Societății Române Mozart, unul dintre directorii artistici ai Festivalului de Muzică Veche din Miercurea-Ciuc) căreia îi aparține, și a precizat că „e foarte greu să scrii o carte pentru că la sfârșit îți dai seama că multe lucruri le-ai fi făcut altfel”. Ceea ce ar fi făcut altfel reprezintă un motto, care ar fi purtat semnătura lui Ferenc László: într-un interviu acordat muzicologului Oleg Garaz, acesta își exprima părerea că „Publicistul muzical înnașcut are darul de a putea face din problemele muzicii probleme de interes obștesc” (<http://www.agero-stuttgart.de/REVISTA-AGERO/CULTURA/laszlo-ferenc.htm>).

Structurat în trei părți, volumul include *Istorie și prezent*, *Studii de caz* și *Cronica muzicală în lupta cu timpul și cu timpurile*, fiind echilibrat de *Intențiile* de început ale autoarei și de un *Epilog subiectiv*, urmat de *Bibliografie selectivă* și *Index*. Prefațată de Oana Bălan, cartea se adresează, așa cum mărturisește autoarea în *Intenții*, compozitorilor, interpreților, organizatorilor, spectatorilor. „Dar un volum pe tema festivalurilor din România – fie ele de muzică cultă – este, de fapt, o carte fără sfârșit!...”.

În prima parte, după o scurtă prezentare a „practicilor festivaliere europene”, autoarea expune festivaluri de muzică cultă din România, începând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și până în prezent. Apoi sunt menționate festivalurile itinerante, cele așa-zis antice, medievale sau baroce, cele pentru copii și tineri, studențești, într-o sistematizare proprie.

Studiile de caz includ „începuturile de cronicar muzical, în anii 1980” și articole despre 27 de festivaluri naționale și internaționale din România și din Republica Moldova, în care sunt prezentate aspecte obiective și subiective, dar și comentarii actualizate cu privire la propriile scrieri.

Cronica muzicală în lupta cu timpul și cu timpurile debutează cu un motto din *Faust* de Goethe: „Clipă, stai, oprește-ți zborul”. Dincolo de prezentarea cronicii

muzicale, a stilurilor și subgenurilor care o formează, este disputată „receptarea cronicii muzicale” și sunt oferite „recomandări pentru cronicarii muzicali în devenire”: «Binecunoscutul îndemn enescian „să vibrezi și să îi faci și pe alții să vibreze” este sarcina de onoare a celui care scrie despre muzică».

„Cartea are peste 500 de personaje, dintre care o parte au fost prezente la Festivalul de Muzică Veche din Miercurea-Ciuc”, a menționat Elena Maria Șorban.

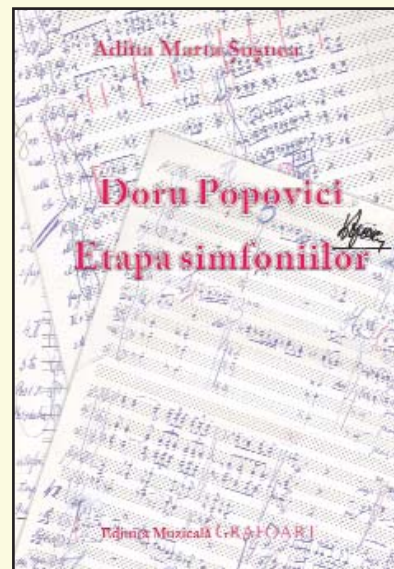
Autoarea a mai publicat la Editura Eikon „Muzica clasică și romantică”, „Muzica veche, o istorie concentrată”, „Muzica nouă”, „Noi și istoria muzicii. Permanențe creative”, având în lucru în acest moment volumul „Muzicologie educativă. Ghid practic și îndreptar terminologic”.

Cătălina CONSTANTINOVICI

Maestrul Doru Popovici

Am primit de curând un volum semnat de muzicologul dr. Adina Marta Șuşnea apărut la Editura Muzicală Grafoart, **Doru Popovici – Etapa simfoniilor**. Bucuria de a avea în mână o foarte documentată și amănunțită analiză a unora dintre cele mai importante lucrări ale Maestrului a fost dublată de satisfacția de a vedea că seniorii componisticii muzicale românești sunt

încă în atenția specialiștilor în domeniu, deși asemenea gesturi sunt sporadice și, din păcate, nu sunt sprijinite și de prezența lucrărilor muzicale în viața de concert.

Mi-am amintit atunci o convorbire cu Doru Popovici, care a avut loc cu câteva luni înainte și în care Maestrul își exprima regretul că nu mai poate participa la viața

muzicală a țării decât cu condeiul în mână (fiind în imposibilitatea fizică de a se mai deplasa), un condei foarte versat nu numai în scrierea muzicală, dar și în cea publicistică și literară. Domnia sa își amintea cu mândrie sintagma cu care fusese caracterizat de un alt important compozitor al nostru, Theodor Grigoriu, care îl numise „ultimul zimbru” al muzicii românești, deși ar părea nepotrivită pentru un compozitor și poet sensibil cum este Doru Popovici. Citind volumul mai sus amintit, am aflat indicația că această caracterizare ar fi formulat-o, cu ani în urmă (cel puțin 30), decanul de vârstă de atunci al muzicii românești, bănațean de origine ca și Doru Popovici, Maestrul Zeno Vancea. Cine a formulat-o nu mai contează. Cert este că Doru Popovici este renumit ca

luptător înfocat pentru valorile culturii muzicale românești (și nu numai), cu simț justițiar și tenacitate neclintită de o viață.

Cunoscut mai ales din emisiunile Radiofonice, realizate ani de-a rândul cu vervă critică și probitate profesională, dar mai ales cu o mare dragoste pentru adevărata cultură, pentru promovarea muzicii românești de calitate, a interpreților valoroși și a creatorilor de prestigiu, Maestrul Doru Popovici nu s-a dezmințit în consecvența urmăririi traseului său creator, bazat pe valorificarea tradițiilor seculare ale melosului românesc, izvorât din cântul popular și din cel psaltic, de strănă.

Volumul *Doru Popovici - Etapa simfoniilor*, realizat de doamna Adina Șușnea, pune în evidență tocmai aceste calități ale compozitorului, muzicologului și omului de presă (radio) care este Maestrul. Perioada aleasă spre a fi analizată reprezintă un moment de vârf în creația compozitorului, hotărâtor în evoluția sa următoare. Am putut urmări, prin intermediul analizelor celor patru simfonii, tendințele creatoare străbătute de Doru Popovici, de la anii tinereții, atrași și influențați de modernismul unor tehnici expresionist-atonale (seriale), până la maturizarea artistică, acel moment hotărâtor în evoluția sa spirituală, care l-a îndreptat spre melosul românesc autentic, acela care definește identitatea unui popor creator în domeniul culturii muzicale.

Este binecunoscută lucrarea sa orchestrală *Codex Caioni*, inspirată de melodiile existente în acest codice medieval, evidențiată prin limpiditatea tratărilor timbrale, suplețea și simplitatea expresivă a desfășurărilor muzicale polifonice, fascinantă atât pentru interpreți cât și pentru public. Filonului folcloric, exploatat aici, i se adaugă cel bizantin, care apare și în lucrările sale datând din aceeași perioadă cu *Simfonia a III-a „Bizantină”*: *Poemul bizantin*, *Două arii bizantine pentru bas și orchestră* (toate purtând număr de opus 33), dar și lucrările de mai târziu: *Sonata bizantină pentru vioară solo* (op.125), *Sonata bizantină pentru violoncel solo* (op.129), *Sonata bizantină pentru oboi solo* (op.147), *Frescă bizantină pentru fagot solo* (op.136), *Cantata bizantină* pentru voce înaltă, oboi, fagot și pian (op.148), *Lieduri în stil bizantin* (op.149).

Volumul doamnei Șușnea evidențiază de asemenea pasiunea constantă a Maestrului Doru Popovici pentru cultura universală (în special cea Medievală sau a Renașterii, în care își află corespondență personalitatea sa de spirit renașcentist), pentru figuri proeminente românești și universale, ce și-au pus amprenta pe traseele ascendente ale culturii umanității. Omagii aduse prin intermediul muzicii le sunt dedicate lui Palestrina, Eminescu, Țuculescu, Iorga ș.a., dar și volume muzicologice dezvăluind taine ale unor epoci mirifice din istoria muzicii, precum: *Cântec flamand*, *Muzica elisabetană*, *Arta trubadurilor*, *Cântec iberic*, *Gesualdo di Venosa* (Premiul U.C. din Iugoslavia), *Muzica românească contemporană* (Premiul Academiei RSR) etc., sau romanul *Cântec în extaz* sunt tot atâtea coordonate

spirituale ce formează personalitatea complexă a Maestrului Doru Popovici.

Într-un spațiu editorial restrâns al unei reviste este greu să cuprinzi o întreaga viață. Cartea însăși a muzicologului dr. Adina Șușnea este o incitantă deschidere de drum spre cunoașterea, analiza, aprofundarea și înțelegerea unei creații atât de vaste și complexe.

Maestrul Doru Popovici merită o mai atentă aplecare asupra creației și personalității sale în contextul culturii muzicale românești contemporane și nu numai. „Să dăm compozitorilor ce este al compozitorilor” și să-i prețuim atât cât îi avem printre noi și pot să ne ofere atât de multe din experiența lor, dar și atunci când nu mai sunt aici, pentru că tot ce au creat este un bun patrimonial și ne definește identitatea noastră culturală (muzicală) românească în contextul european, universal.

Mihaela MARINESCU

Maria Chifu – Repere ale evoluției fagotului...

Repertoriul pentru fagot s-a dezvoltat considerabil în muzica românească după a doua jumătate a secolului

XX. Repere analitice, din nefericire, sunt prea puține în raport cu cantitatea de lucrări compuse pentru acest instrument. Aș îndrăzni să spun că în muzicologia românească ele nu există ori, dacă sunt, nu sunt ușor de identificat, chiar la o căutare mai atentă.

Interpreta Maria Chifu a abordat această temă extrem de interesantă și utilă, a repertoriului pentru

fagot în muzica românească contemporană, mai întâi în teza ei de doctorat susținută în 2011 și cinci ani mai târziu, după revizuirii și completări în cartea cu titlul „Repere ale evoluției fagotului în muzica instrumentală și camerală românească contemporană”.

Lansarea volumului a avut loc pe 21 iunie 2016 la sala Dinu Lipatti a Universității Naționale de Muzică din București, în același loc în care autoarea a susținut teza despre care vorbeam puțin mai devreme. La eveniment au fost prezenți și au luat cuvântul domniile prof.univ.dr. Șerban Dimitrie Soreanu și prof.univ.dr. Miltiade Nenoiu. Nu este prima dată când observăm un traseu frumos, o transformare sau mai bine zis, o îmbinare de calități între un interpret și un muzicolog în devenire – pentru că volumul este rezultatul unei cercetări

amănunțite și al unor analize cât se poate de pertinente pentru un muzicolog.

Cartea Mariei Chifu face referire directă la muzica românească instrumentală și camerală din ultima jumătate a secolului XX și începutul secolului XXI și alege pentru analiză lucrări pentru fagot compuse de compozitori grupați pe patru mari direcții: 1. *Ipostaze ale singularității* – pentru Nicolae Brânduș, Maya Badian, Violeta Dinescu, Ștefan Niculescu, Cristian Bence-Muk și Cătălin Crețu; 2. *Simbioza fagotului cu pianul* – pentru Paul Jelescu și Tiberiu Fățyol; 3. *Asocieri timbrale* – pentru compozitorii Diana Rotaru, Liviu Comes, Sabina Ulubeanu, Tiberiu Olah, Cătălin Crețu, Octavian Nemescu, Doina Rotaru și Ana Giurgiu iar cea de-a patra categorie dar prima în volum este dedicată tinerei compozitoare Diana Rotaru, cu o abordare a conceptului de *sincretism* în muzica acesteia (lucrările *Onde*, *Ondine* și *Icarynth*).

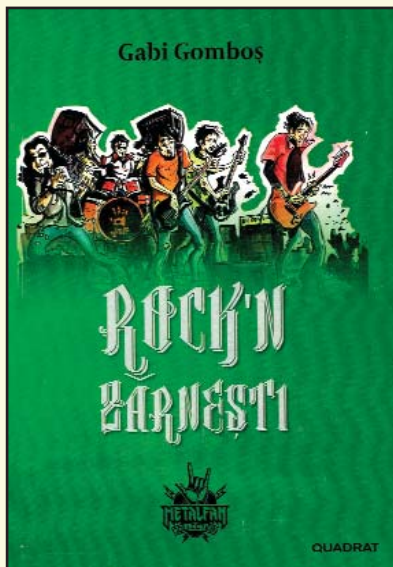
Dintr-o experiență vastă ca interpret, Maria Chifu are grija ca fiecare analiză de lucrare să cuprindă informații prețioase privind elemente de noutate în domeniul semiografiei muzicale, aspecte ale improvizației dar și caracteristici de construcție a instrumentelor, ale sălilor de spectacole ori metode noi de investigare a sunetului muzical.

Recomand cartea atât tinerilor interpreți ai fagotului – prea puțini, din păcate – cât și tinerilor compozitori care doresc să abordeze acest instrument în scrierile lor. Volumul este binevenit atât în România cât și în context european unde scrierile dar mai ales abordările de tip analitic în repertoriul pentru fagot sunt mult prea puține.

Andra FRĂȚILĂ

Gabi Gomboș - Rock'n Zărnești

Un nouă carte a unui neobosit autor de volume și articole referitoare la muzica rock, zona metalică, fost baterist în câteva formații underground, membru în jurii și organizator de festivaluri rock, colaborator la numeroase reviste și autor al lexicoanelor din seria *Coșmar pe strada morții*. Sunt prezentate istoriile ale peste 20 de formații care au activat în ultimii 35 de ani la Zărnești pe lângă Casa de Cultură, Clubul Liceului Industrial "6 Martie", Clubul Uzinei "Tohan", cele mai cunoscute fiind: Ura de

după ușă, Mekanik Șef, Experimental. Aflăm amănunte și despre F.U.C.K., Integral, Spațial, Volton etc., dar și întâmplări mai mult sau mai puțin hazlii, de la repetiții, turnee, concerte sau viața de zi cu zi, povestite de Lucian Ion, Adrian Radu, Marian Antohi, Daniel Popa sau Ioan Costache - componenți ai formațiilor amintite.

Este uimitor cum o localitate așa de mică - Zărnești au doar cam 22.000 de locuitori ! - mustea de o activitate rockeristică atât de densă. De subliniat totuși că baza umană a formațiilor nu era studențească, ca în centrele universitare - Iași, Timișoara, București. ș.a., ci era recrutată din fabrici sau licee, ceea ce explică nota aspră, dură și simplă a muzicii rock zărneștene. Volumul continuă o linie tot mai vizibilă în ultimii ani, o linie îmbucurătoare și firească - monografiile rock locale, ilustrată de volume recenzate și în revista noastră.

Mimo Obradov - Peste rock și după roll

Ziarist, realizator de emisiuni radio și de televiziune, **Mimo Obradov** revine cu un volum care comple-

tează, întrucâtva, seria sa de patru cărți intitulată "Istorii și Story Rock", publicată acum câțiva ani. Autorul declară într-un interviu: „Așteptam să scrie Petea Umanschi o carte despre rockul timișorean. Dar Petea s-a dus, iar acea carte nu s-a mai întâmplat. Am simțit nevoia să scriu această carte ca pe un fel de datorie față de orașul Timișoara și de spiritul lui, un spirit pe care îl trăiesc din anii 60.

Două treimi din carte sunt dedicate rockului timișorean, iar o treime sunt eseuri din muzica universală”.

Așadar, avem considerații despre The Beatles, The Rolling Stones, Bob Dylan, Nirvana, Rammstein, dar și despre zona timișoreană, incluzând veterani ca Phoenix, Progresiv TM, Cargo, Clasic XX sau Pro Musica, dar și titlaturi mai puțin celebre cum ar fi Metamorf, Autostop, Abra, Survolaj, Logaritm, Bega Blues Band, Implant pentru refuz, Arca, Amala, Blazzaj, Locatarii sau Quo Vadis,

Dacă mai era nevoie, se confirmă că Mimo Obradov este nu numai un real specialist în acest domeniu, ci și un condeier de talent. Iar volumul este foarte necesar atât pentru cei interesați de rock, cât și pentru cei care vor să cunoască o anumită latură a vieții muzicale timișorene.

Florin-Silviu URSULESCU

Concursul Enescu 2016

Concertul de gală care deschide ediția 2016 a Concursului Enescu (3-25 septembrie, București) îi va avea ca soliști invitați pe laureații Anna Țifu (vioară), Valentin Răduțiu (violoncel) și Mihai Ritivoiu (pian).

Desfășurat într-un nou concept, **Concursul Internațional George Enescu 2016** aduce pe scena **Ateneului Român** între 3 și 25 septembrie, alături de 174 de tineri artiști din întreaga lume, care intră în competiție, nume consacrate ale scenei mondiale, laureați din anii anteriori care și-au dezvoltat o carieră internațională, precum și câștigătorii competiției din 2014, care vor susține recitaluri extraordinare.

În premieră, **trei artiști consacrați**, deopotrivă **membri ai juriului** acestei ediții a Concursului Enescu, vor susține recitaluri extraordinare pe scena **Ateneului Român** în zilele de 7, 16 și 22 septembrie, astfel:

Pe 7 septembrie, de la ora 19.00, va susține un recital extraordinar violoncelistul **David Geringas**, acompaniat la pian de **Ian Fountain**. De origine lituaniană, violoncelistul **David Geringas** este unul dintre cei mai apreciați artiști concertiști la nivel internațional. A concertat alături de mari orchestre ale lumii, precum **Royal Concertgebouw**, **London Symphony** și **Vienna Philharmonic** fiind și dirijor. El însuși laureat în tinerețe al unuia dintre cele mai importante concursuri internaționale, **Concursul Internațional Ceaikovski**, unde a câștigat în anul 1970 **medalia de aur**, **David Geringas** este de asemenea cunoscut pentru **relația sa apropiată cu legendarul violoncelist Mstislav Rostropovich**, care i-a fost multă vreme profesor. În prezent, **David Geringas** predă, la rândul său, violoncelul la Berlin.

Violonistul român **Florin Croitoru**, acompaniat la pian de **Verona Maier**, va urca pe scena **Ateneului Român**, pe 16 septembrie, de la ora 19.00. Recunoscut drept unul dintre cei mai talentați violoniști români ai generației sale, **Florin Croitoru** a prezidat mai multe ediții la rând Secțiunea Vioară a Concursului Enescu. S-a remarcat și ca profesor, fiind unul dintre formatorii tinerilor violoniști români la Conservatorul din București. Pentru o bună perioadă de timp, violonistul **Florin Croitoru** a predat, de asemenea, în Statele Unite ale Americii.

“Există un permanent simț al integrității și al inteligenței în muzica sa”, scrie prestigiosul **The Guardian** despre stilul pianistului englez **Peter Donohoe**, care va susține un recital extraordinar în cadrul Concursului Enescu 2016 pe 22 septembrie, de la ora 19.00. Cunoscut pentru alegerile sale speciale - compozitori preferați precum **Olivier Messiaen**, **Béla Bartók**, **Igor Stravinsky**, **Sergei Prokofiev**, **Alban Berg**, **George Gershwin**, **Benjamin Britten** și **Serghei Rahmaninov**, **Peter Donohoe** a început să înregistreze lucrări ale compozitorilor **Franz Liszt**, **Piotr Ilici Ceaikovski**, **Frédéric Chopin**, **Johannes Brahms** și **Ludwig van Beethoven** abia spre mijlocul carierei sale muzicale. Din anul 1988 până în 1993 a înregistrat exclusiv pentru

EMI Records. Înregistrarea sa cu **Concertul Nr.2 pentru Pian Op. 44** de Ceaikovski a fost desemnată de celebra revistă **Gramophone** “Înregistrarea anului” în 1988. Înregistrarea Sonatei în si minor de Liszt i-a adus **Prix du Disque** în 1993. A înregistrat, de asemenea, pentru alte case de discuri prestigioase precum **Deutsche Gramophone**, **Warner** și **Naxos**. **Peter Donohoe** a concertat și pe scena Festivalului Enescu.

Alături de artiștii consacrați, **publicul îi poate descoperi într-o nouă ipostază, în trei recitaluri extraordinare, și pe artiștii câștigători ai ediției din 2014 a Concursului Enescu**, aflați în plină afirmare pe scena internațională a muzicii clasice. Un copil minune al viorii,

violonistul **Ștefan Tarara**, născut din părinți români la München, va urca pe scena Ateneului pe 18 septembrie, de la ora 19.00, alături de pianista **Lora Evelin Vakova-Tarara**, desemnată cea mai bună acompaniatoare a Sonatei a III-a de George Enescu în competiția din 2014. Un recital extraordinar va susține pe 10 septembrie și câștigătoarea Secțiunii Violoncel, **Eun Sun Hong**. Pianistul îndrăgostit de muzica lui George Enescu, spaniolul **Josu de Solaun** - care pe durata competiției din 2014 a locuit într-un apartament închiriat de pe strada George Enescu chiar sub cel în care a locuit însuși George Enescu la sfârșitul anilor '30 și începutul anilor '40, înainte de a se muta permanent în camerele din spate ale Palatului Cantacuzino - va urca pe scena Ateneului Român pe 24 septembrie, de la ora 19.00.

Etapale Concursului Enescu 2016 sunt de asemenea deschise publicului larg, fiind organizate astfel: **etapa I** (desfășurată la Universitatea Națională de Muzică București); **etapa a II-a**, **etapa a III-a** - **semifinala pentru fiecare din cele trei categorii de concurs** desfășurate la **Ateneul Român**.

Este pentru prima dată când are loc o preselecție în cadrul Concursului Enescu, ca urmare a unui număr foarte ridicat de înscrieri: în total 317 tineri artiști din 48 de țări s-au înscris pentru a participa la ediția 2016 a Concursului, cu 40% mai mult față de ediția 2014.

Dintre aceștia, 174 de tineri artiști din întreaga lume au fost selectați de juriul de specialitate pentru a intra în competiție în cadrul Concursului Enescu 2016. Tinerii artiști selectați provin din țări precum **Germania**, **Coreea de Sud**, **Italia**, **Spania**, **Franța**, **Croația**, **Rusia**, **Ucraina**, **Republica Moldova**, **Grecia**, **Lituania**, **Letonia**, **Argentina**, **Cehia**, **China**, **Thailanda**, **SUA**, **Canada**, **Turcia**, **Australia**, **Noua Zeelandă**, **Taiwan**, **Japonia**. Un număr de 12 tineri artiști provin din România. (M. C.)

Fundația "Henry Mălineanu"

Într-o atmosferă plină de eleganță și rafinament, în incinta Aulei Palatului Cantacuzino, Fundația Henry Mălineanu a avut lansarea oficială, în cadrul căreia a susținut un recital tânărul pianist Dimitri Malignan, nepot al compozitorului, stabilit în Franța.

Seara a fost onorată de prezența membrilor fondatori, în frunte cu fiii compozitorului, Mălin și Codruț, dar și de prieteni statornici ai muzicii și nu în ultimul rând, ai lui Henry Mălineanu, care nu au ratat

D. Malignan (pian)

ocazia de a împătași modul în care celebrul compozitor le-a rămas în memorie.

Amintim câteva dintre numele sonore prezente la acest eveniment: Excelența Sa Ambasador Tamar Samash, ambasadoarea Israelului, Stela Popescu, Corina Chiriac, Horia Moculescu, Alexandru Arșinel, George Natsis, Maia Morgenstern, Paul Surugiu-Fuego, Octavian Ursulescu, Jolt Kerestely, Oana Georgescu, Rodica Elena Lupu, Marin Voican-Ghiroiu, Daniel Gheorghe, directorul Festivalului „Dan Spătaru”.

Fundația Henry Mălineanu continuă valorile în care s-a format, a creat și a crezut Henry Mălineanu și își propune să sprijine muzica cultă și să încurajeze setea de frumos, intervenind în toate domeniile artei, cu precădere în cel muzical, prin premii, burse, evenimente și publicații, pentru a păstra vie memoria generozității, eleganței, umorului și profesionalismului acestui reper al culturii românești, demn model pentru generațiile viitoare.

Talentul autentic, iubirea dezinteresată pentru muzică și artă în general, noblețea spiritului și modestia, subscrise unui ideal umanist l-au definit pe omul și compozitorul Henry Mălineanu.

Născut în București în 1920 studiază în paralel cu liceul la Conservatorul Regal de Muzică sub îndrumarea marilor profesori Cecilia Nitzulescu-Lupu (vioară), Ion Nonna-Otescu (armonie), Mihail Andricu (muzică de cameră) și înființează la numai 16 ani propria formație de jazz, numită întâi „Tango”, apoi „Metropol”.

Un prim contact cu lumea scenei, în trupa Teatrului „Nou” din Calea Văcărești, îi permite deja colaborarea cu mari nume ale vremii precum

compozitorul Max Halm, regizorul Iacob Sternberg, actorii Sidi Tal, Stroe și Vasilache.

Repede remarcat de marele compozitor, dirijor și om de teatru Ion Vasilescu, obține, la 18 ani postul de pianist în orchestra teatrului Alhambra și se produce pentru prima oară în revista „De la munte la mare”, pe scena grădinii „Colos”. Anul 1938 îi aduce și prima înregistrare a unor melodii proprii pe discuri Columbia și Electrecord, precum și admiterea ca membru al Societății Compozitorilor Români în urma primelor succese muzicale: cântecul „Întoarce-te curând”, scris pentru Lya Crăciunescu, e reluat de Jean Moscopol, ca și de tânărul Gică Petrescu. Același fidel interpret lansează „Ce bine ne-nțelegem noi doi!”

În aceeași perioadă îl cunoaște pe Eugen Mirea, textier și autor de librete deja afirmat, cu care va colabora, într-o strânsă prietenie, aproape 40 de ani.

Obligat să părăsească oficial lumina rampei din cauza legilor legionare, va continua să compună și să scrie sub ocrotirea (și pseudonimul) unor mari personalități artistice și literare precum Ion Vasilescu și Tudor Mușatescu multe cântece de neuitat (de exemplu „Astă seară mă fac „praf”, reluat mult mai târziu de Ștefan Bănică...) în revistele teatrelor Alhambra și Gioconda.

Este „fondator” împreună cu Jack Fulga, Puiu Maximilian și Maria Tănase al Teatrului de Estradă, (ulterior Teatrul de Revistă), al cărui director muzical devine între 1950-1958.

La începutul anilor 70, Henry Mălineanu creează în colaborare cu Eugen Mirea la Teatrul Nottara comedii muzicale „Lady X”, „Cele două orfeline” și mai ales „Bună seara, domnule Wilde”, vârf incontestabil al genului în România, plebiscitată de

P. Surugiu, R. E. Lupu, Mălin Mălineanu, Al. Arșinel

public, adaptată și reluată de numeroase teatre din țară și din străinătate.

Artist Emerit (1962), Laureat al Premiului de Stat (1953), a obținut premiile Festivalurilor de muzică ușoară Mamaia (1963, 1964, 1969, 1971) și „Crizantema de aur” de la Târgoviște (1980), precum și Premiul Uniunii Compozitorilor din România (1971, 1977, 1978, 1991 - ultimul pentru întreaga activitate muzicală).

Se stinge din viață la București, în noiembrie 2000.

Stanca ROIBU

MADE IN GĂRÂNA 20 – FESTIVALUL ANULUI

Așa cum notam și într-un anterior material publicistic, există un tărâm în creierii muntelui Semenic, paradisiac prin definiție, exploziv verde prin cromatică și ozonat ca balsam, boltit cu puzderie de stele, binecuvântat de Cel de Sus... Mai este oare nevoie să-l numesc? Acolo, de ani buni se derulează timp de trei-patru zile/nopți în plin anotimp estival, un **Festival**

fastuos ca dimensiune și număr de melomani participanți, prețios prin calitatea, ținuta invitațiilor. Și toate aceste considerente raportate la cea mai pură emanație a creativității spontane cuprinsă în patru magice litere: **JAZZ!**

Dar a venit vara lui 2016 și odată cu ea, **ediția a XX-a aniversară**, sărbătoare estivală a exprimării muzicale depășind două decenii de existență neîntreruptă, deci unul dintre cele mai longevive, dar și de top ca anvergură și reprezentativitate festivaluri, cu afluență de public ce și-a numărat spectatorii în cifre depășind uneori zece mii de suflete. Totodată un Festival relevabil prin complexitate, întrucât cumulează pe lângă dimensiunea strict sonoră, multe alte evenimente conexe (ce țin de literatură, arte plastice, artă fotografică, producțiuni discografice, rulări de filme, o întreagă industrie de suveniruri etc.) – laolaltă un colos cultural, comparabil ca grad de vastitate cu – spre pildă – Festivalul de teatru de la Sibiu ori cu Festivalul „George Enescu”. Ediția a XX-a s-a dorit și a reușit a fi un veritabil event de gen, unul unicat, a cărui amploare o putem defini în cele ce urmează. Astfel, în cadrul celor *douăzecișipatru recitaluri* derulate timp de *cinci zile / seri / nopți* consecutiv în perioada 7 – 11 iulie 2016 (deci cu o zi în plus!), de la orele 11, 14 și respectiv 19, în trei locații distincte – Biserica Catolică din Văliug, hanul „La Răscruce” din Gărâna și Poiana Lupului, au participat *optzecișidoi de interpreți* din *saisprezece țări*: România, Olanda, Norvegia, Islanda,

Suedia, Portugalia, SUA, Germania, Polonia, Slovacia, Finlanda, Serbia, Franța, Marea Britanie, Elveția, Israel.

Să menționăm și bogăția / diversitatea evenimentelor conexe, căci au fost lansate volumele „Jazz Stories” (versiunile română și engleză) de **Adriana Cârțu**, „Vineri seara într-o vale cu lupi” de **Nicolas Strâmbeanu**, „**Florian Lungu** în dialog cu **Doru Ionescu**”, „Intr-o zi nu ne vom mai recunoaște” de **Alexandru Potcoavă**, „Sunetul de referință și arca muzicii occidentale” de **Mircea Tiberian**, DVD-ul documentar „In The Middle Of Nowhere – Gărâna Jazz

Festival, partea a doua, 2012-2015” realizat de

Fundația Culturală Jazz Banat, CD-urile „Corindeni” (**Maria Răducanu / Mircea Tiberian**), „The Pale Dot” (**Mircea Tiberian / Toma Dimitriu Piano Duet**), „White Dragon” (**Mircea Tiberian / Liviu Butoi**), „Three Time Seven” (**Liviu Butoi & French Connection**), „Live In Hannover” (**Emil Bîzgă Quartet**), CD-ul și LP-ul „Brassica Soup” (ale grupului **Bega Blues Band**), CD-ul „Sono-portret” al subsemnatului, la care s-au adăugat albumele discografice aduse cu sine de invitații străini. În locația din Poiana Lupului a mai fost organizată expoziția de fotografie a lui **Liviu Tulbure** și **Dragoslav Nedici**, a fost proiectat filmul românesc „Bacalaureat” al regizorului **Cristian Mungiu** premiat peste hotare, iar artiștii **Teatrului „Auăleu”** au prezentat spectacolul

„Circus Mundi”. Recitalurile Festivalului au fost înregistrate de TVR Timișoara și de Studioul teritorial din Timișoara al Societății Române de Radiodifuziune.

Prezențele interpretativ-creative autohtone evoluând în locația „La Răscruce” sub genericul „Romanian Jazz Meeting” (**Sebastian Spanache Trio**, **Emil Bîzgă Quartet**, **JazzyBIT**, **Nicu Patoș & Platonic Band**, **Sorin Zlat Trio**, **Bega Blues Band**) dar și la Biserica Catolică din Văliug (**Raul Kusak**, grupul **Trompetre**) au întrupat în chip demn și semnificativ altitudinea valorică actuală a jazz-ului nostru. Un recital de certă modernitate, de elevată condiție intelectuală a fost acela avându-i ca protagoniști pe saxofonistul flautist **Liviu Butoi** și pe pianistul **Mircea Tiberian** secondanți cu fidelitate de cei trei instrumentiști francezi reuniți în ceea ce ei au numit **French Connection**, vibrafonistul **David Patrois**, contrabasistul **Arnault Cuisinier** și bateristul **Edward Perraud**, recital susținut pe scena din Poiana Lupului.

Încercând să identificăm sub aspect conceptual intențiile *demiurgului* acestui festival, directorul *factotum* și *sine qua non* **Marius Giura**, vom sesiza dorința sa de a edifica de astă dată și un *rezumat al capitolelor precedente*, prin rechemarea pe scena din Poiana Lupului a unor notabili muzicieni – majoritatea nordeuropeni – care au evoluat și anterior la Gărâna. De amintit dintre aceștia pe basistii **Arild Andersen**, **Carlos Bica**, trompetistul **Nils Petter Molvaer**, pianiștii **Helge Lien**, **Wolfert Brederode**, acordeonistul **Kimmo Pohjonen**, saxofonistul **Tommy Smith**, bateriștii

Magnus Öström, Jim Black, Markku Ounaskari, Paolo Vinaccia. Iar dintre muzicienii și grupurile autohtone, de amintit **Liviu Butoi** și **Mircea Tiberian** (membri fondatori), basistul **Johnny Bota** (și el membru fondator

ridicat al ediției a XX-a a s-a datorat deopotrivă admirabilelor contribuții *în premieră* marcate de Trio-ul condus de redutabilul clarinetist francez **Louis Sclavis** incluzându-l pe virtuozul violonist **Dominique Pifarély** și Quartetului acustic olandez al saxofonistului **Yuri Honing** (care a deschis bogata suită a recitalurilor Festivalului). Aplauze meritate și de dinamicul, fortifiantul *interplay* al suedezilor lui **Magnus Öström**.

al Festivalului încă din 1997) în fruntea sextetului **Bega Blues Band**, **Sebastian Spanache Trio**, **JazzyBIT**, **Nicu Patoi & Platonic Band**.

Fără îndoială, un moment culminant în plan valoric l-a constituit prestația de feeling acut și de incontestabil profesionalism a Trio-ului american reunindu-i pe **Jack DeJohnette** - baterie, **Ravi Coltrane** - saxofon tenor, **Matthew Garrison** - gitară bas în ultima (cea de a cincea) zi a Festivalului, zi aureolată și de prezența remarcabilului basist norvegian **Arild Andersen** în formulă de quartet dar și de interesanta evoluție a **Trio-ului Per Mathisen**. Potențialul artistic

Pe coordonatele jazz-ului contemporan – dominat nu odată de apelul la auxiliile electronice și digitale, fructificând plenar fantezia improvizatorică și capacitatea experimentală – s-au înscris combo-uri precum Trio-ul ghtaristului american **Kurt Rosenwinkel**, grupul elvețian **Rusconi**, Trio-ul americano-finlandez **KTU**, duo-ul norvegiano-britanic **FOOD**, dar îndeosebi Quartetul ilustrului trompetist **Nils Petter Molvaer**. Sub semnul originalității și al tentativelor *fusion* racordând culturi muzicale și influențe diverse s-au derulat evoluțiile pe podium ale grupurilor **Wojtek Mazolewski Quintet** din Polonia, **Kari Ikonen Trio** din Finlanda, **Eyot** din Serbia.

Ca pentru a demonstra odată în plus atractivitatea și insolitul acestui cuprinzător festival, **Marius Giura** a invitat, pe lângă artiștii propriu-ziși, câțiva organizatori de evenimente jazz-istice și critici de jazz de peste hotare, care s-au mărturisit surprinși – în sens pozitiv – de dimensiunile și semnificațiile jazzfest-ului gărânez. (Foto: Liviu Tulbure)

Florian LUNGU

Nume noi

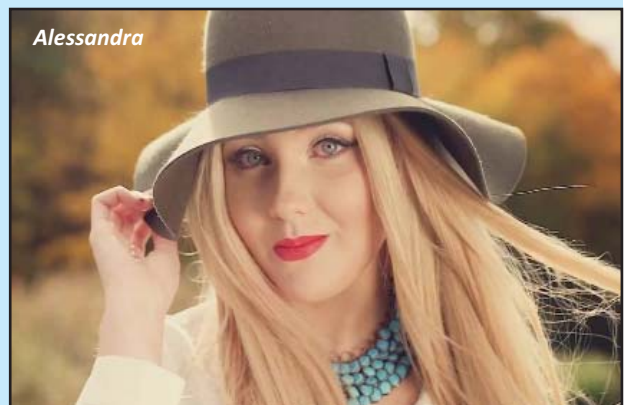
DODDY. În 2014 se remarcă cu single-ul "Bine mersi", alături de Lora, iar acum, la doi ani distanță, lansează single-ul și videoclipul "**Figura**", împreună cu **Shift**. Cunoscut datorită pieselor compuse pentru Alina Eremia (Când luminile se sting), Deepcentral (Sus până la cer), Dorian (Pe placul tău), dar și prin single-urile proprii precum Klandestin" (feat. Puya), "Rezervat" (feat. Nicole Cherry), Doddy (originar din Petroșani) are zeci de milioane de vizualizări pe YouTube. Videoclipul este regizat de Richard Stan, cel cu care solistul a mai lucrat la "Bine mersi" și "Rezervat", alături de echipa de light-designeri de la Crew Art Solutions.

CLIFF KIDO. Pe numele său real Bogdan Lonean, și-a început cariera muzicală în 2004 alături de grupul Personal, în Cluj-Napoca. Stilul

de muzică pe care îl abordează este Hip Hop cu ușoare influențe de reggae, R&B, trap, pop și electro, iar acum lansează piesa "Daniella". A colaborat cu Camuflaj, Vescan, Cabron, George Horai. Despre orașul natal, Cluj-Napoca, în 2016 a compus piesa "Hai să vezi orașul" produsă de GUSH.

CIPRIAN ROBU. DJ și producător, prezent în zona muzicii electro-house, revine cu o interpretare aparte a popularei piese "What Is Love" – Haddaway, cunoscută la începutul anilor '90. Cover-urile ce au urmat din partea artiștilor precum Diane Birch, Sharaya J, Kiesza, dar și rapperilor americani Eminem și Lil Wayne prin varianta lor "No Love", au menținut în atenție piesa în cei 23 de ani de la lansarea oficială.

ALESSANDRA. Revine cu "Khalia", după ce s-a impus vara trecută cu piesa dance "Eres Mi Vida". Are 18 ani, a început să cânte

încă de la 4 ani și de-a lungul timpului a adunat nu mai puțin de 15 trofee la concursurile de muzică. Alexandra Stanciu, pe numele său adevărat, are și calități de actriță, jucând pe scena teatrului din orașul său natal, Focșani, iar la 16 ani a debutat sub numele de Yonna.

Gabi MATEI

CineCanta.ro, o "inginerie" muzicală de succes

Original din Slatina, cercetătorul doctor inginer Dragoș Datcu pleca din țară în urmă cu 14 ani. Cine și-ar fi închipuit că specialistul român în analiza facială și recunoașterea emoțiilor, în sisteme de supraveghere și securitate de la Universitatea Tehnică din Delft, Olanda a lucrat timp de doi ani la o aplicație menită să contribuie la păstrarea patrimoniului nostru cultural și în special a muzicii românești, și pe care a lansat-o de Ziua Culturii Naționale?! *CineCanta.ro* este deocamdată o aplicație de etichetare a melodiilor românești în general; în curând categoriile vor fi extinse, ajungându-se la muzica românească clasică, la operă, operetă, povești și basme pentru copii, teatru radiofonic, dar și filme românești care vor fi recognoscibile, tot pe baza analizei audio. În următoarea fază, într-o nouă etapă a proiectului, *CineCanta.ro* (software 100% românesc) va putea să recunoască muzică, filme și videoclipuri utilizând așa numita "analiză multi-modală" (video și audio). Un alt element inovativ și revoluționar al aplicației *CineCanta.ro* va fi integrarea unei tehnologii de calcul afectiv, pentru analiza melodiilor românești.

"Aplicația ce se instalează pe telefon este extrem de simplă!" – spune inginerul Dragoș Datcu. "Funcția de bază a aplicației presupune înregistrarea prin intermediul microfonului a câtorva eșantioane audio scurte (de ordinul a câtorva secunde), apoi de a trimite aceste eșantioane audio către anumite centre în care se realizează recunoașterea propriu-zisă a melodiei, și de a prezenta datele referitoare la melodie către utilizator. În același timp, aplicația salvează pe telefon, în mod minimalist, câteva date de identificare a fiecărei etichete, într-o listă de melodii etichetate anterior de utilizator. Astfel, datorită faptului că nici etichetarea nu este realizată local și a faptului că nici informațiile referitoare la melodia etichetată nu sunt păstrate local, aplicația nu solicită telefonul utilizatorului. *CineCanta.ro* nu accesează, prelucrează sau transmite date și informații de natură privată, stocate în telefon, deci este absolut sigură din acest punct de vedere"

Practic, *CineCanta.ro* vine în sprijinul conservării culturii muzicale românești și va cuprinde muzica ușoară, populară, lăutărească, dar și cântece pentru copii. Aplicația oferă informații variate, ce au legătură cu melodia etichetată, și anume: informații despre artist (spre exemplu website-ul artistului, paginile oficiale de pe Facebook, Twitter, Wikipedia), titlul și anul albumului de pe care face parte melodia ș.a... Aplicația te poate trimite către pagina Youtube, unde poți asculta melodia etichetată ori de câte ori dorești, oricând dorești, și chiar afișează versurile melodiei. Prin funcția de share îți poți notifica prietenii de pe rețelele sociale asupra melodiilor etichetate anterior, adică cele preferate. Deocamdată funcția de share funcționează doar pentru Facebook, WhatsUp și Twitter.

Aplicația *CineCanta.ro* va rămâne gratuită pentru utilizatori și se poate instala și utiliza pe telefoane mobile de tip Android și Windows Phone și foarte curând și pe iPhone. *CineCanta.ro* este prevăzută cu un meniu în care se poate selecta limba engleză pentru întreaga interfață, deci poate fi folosită și de utilizatori străini. Așadar, ascultă muzică la TV, la radio, în autobuz, în taxi sau la terasă?

Îți place, dar nu știi melodia? Prin aplicația *CineCanta.ro* creată de românul Dragoș Datcu poți afla răspunsul în doar câteva secunde. Prin capacitatea aplicației de a eticheta melodii românești de mult uitate, trebuie marcat impactul asupra reîmprospătării memoriei în ceea ce privește marii noștri muzicieni.

Am stat de vorbă cu Dragoș Datcu despre acest proiect...

Ce anume v-a motivat să vă dedicați unui asemenea proiect: unic, inedit, deloc facil și mai ales românesc?

Mi-am dorit să pun în valoare cunoștințele profesionale și științifice dobândite până acum, să implementez în România o soluție tehnică inovatoare, unicat la nivel internațional, care să vină în sprijinul promovării și preservării patrimoniului cultural național. A fost în primul rând o provocare personală, ce implică realizarea pasului dinspre linia întâi a cercetării științifice, către mediul antreprenorial și mai exact către utilizatorul final, de la cel mai tânăr la cel mai în vârstă român consumator de materiale audiovizuale, în special românești. În afara *CineCanta.ro*, la ora actuală există doar două soluții tehnice ce permit recunoașterea de melodii pe platforme mobile de tip smartphone și tabletă. Ambele soluții sunt străine, proprietarii lor nu văd România ca pe o piață de business, iar suportul pe care aceste companii îl oferă vis-à-vis de vastul patrimoniu cultural muzical românesc nu poate fi decât unul redus. Deși *CineCanta.ro* se dorește a fi o aplicație gratuită pentru utilizatori, totuși proiectul își propune să acorde atenție sporită tuturor categoriilor de muzică românească. O altă provocare personală provine și din ambiția de a transforma un vis într-un produs care nu numai că servește preservării patrimoniului național cultural, dar devine atractiv în plan internațional – din punct de vedere al soluțiilor tehnice oferite – și chiar depășește produsele existente.

Cum a început această poveste? Va avea sfârșit? Sau această aplicație este practic nelimitată?

Acum 5-6 ani făceam naveta spre locul de muncă aflat într-un oraș în partea de nord a Olandei. Îmi aduc

aminte cum, în perioada respectivă, eu și colegii obișnuim să ne provocăm în discuții pe marginea unor subiecte de interes tehnic. Cumva, personal tema recunoașterii de melodii mi se părea suficient de interesantă pentru a o readuce frecvent în discuție. Un alt aspect de luat în seamă este contribuția generațiilor următoare și muzica nouă pe care acestea ne-o vor oferi. Consolidând constanța creativității în plan tehnic, cu continuitatea muzicii, s-ar putea spune că un astfel de instrument își regăsește locul într-un orizont de timp destul de îndelungat. Sper ca povestea CineCântă să urmeze un astfel de parcurs, la noi în România.

Care este legătura dintre Dvs, de formație inginer și cercetător științific, și... muzică? Mai precis, muzica românească?

Muzica este pentru suflet ceea ce sufletul este pentru corp. Ca oaspete de seamă, muzica aduce armonie în gânduri, relaxează mintea preocupată de griji mărunte ce tind uneori să ne facă să uităm lucruri esențiale în viață. Este un dar de preț, de la oameni către oameni, un remediu accesibil oricărui meloman. Pentru mine, muzica reprezintă un izvor nesecat de trăiri, emoție și umanitate. Muzica insuflă pură inspirație și este precursor al unor punți de legătură între gândirea analitică și gândirea creativă, dar și între sinele prezent și cel trecut, trecut datat prin prisma muzicii pe care o ascultăm.

Ce gen muzical vă este cel mai aproape: muzica ușoară, lăutărească, populară, clasică, opera, opereta, muzica pentru copii? Și mă refer la compozitorii, textierii și interpreții români. Detaliați.

Ascult muzică cât mai diversă, genul ales fiind în acord cu contextul, la un moment dat. Chiar și muzică pentru copii, atunci când mă aflu în vizită la prieteni ai căror copii se întâmplă să facă acest lucru. Prin urmare, mi-am propus să construiesc un instrument inovativ ce urmează să fie disponibil atât la îndemâna ascultătorilor, a celor ce facilitează organizarea de evenimente, cât și a muzicienilor români. Acest instrument tehnic are menirea să ofere suport în mod egal pentru genurile muzicale, însă fără a face uitată muzica ce iese înafara segmentului comercial de tip "mainstream".

Ați avut ocazia să cunoașteți reprezentanți ai muzicii românești? Pe cine?

Trebuie să vă mărturisesc faptul că în ultimii 14 ani, legăturile mele cu lumea muzicală au implicat doar incidental întâlniri față-în-față cu reprezentanți ai muzicii românești, de regulă acestea fiind ocazionate de evenimente organizate pentru diaspora de asociații sau fundații românești - spre exemplu de către fundația DutchRo din Olanda. Mă aștept ca proiectul CineCântă să ofere oportunități prin care să cunosc direct oameni ce vin din lumea muzicii românești, astfel de legături putând fi extrem de benefice pentru a înțelege mai bine domeniul și a identifica soluțiile tehnice pe care noi le vom propune.

Ce va urma de-acum încolo?

Legat de proiectul CineCântă, pentru perioada

următoare mi-am propus ca, împreună cu echipa, să extindem capacitățile de recunoaștere cu melodii noi, dar și cu alte genuri și secvențe audio, spre exemplu teatru radiofonic, povești, muzică clasică și filme, în special materiale românești. CineCântă este și va rămâne gratuit pentru ascultătorii români.

Ce înseamnă pentru un meloman, dar și pentru un novice, așa-numita "integrare a unei tehnologii de calcul afectiv, pentru analiza melodiilor" pe care o folosiți?

Termenul de "calcul afectiv" a apărut relativ recent (1995, Rosalind Picard) și el se referă la capacitatea sistemelor de calcul de a recunoaște, interpreta și a se adapta în funcție de starea emoțională a utilizatorului. În 2009 mi-am susținut teza de doctorat în cadrul Universității Tehnice Delft, Olanda, exact pe tema recunoașterii multi-modale a emoțiilor. Prin integrarea tehnologiei de calcul afectiv, aplicația CineCântă va putea oferi recomandări personalizate fiecărui utilizator sub forma muzicii care relaxează și bine-dispune, în funcție de starea emoțională la un moment dat. Desigur, această funcție a aplicației va fi activă doar la solicitarea expresă a utilizatorului, prin intermediul interfeței de configurare.

CINECANTA.RO a stârnit interesul românilor de aici și de pretutindeni? Dar pe al străinilor?

Deși am ales pentru aplicație un nume românesc - CineCântă, gândindu-ne îndeosebi la românii dragi, încercăm totuși să nu neglijăm nici utilizatorii străini. Există un meniu de configurare pentru interfața cu utilizatorul atât pentru limba română, cât și pentru limba engleză. În plus, aplicația poate recunoaște atât muzică românească, cât și muzică străină. În timpul scurt ce a trecut de la lansarea aplicației CineCântă, un număr neașteptat de mare de solicitări a venit de la utilizatori din afara granițelor țării, fără a putea spune cu exactitate care este numărul utilizatorilor români din aceștia. O remarcă pe care aș dori să o fac, și în același timp un aspect esențial al aplicației, este aceea că nu accesează, utilizează, copiază, transmite informații private din smartphone-ul utilizatorului. Suntem foarte hotărâți în privința acestui aspect, atât versiunea curentă, cât și versiunile viitoare urmând aceeași linie de conduită. Vă invit și pe dumneavoastră să testați aplicația CineCântă. Pentru a instala aplicația CineCântă, puteți accesa pagina www.cinecanta.ro sau direct, căutați după numele aplicației în Play Store pentru platforma Android, respectiv în Windows Store pentru platforma Windows Phone. În curând vom face disponibilă și varianta pentru iPhone.

Personal, ce înseamnă pentru Dvs muzica românească?

Muzica românească reprezintă liantul dintre lumea de acasă, pe care mai toți românii plecați în străinătate o purtăm în inimă, și lumea în care trăim. Este legătura românului cu ființa lui, indiferent de locul în care se află. Evident, și eu mă regăsesc în această situație...

Oana GEORGESCU

Sărbătoare estivală

Între atâtea evenimente cu mare afliuență de public, beneficiind de o publicitate zgomotoasă și exagerată, dar în care muzica adevărată nu se regăsește nicicum, e reconfortant să descoperi oaze de calitate și profesionalism. Este cazul tradiționalelor "Zile ale municipiului Focșani", care și de această dată au dominat categoric agenda națională în luna iulie. În alte părți, când se schimbă echipa organizatoare există strângeri de inimă, aici însă nu a fost cazul, noul primar și consiliul local dând credit total experimentațiilor producători Andreea și Radu Fornea, rezultând 3 seri

incandescente, în fața unei audiențe care în momentele de vârf (B. U. G. Mafia, Holograf, Loredana) a bătut toate recordurile, cu circa 10.000 de spectatori în Piața Unirii!

Prima reuniune, dedicată tinerilor, a fost inspirat intitulată "Seara adolescenților", fiind pigmentată cu 6 reprize ale Companiei ieșene de dans The Sky. În ciuda modificării componenței (inițial erau 3 finaliști la "X Factor"), cei de la Maxim și-au păstrat fanii și la aproape 3 ani de la constituire, aplaudați fiind pentru "50/50", "Atât de bine" și mai ales "Sărutări criminale". Ieșeanul Dragoș Udilă, alias Uddi, s-a făcut remarcat tot la "X Factor", în 2012, după care a beneficiat de colaborarea fructuoasă cu Randi ("Ragga Day", dar mai ales mega-hit-ul pe ritmuri reggaeton "Aseară fi-am luat basma"), dar și cu What's Up, Delia, Jo, Nadir. Cu libianul Nadir, născut la Tripoli, Uddi s-a cunoscut în finala "X Factor" din 2012, cei doi, împreună cu Randi, urcând în topuri melodia "Prietenă ta". Revenind la simpaticul Nadir, care se simte ca peștele în apă în România (normal, e asaltat de fete!), să notăm că el a studiat pianul, canto clasic, dar și muzica ușoară, colaborări notabile fiind cele cu Loredana ("Te

iubesc") sau CRBL ("Culoarea ta"), din recitalul său nelipsind "Mână în mână", "Vanessa", "Interzis", "Leyla". A fost nu numai o seară a adolescenților, dar și a concursului "X Factor", simpatica Jo (pseudonimul l-a căpătat la concursul "Te cunosc de undeva" de la Antena 1) ocupând locul secund la ediția din același an 2012. Pe numele real Ioana Anuța, a avut în Slatina natală o trupă rock pe când era copilă, a participat în 2009 la Eurovision Junior, a urmat cursuri muzicale și de actorie. A prezentat emisiuni la TVR (a fost în această postură și la selecția națională Eurovision 2016), iar în ultimii 2 ani a înălțat câteva hit-uri: "Lasă-mă pe mine" (cu Uddi), "Dragoste nebună" (cu Dorian Popa), "Șoapte", "Până vara viitoare". Cei de mai sus îi datorează mult, ca producător, compozitor și co-interpret, lui Randi, iar gazdele au avut o idee inspirată de a-i programa în aceeași seară, fiindcă ei au urcat pe rând în scenă pentru a da viață, în duet, titlurilor amintite, ceea ce s-a întâmplat și în recitalul "live" al lui Randi, la "Până vara viitoare" (cu Jo) sau "Prietenă ta" (cu Nadir și Uddi). Piteștean, Randi (Andrei Ștefan Ropcea) a studiat pianul la Liceul "Dinu Lipatti", lansându-se în 2005 alături de Marius Moga în trupa Morandi: 8 singles de locul I, turnee și prezențe în topuri în 20 de țări, premii și milioane de discuri vândute. Din 2011, Randi s-a dedicat unei cariere solistice, punctată de succesele deja amintite, ca și de "Anybody" sau "Visător" (este mai degrabă un romantic), carieră dublată de cea de descoperitor de talente și de producător (Mishelle, Miruna). Evident, clou-ul primei seri l-a constituit reîntâlnirea cu Loredana și formația sa, "Agurida", alături de care realizează o fuziune etno,

reactualizând muzică veche populară, dar și ușoară. Artista a aniversat la Focșani trei decenii de la lansare, în 1986 cucerind Trofeul de interpretare la Mamaia (cine poate uita șlagărul "Mă întreb ce să fac?" de Marius Țicu?), dar și trofeul concursului TV "Steaua fără nume". În acest interval, cifrele sale sunt uluitoare: peste 2000 de concerte în 20 de țări, 40 de albume, 100 de

premierii, apariția în 10 filme ("A doua cădere a Constantinopolului" a avut încasări uriașe) și în 6 seriale TV, 500 de melodii înregistrate, dintre care 200 îi aparțin, muzică și text. Un record absolut de vânzări este trecut în dreptul albumului "Bună seara, iubite!", cu muzica lui Adrian Enescu. Fire foarte creativă (este scriitoare, prezentatoare, dar și jurat TV, actriță, profesoară de muzică), Loredana, susținută lângă scenă de aproape întreaga familie (fiica, tatăl, fratele), a oferit un show superb, din care n-au lipsit titluri cum ar fi "Apa", "Te iubesc", "Tzuki", "Zig-zagga", "Sârba în căruță", "Casablanca română", "Depărtare", "Lele", "Hai la joc" și, se înțelege, "Bună seara, iubite!".

Seara a doua a fost concepută pe alte coordonate. Cum și vineri, și sâmbătă la începutul concertelor avea loc festivalul internațional de folclor "Plaiurile Mioriței", organizat de ansamblul profesionist "Țara Vrancei", condus de solista Maria Murgoci, trecerea la ritmurile dance s-a făcut firesc, prin evoluția, ca de obicei super-antrenantă, a experimentațiilor componenți ai trio-ului etno Ro-Mania, cu un Răzvan Ștefaniu în mare formă. Cineva spunea, în glumă, că dacă vrei să devii mamă, cea mai sigură cale este să fii solista vocală a formației DJ Project, pentru că anterioarele componente au părăsit formația din cauza maternității! Gino Manzotti și DJ Maxx au în spate 15 ani

rockului au avut bucuria de a aplauda una din formațiile veterane ale genului, Antract din Râmnicu-Vâlcea, înființată în 1984 de Bobiță Cătușanu (avea doar 14 ani!) și de solistul vocal charismatic Paur. În acest răstimp, vâlcenii au editat 9 albume (cel mai recent, "Lucid", anul acesta) și au cântat alături de mari nume ale rockului mondial. Din dinamicul repertoriu al cunoscutei trupe nu puteau lipsi "Dezbracă-te de tine" (locul I la categoria pop-rock la Romanian Top Hits), "Lucid", "Tamara",

Loredana și "Agurida"

"Cârciumăreasa", "Fluturi", "Îndrăgostiții". În numai 11 ani la înalt nivel (startul a fost dat de "Raisa", în 2005), trupa dance Fly Project a dovedit o hărnicie ieșită din comun, cu 2000 de concerte în toată lumea, originală fiind colaborarea de anul trecut cu Vunk. Tudor Ionescu (a fost la un moment dat și prezentator TV) și Dan Deneș au pornit pe drumul succesului din Brașov, lista pieselor de top, aduse în scenă împreună cu dansatoare de clasă, fiind impresionantă: "Mandala", "Goodbye", "Musica" (succes în Franța), "Back in my life", "Ca tine", "Brasil" (în topurile din 10 țări), "Hello" (alături de Mandinga), "Tasha", "Toca-Toca", "Like a star". Anda Adam a fost un talent precoce, susținând deja concerte la 14 ani, iar la 16 imprimând alături de RACLA "Nu mă uita" (continuată în 2015 cu... "Nu te-am uitat"!). A căutat mereu colaborări interesante, incitante, între care cele cu Marijuana ("Fete rele"), Smiley, Alex, Randi. Deși devenise de curând mamă, s-a prezentat incredibil, dansând și interpretând titlurile cunoscute de miile de spectatori: "Selecta",

"Queen of hearts", "Amo", "Love on you" (succes în 20 de țări), "Punani", "Ce ți-aș face", "Panda Madam", "Nu sunt cuminte", "Cadillac". Finalul serii a fost absolut incredibil, pentru că niciodată probabil Piața Unirii din Focșani, unde au evoluat mari nume ale muzicii universale, n-a cunoscut o asemenea afluență de public, unul interactiv, cunoscând pe de rost absolut toate refrenele pieselor propuse de B. U. G. Mafia! Istoria

de activitate, 9 albume, 24 de singles și videoclipuri, prezențe numeroase în topuri și premii, în țară și peste hotare. De această dată ne-au propus o nouă voce feminină, a patra, dacă nu ne înșelăm (precedenta a fost Adela Popescu), Ela Rose, pe numele real Manuela Chereji, originară din Ștei (jud. Bihor), solistă cu experiență muzicală de 7 ani; firește, n-a lipsit hit-ul înregistrat recent alături de ea, "Sevraj". Iubitorii

popularei formații hip-hop a început prin 1993 într-un cartier bucureștean evocat mai târziu ("Cartieru' Pantelimon", "Pantelimonu' petrece"), primele încercări muzicale fiind legate de numele unor Romeo Vanica sau Tino Furtună, în postura de consultanți muzicali. Cel dintâi album a apărut în 1995 și din acel moment Tataee, Caddy (deci încă un... Cadillac, după cel al Andei Adam!) și Uzzy au dominat piața genului, cu titluri intrate definitiv în legenda hip-hop autohtonă: "Lumea e a mea" (cu Loredana), "De cartier", "Străzile" (tema muzicală a serialului TV "Băieți buni"), "Românește",

"Cine e cu noi", "Poezie de stradă", "După blocuri", "Poveste fără sfârșit", "Jucător adevărat", "Lacrimi", "Până când moartea ne va despărți", "Înc-o zi, înc-o poveste", "Să cânte trompetele" sau recentul "Pe coastă", care a atins rapid 10 milioane de vizualizări. Un recital remarcabil, pus în valoare de proiecțiile gândite de Ovidiu Popică (Visual Emotion), recital încărcat de o poezie aparte, frustă, venind dintr-o lume a neadaptării, pe nedrept marginalizată, și care, iată, găsește un ecou uriaș la public... O temă de reflecție.

Festivalul "Plaiurile Mioriței" odată încheiat, în ultima zi reprizele folclorice au fost susținute de ansamblul "Țara Vrancei" și de Geta Postolache. Surpriza majoră s-a chemat Aza, care prin evoluția ei sigură a demonstrat viabilitatea concursurilor de muzică ușoară: în 2014 a câștigat premiul II la Amara, iar anul trecut tot la Amara "Trofeul tinereții", acompaniată de fiecare dată de valoroasa orchestră condusă de Ionel Tudor. Pe numele real Gabriela Amzaru, are 17 ani, vine din Călărași și are câteva antecedente notabile: locul 4 la Eurovision Junior în 2009, concerte în Polonia, semifinalistă în 2015 la "Vocea României", în echipa Loredanei. A beneficiat în trecut de îndrumările oferite de Cornel Fugaru sau Marius Țeicu, iar în prezent șansa ei se cheamă Adrian Sînă, care a remarcat-o și a pus-o în valoare în piese cum ar fi "Ușor, ușor" (3 milioane de vizualizări pe you tube) sau "Phou, phou", în studioul Akcent Music. De altfel, Sînă a

păstrat-o pe scenă tot recitalul său, ca backing vocal. Povestea Akcent, cel mai de succes "boys band" de la noi, a început în 1999, trupa avându-l în frunte pe compozitorul, producătorul și solistul băimărean Adi Sînă. Din acea perioadă datează hit-urile, unele internaționale, "Kylie", "Ți-am promis", "Ultima vară", "Dragoste de închiriat", precum și albumul "În culori", distins cu "aur" în doar 3 săptămâni. Din clipa în care s-a decis să activeze separat, cu formația sa, Sînă a lansat alte melodii de mare succes, cum ar fi "Kamelia" sau "Noi simțim la fel" (ambele alături de Lidia Buble), "I can't live without you", "Angel", "Le-am spus și fetelor", parte incluse pe albumul "Around the world", titlu cât se poate de potrivit, având în vedere prezența în topuri a compozițiilor lui Adi Sînă nu numai în Europa, dar și în India, țările Africii de Est, Kenya sau Kirgîstan! Repertoriul său a inclus, înafara titlurilor amintite, cântece cum ar fi "Sărutări", "Arde ceva", "Buchet", "Chimie", dar și un foarte gustat colaj, cu refrane celebre din piese foarte diferite, cum ar fi "Drumurile noastre", "Țărăncuță, țărăncuță", "Ți-am dat un inel", "Vino la mine", "Ca la 20 de ani", "Oficial îmi merge bine", "Perfect fără tine", "Eu vara nu dorm", "Eroina" - reverență elegantă în fața colegilor de breaslă de ieri și de azi. O altă "creație Adi Sînă" este Sandra N., musceleancă pe numele real Alexandra Iulia Năftănăilă. Sandra cântă de la 4 ani, la 15 a început să facă turnee (a fost în Italia, Turcia, Rusia, Pakistan, Liban), colaborarea cu Sînă

începând în 2011. Telespectatorii o cunosc din serialul "O nouă viață", iar tinerii melomani datorită melodiilor "Mă dor ochii, mă dor" (28 de milioane de vizualizări pe you tube!), "Liar", "Te joci cu mintea mea", "Ballerina", "Un înger de fată", "Prima iubire", "Un străin". Dacă Sandra N. își croiește acum, cu talent, drumul către notorietate, Corina (Bud), frumoasa mămică din Satu-Mare, absolventă a 2 facultăți, a atins deja acest stadiu, după 12 ani de carieră susținută. Totul a început în 2004, cu albumul "Noi doi", produs de Marius Moga, cu compoziții ale acestuia și ale lui Smiley. Au urmat alte

CD-uri bine primite, cum ar fi "Îmi place tot", "Face off" și mai ales "Gimme your love", înregistrat în Germania

a selectat piese de pe albumele "Curaj", "Oameni", "Unu", publicul cunoscând pe dinafară (ce important este internetul!) refrenele cântecelor "Talent divin", "La La Song", "Dă-te mai așa", "Sari pe treabă", "La vremuri noi, oameni noi", "Ar fi timpul", "Prea mult fum", "Azi nu" și firește, emblematicul (imprimat pe tricourile întregului staff) "Ca să moară fetili!". Ce programare putea fi mai inspirată, pentru finalul celor 3 zile de sărbătoare, decât legendara formație Holograf, care în curând va împlini 40 de ani de la fondare? Din 1978 până acum au apărut pe piață 27 de albume pe care și-au pus semnătura Tino Furtună, Edi Petroșel, Iulian Vrabete, Romeo Dediu și Dan Bittman, nemaivorbind că prin Holograf au trecut multe alte nume cunoscute, de la Mihai Pocorschi și Florin Ochescu la Gabriel Cotabiță. Așa

Holograf

cu Toni Cottura, producătorul formației Fun Factory. Dezinhibată și contaminantă prin veselie și antren, Corina și-a confirmat popularitatea prin titluri cum ar fi "Fată din Balcani", "Pernele moi", "Miss Boboc", "Autobronzant", "Quieres una aventura", "Fără tine", "Roata se întoarce", "A ta", "Nimeni altcineva". Am subliniat, în anii din urmă, deschiderea organizatorilor vrânceni către hip-hop, gen prezent îndeosebi în cluburi, fiind invitați de la artiștii mai tineri și până la "veteranul" Puya. Popularitatea acestora a fost constatată din plin de Alexandra și Mihai Paraschiv (regia de culise), prin asaltul celor doritori de autografe și selfie-uri. După B. U. G. Mafia, firește la alt nivel, s-a impus prin profesionalism Grasu XXL (Dragoș Nichifor, originar din Buhuși), venit, în premieră în hip-hop, cu propria lui orchestră. Cântă de la 14 ani, în 2007 a înființat Okapi Sound (pentru a sprijini tinerii talentați din domeniu), a colaborat cu toți rapperii, dar și cu Horia Brenciu, Alex Velea sau Smiley. Pe scena din Piața Unirii

cum era de așteptat, piața a fost plină ochi, emoționant fiind să vezi spectatori foarte tineri alături de părinți și

Fly Project

bunici, cu toții cântând fericiți alături de idoli lor. A fost o incredibilă înlanțuire de refrene memorabile, figurând alături de Holograf într-un viitor "Hall of fame" al muzicii pop-rock autohtone: "Banii vorbesc", "Ochii tăi", "Vreau o minune", "Ți-am dat un inel", "Undeva, departe", "Să nu-mi iei niciodată dragostea", "Și băieții plâng câteodată", "Cât de departe", "Primăvara începe cu tine", "Viața are gust"... Cine se mai poate lăuda cu așa ceva? Cert este că organizatorii focșăneni se pot lăuda, ei, cu performanța rară de a reuși să alătore pe aceeași scenă, în 3 zile, aproape 20 de titlaturi de calibru din toate genurile muzicale! (Foto: Like FX by Infinity Sounds)

DJ Project

Octavian URSULESCU

Trofeu important la Nürnberg

spectatori prezenți în Piața Centrală a frumosului oraș german: soliștii vocali Daniel Filipescu (bariton),

După debutul excelent al celei mai noi instituții de cultură a Capitalei, dedicată copiilor și tinerilor, era de așteptat și un prim succes internațional pentru Teatrul muzical „Stela Popescu”, fondat de Smaranda Oțeanu Bunea.

Invitat special al ediției 2016 a Festivalului ROMANIMA – SOMMERFEST de la Nürnberg, Germania, teatrului care poartă numele marii actrițe – Guest Star al acestui

Gabriela Dahan (soprană), Andrei Lazăr, Andreea Blidariu și Ștefan Popov și membrii ansamblului de balet (Alis Gheorghe, Claudia Iagăr, Brian West, Octavian Iuga, Cristina Marin).

Recitalul Stelei Popescu a stârnit ropote de aplauze, iar organizatorii i-au inclus deja pe artiștii români în programul ediției 2017.

Oana GEORGESCU

eveniment – i s-a decernat Trofeul „ROMANIMA 2016”, fiind numit „Un veritabil Ambasador al Artei”.

Toți artiștii celei mai tinere instituții muzicale din România au primit și Diplome de Excelență din partea organizatorilor festivalului organizat sub egida Primăriei din Nürnberg și cu girul primarului Dr. Ulrich Maly. Merită să îi numim pe toți aceia care au contribuit la un acest succes cu ecouri internaționale, ovaționați la scenă deschisă de toți cei peste 4000 de

De la munte la mare

Festivalul Întregalde Folk

Unul dintre cele mai originale și aparte festivaluri se desfășoară în satul Ivăniș, comuna Întregalde, județul Alba, într-o zonă retrasă de munte (cazarea se face la cort sau tabăra Roica). Organizatorul Stelian Maria (în colaborare cu Asociația pentru Promovarea Serviciilor de Turism și Agrement) a dedicat această a patra ediție aniversării a 98 de ani de la Unirea cu Basarabia, astfel că fiecare artist a interpretat un cântec pentru Basarabia. Întregalde Folk încurajează arta și turismul rural în regiune, iar tabăra a reușit în doar trei ediții să reazeze un mic sat, Ivăniș, în mare parte părăsit, pe harta României. Mâncarea la cazan, plăcintele și pâinile coapte la foc de

"Cristian Pațurcă, Adrian Păunescu, Mihai Eminescu" - 300 lei /premiu, Premiile "Ivăniș, Huda lui Păpară, Poiana Narciselor, Găldioara, Cel mai tânăr concurent" - 200 lei fiecare. Spațiul nu ne permite să publicăm lunga listă a laureaților și, oricum, îi așteptăm să confirme.

O inițiativă originală, cu puțini sponsori, rodul pasiunii unui trubadur pasionat, singulară în peisajul festivalurilor autohtone.

Folk You! Florian Pittiș

Asociația Mișcarea de Rezistență (înființată de Marius Tucă, încă de pe vremea când conducea Jurnalul Național) a reușit să organizeze, în ciuda dificultăților financiare, și cea de-a XII-a ediție a festivalului Folk You!

Florian Pittiș, pe plaja din Vama Veche. Sprijinit de Smart FM (postul de radio fondat de regretatul Valentin Nicolau) și difuzat video prin live streaming, pe site-ul asociației, festivalul nu a mai durat 4, nici măcar 3 zile, ca în vremurile de glorie, dar Dana Andronie, directorul artistic al evenimentului, a reușit să alcătuiască un afiș convingător pentru cele două seri.

Nu au lipsit numele noi - Teodora Buciu, Air Sofa (fetele câștigătoare ale trofeului Florian Pittiș - festivalul pentru copii), formația Arthur (în componența căreia sunt doi membri ai fostului grup Interzis), dar baza a format-o generația mijlocie - Folk Frate, Cosmin Vaman, Alexandra

Andrei și Trupa Spam, Andrei Păunescu, Alina Manole, Fox Studis - adică Tatiana & Marius Ojog - spre jazz folk,

Cătălin Ungureanu

lemn, drumețiile, ciupercile, fructele de pădure și plantele medicinale, jocurile pentru copii și focurile de tabără sunt prezențe sigure la eveniment. Ivănișul are imnul său, "Cu lupii laolaltă", interpretat de Adi Beznă, iar pe scenă au evoluat timp de 4 zile: Cristi Corcioveanu, Daniel Făt, Felicia Pop, Nicu Zotta, Cătălin Stepa, Raluca Cismaru, Adi Mitescu, Daniel Oprea, Puiu Bretoiu, Oana Dragomir, Stelian Maria, Adi Beznă, Cătălin Ungureanu, Trupa de Serviciu - Daniel Julean, Nelu Pitic, Dan Miron, Andrei Pitic, Miki Csordas, New Levites (Dan și Manu Picu), Emeric Imre, Grupul Barock.

Concursul de interpretare, împărțit în două secțiuni: Începători și Avansați, este dotat cu premii cu o valoare totală de peste 6.300 lei, premii personalizate (altă idee frumoasă), care poartă numele artiștilor regretați din lumea folkului, iar juriul a fost compus din Vali Făgarași, Enache Silvana și Cătălin Ungureanu. Așadar s-au decernat: Premiul I "Întregalde Folk" - 1000 lei, Premiile "Alexandru Zărnescu", "Tatiana Stepa", "Florian Pittiș" și "Valeriu Sterian" - 400 lei fiecare, Premiile "Anda Călugăreanu", "Gil Ioniță", "Nicu Vladimir" și „Emilian Onciu” - 200 lei fiecare. La Categoria Începători (copii) s-a decernat Premiul I "Întregalde Folk" - o chitară semiacustică, precum și Premiile

Ioan Gyuri Pascu

Emeric Imre & Jimi El Laco, Țapinari (un duo mereu surprinzător). De data aceasta, corifeii au fost mai puțini:

Alexandru Andrieș, Nicu Alifantș cu formația Zan, Ioan Gyuri Pascu (acompaniat de Vlady Cnejevici - claviaturi și Teo Boar - chitară), Dinu Olărașu (care și-a prezentat și ultimul volum de poezii), Poesis (două voci perfect armonizate). Ca de obicei în ultimii ani, particula Folk din titulatură se translatează tot mai hotărât spre Rock: au fost invitate nu mai puțin de 12 formații, majoritatea din București. E drept, din Rm.Vâlcea a venit Antract, iar

din Germania - Farfarello, cu explozivul Mani Neumann la vioară, cunoscut de la Phoenix. Nu au lipsit reprezentantele valului alternativ - Pistol cu Capse, OCS (Omul cu șobolani), The Kryptonite Sparks, a surprins plăcut prezența lui Eugen Mihăescu cu formația Krypton și revenirea lui Radu Almășan din aventura americană cu grupul Bosquito. Vârfurile au fost, cum era de așteptat, byron (deținătoarea premiului revistei noastre), Taxi,

Vița de Vie, Cristi Minculescu și Iris, Pasărea Rock - cu legendarii Lipan Țândărică, Baniciu și Kappl - venit și el din Germania.

Așadar, un festival în egală măsură folk și rock, care încearcă să ne reamintească zilele de muzică, cultură și liniște, când Vama Veche nu era înțesată de vile, dughene și mașini. O încercare care trebuie sprijinită permanent.

Dorin MUNTEA

Contraatac

În fața valului de nou veniți, lansați pe bandă rulantă de casele de producție, artiștii cu state ceva mai vechi de serviciu contra-atacă permanent, de multe ori cu aceleași arme: ritmuri la modă ("trendy"), videoclipuri atractive, postări pe rețele de socializare. Iată câteva exemple.

NICO a surprins cu single-ul "În locul tău", care are peste 3,5 milioane de vizualizări pe YouTube, apoi ne-a oferit „(Să-mi dai) Motive”, primul single lansat de ea în calitate de co-autor și care a apărut pe următorul album al solistei. Compozitorii noului single sunt tot Laurențiu Matei și Ovidiu Iordache, ca în cazul piesei "Clipe" (featuring cu Shobby). Videoclipul este regizat de Alex Ceașu, cel cu care Nico a mai colaborat și pentru clipurile "Poate undeva" și "9". Filmările au avut loc într-o localitate aflată în imediata vecinătate a Bucureștiului, alături de o echipă de dansatori.

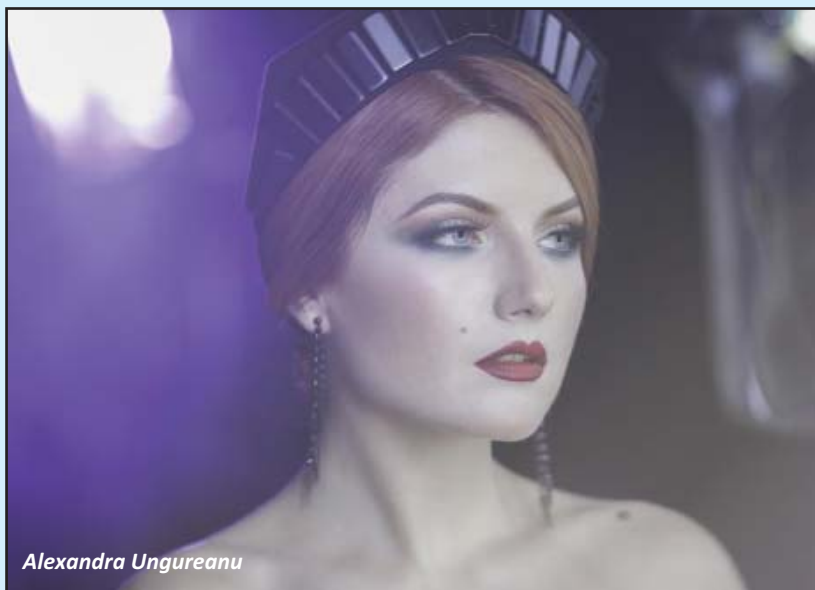
După ce **ALEXANDRA STAN** a "stat" pe primele locuri în topurile din Italia, Turcia și Japonia cu "We Wanna", colaborarea de succes cu Inna și Daddy Yankee, continuând apoi cu feat-ul "Motive" alături de Dorian, solista a lansat "I did it, Mama". Single-ul, un mix între reggaeton, European pop și balcanic, este produs de David Ciente, Marco & Seba, împreună cu producătorii suedezi Jason Chanel și Eric Turner, cu videoclip regizat de Bogdan Daragiu. Alexandra Stan s-a lansat în 2009 cu single-ul "Lollipop", însă Mr. Saxobeat a propulsat-o în piața muzicală internațională, cucerind topurile din peste 20 de țări. Au urmat turnee în toată lumea. Un succes notabil l-a obținut și în Japonia, unde a ocupat prima poziție în topurile muzicale cu „Cherry Pop”.

ANDA ADAM a imprimat pentru toate petrecerile serilor de vară un single interpretat în colaborare cu CRBL: „Seri de mai”. Compozitori: Cristian Maier, Alexandru Constantin Crăciun. Text: Cristian Maier, Alexandru Constantin Crăciun, CRBL. Regia clipului îi aparține lui Alex Ceașu, cel care a mai lucrat cu Anda și pentru videoclipul „Gloanțe oarbe”.

KEO a inițiat o acțiune culturală prea puțin semnalată - a doua ediție Frenchmania, sprijinită de Institutul Cultural Francez. La cinematograful Elvire Popesco, s-a desfășurat un spectacol 100% live, de

celebrare a muzicii franceze, cu Keo și invitații săi speciali, Bodo (Proconsul), Dorian Popa și Cornel Ilie (Vunk), prezentat de Teo Trandafir. Keo a fost acompaniat la pian de ambasadorul Franței la București, Excelența Sa Domnul François Saint-Paul. La prima ediție au fost readuse la viață piese din muzica franceză grație interpretărilor unor artiste precum Alexandra Ungureanu, Lora sau Paula Seling, iar Keo a cântat versiunea franceză a hitului care l-a consacrat, "Azi vii, mâine pleci". Ulterior, Keo a lansat un nou single: "Când tu nu ești", după ce lansase albumul "Liber".

ALEXANDRA UNGUREANU lansează "In the middle of the night", produsă de Roton în colaborare cu

Alexandra Ungureanu

echipa celor de la Play & Win, care a stat în spatele numeroaselor hit-uri internaționale ale INNEI precum: "Hot", "Un Momento", "Déjà Vu", "Amazing" și multe altele. Deși ne-a obișnuit cu aparițiile alături de grupul Crush, lansează prima piesă înregistrată pentru activitatea sa solo, dar care a stat în așteptare mai mult de doi ani. Autori: Sebastian Alexandru Barac, Radu Bolfea, Marcel Botezan.

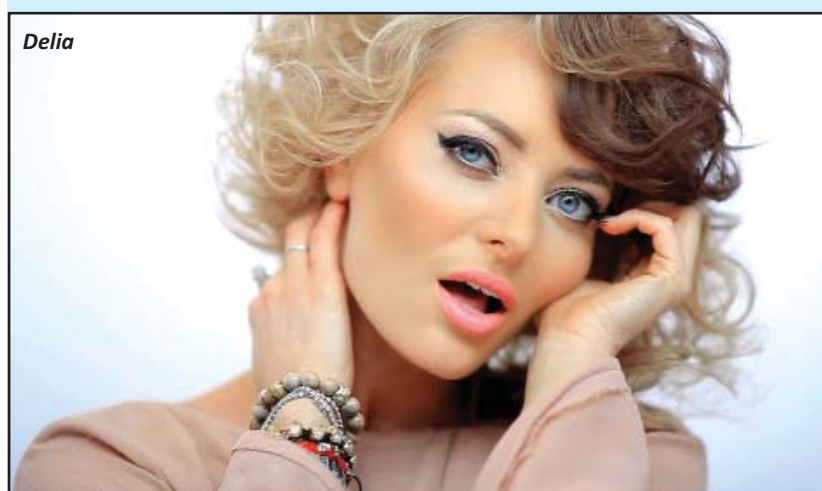
ANDREEA BĂNICĂ a lansat single-ul "Hoț de inimi". Ca și în cazul altor piese interpretate de ea, cum ar fi "În lipsa ta", "Același iubit", "Shining Heart", "Rupem boxele", este o nouă colaborare cu compozitorul Laurențiu Duță, însă de această dată alături de Gabriel Huiban, Daris Mangal și Sergiu Buta, în stil pop-dance, cu influențe trap. Amintim că a avut colaborări pentru piese în limba

engleză, franceză, spaniolă ("Ale" - feat Narcotic Sound, "Una palabra" - feat Sunrise Inc și "Red Lips" feat Aggro Santos).

FLY PROJECT au ajuns să dea tonul... la dans pentru America și Canada. Hit-ul internațional „Toca Toca” a fost preluat de unul dintre cele mai cunoscute show-uri de televiziune din America și Canada, formatul vândut în toată lumea, So You Think You Can Dance. Muzica lui Tudor și Dan a cucerit și America Latină, unde a ajuns la sute de milioane de telespectatori prin cea mai importantă emisiune a televiziunii Fox, un late night show la care Fly Project a fost invitatul special. Băieții au avut o serie de emisiuni, show-uri și interviuri pe tărâmul latin și sunt așteptați să revină acolo cât de curând. Fly Project a continuat turneul internațional „#MostWanted” în Macedonia, Rusia și Turcia.

DELIA a lansat clipul piesei „1234 (Unde dragoste nu e)”, ca o continuare a cunoscutei „Da, mamă”; a fost filmat în același loc și în același stil, însă acum nu e deloc despre supărare, ci despre petrecere și prietenie. Regizat de Alex Ceașu, clipul este cât se poate de real, căci party-ul a fost cu oameni din viața Deliei. Piesa este realizată de Marius Moga și e un remake după cunoscuta „Unde dragoste nu e”, a lui Gheorghe Gheorghiu, care s-a simțit onorat că îi este folosit refrenul. Piesa este al patrulea single extras de pe albumul „Deliria”, material discografic lansat în cadrul concertelor „Welcome to Deliria”, după „Gura ta” (feat Deepcentral), „Da, mamă” și „Ce are ea”. Pe materialul discografic cu numărul 4 al artistei se găsesc și colaborările cu Taxi și Carla's Dreams, dar și piese noi.

INNA a lansat videoclipul „Yalla”, una dintre cele mai energice piese de pe albumul 'INNA', filmat în Marrakesh. Cel de-al patrulea album din cariera solistei.

Delia

Filmările au avut loc în Maroc, au durat 3 zile, în regia lui Barna Nemethi, cu care INNA a colaborat și la „Good Time” și „In Your Eyes”. Co-regizori au fost INNA și John Perez.

CLAUDIA PAVEL lansează single-ul „Privilege”, o piesă pop-soul, produs în Suedia de aceeași echipă cu care lucrează și Céline Dion, dar cu care și Claudia a colaborat pentru hitul „Don't miss missing you”. Pe

viitor, Claudia Pavel își dorește să lanseze albumul cu numărul șapte, însă între timp lucrează la mai multe single-uri și la un spectacol de jazz ce va avea debutul pe scena TNB. Artista se numără printre primele cântărețe din România care au avut single-urile difuzate în întreaga Europă.

Deși România nu a fost prezentă la Eurovision, **OVIDIU ANTON** și formația sa nu s-au lăsat descurajați. Artistul a format un supergrup, alături de prieteni mai vechi sau mai noi și în acest moment lucrează intens la repertoriul propriu. Instrumentiștii care i s-au alăturat pentru ANTON sunt nume foarte apreciate în peisajul

Ovidiu Anton

rock autohton - Cristi Gram și Călin Grigoriu (chitare), Fernando Drăgănici (baterie), Dani Vlad (ch. bas) și Liviu Sorescu (claviaturi). Împreună au filmat videoclipul piesei „Moment Of Silence” pentru a marca nașterea acestui supergrup care promite apariții live remarcabile. Masterul piesei reflectă stilul muzical pe care îl va aborda formația - un metal rock melodic. Un videoclip prezentat simplu și curat într-un decor semnificativ, o mansardă pustie de timp pe care o aduce la viață cu forța acestei piese.

Băieții de la **ALB NEGRU** se întorc la formula care i-a menținut câțiva ani în topurile muzicale și lansează alături de Ralflo și Rareș „Love, Love”, cu un videoclip în care apar Aurelian Temișan, alături de soția și fieta sa, imaginea familiei perfecte. Regia videoclipului îi aparține lui Dan Petcan, iar cântecul este compus de băieții de la Alb Negru, Kamara și Andrei, alături de George Popa, Ralflo și Rareș. Povestea muzicală Alb Negru a început în 2004, la Festivalul de la Mamaia, cu piesa „Noi doi”. Au lansat până în prezent 5 albume și 15

videoclipuri. Au reprezentat România la Helsinki, alături de Todomondo, în cadrul concursului Eurovision (2007). Anul de referință pentru Alb Negru rămâne însă 2012, când cei doi artiști, împreună cu Ralflo și Rareș, au lansat hitul „Mi-e sete de tine”, single câștigător la „Best Song 2013” și „Best Pop 2013” în cadrul Media Music Awards 2013, fiind cea mai difuzată piesă a anului.

Dan CHIRIAC

De vorbă cu Andrei Tudor

Lector univ. dr. la clasa de compoziție muzică ușoară/jazz de la UNMB, Andrei Tudor evidențiază o personalitate complexă, în postura de compozitor, pianist, orchestrator, dirijor, șef de formație, fiecare din aceste ipostaze fiind amintite în interviul ce urmează. Este nelipsit de pe scena marilor festivaluri de muzica ușoară sau de jazz, compune sau orchestrează pentru toate marile vedete ale genului și îl așteptăm în librării în calitate de autor al unei incursiuni în istoria muzicii ușoare românești, cu accent pe marii compozitori ai genului. Răspunsurile de mai jos dovedesc personalitate, curajul opiniei și observare atentă a fenomenului.

1. Cum vezi starea muzicii românești actuale - ușoară, pop, dance, etc?

Muzica și toate artele sunt oglinda gândirilor și sentimentelor unei societăți, oglinda trăirilor oamenilor, a celor care o „consumă”. Starea de spirit actuală, confuzia valorică sau morală, starea de teamă continuă indusă prin tot ceea ce se întâmplă și amplificată de canalele media, grijile cotidiene, toate acestea își pun apăsătoare amprenta pe starea actuală a creatorului și implicit a muzicii.

Cred că există un dezechilibru pe toate planurile și parcă balanța este din ce în ce mai greu de echilibrat.

Muzica din România sună „beton”, „tare”, „mișto”, „super”, urmează toate trend-urile (de cele mai multe ori cu întârziere), dar se îndepărtează tot mai mult de armonie, de melodie, de frumos, de ideea de „bine” sau de spiritualitate.

Noțiunile de compozitor, orchestrator, în zona muzicii comerciale aproape au dispărut în favoarea producătorilor. Sigur că și producția muzicală în sine este un „skill” foarte important și care, într-adevăr, a evoluat mult și în România. Când spun producător muzical mă refer la cel care uneori orchestrează o piesă, o imprimă, alege librării de sunete, ia hotărâri stilistice și alege și construiește sonorități (sound-uri). Mă bucur mult că există și la noi producții care chiar sună bine. Se pune însă foarte mult preț pe producția muzicală și, din nefericire, este lăsat în urmă conținutul.

Dar având în vedere că muzica în această zonă nu prea mai ține de artă, ci este industrie, pentru producători este normal să conteze mai mult ideea în sine de a vinde ușor, repede și cu orice preț, decât ceea ce oferă cu adevărat, sub „ambalaj”. Întotdeauna un produs de calitate costă mai scump și este mai puțin accesibil publicului sau consumatorului larg, cel care

trebuie să digere produse ieftine, pe care și le permite și care, de cele mai multe ori „îmbolnăvesc” pe termen lung.

Mi se pare ciudat că muzica de azi, cea care se aude la radiourile comerciale nu prea mai folosește tonalități majore. Mi se pare ciudat că la radio-uri nu mai există, aproape de loc, top-uri făcute de ascultători și nici propunerile pentru „new entry”-uri nu sunt transparente.

Cred că muzica actuală de larg consum nu face decât să hrănească nevoile mici și imediate ale oamenilor, care sunt bombardați până la saturație de către artiști și producători ce oferă cu preponderență ascultătorilor subiecte despre bani, sex, droguri, violență... cam ceea ce se vede la jurnalele de știri. S-a pierdut din estetica muzicală sensibilitatea, rezonanța la frumos, ideea de bine și de dragoste.

foto: Mihnea Irimia

Artiștii care sunt importanți azi, cei care sunt modele pentru un segment de public trebuie să își asume acest lucru și să evolueze.

Nu se pune, din păcate, preț pe ideea de a vinde prin artă și de a hrăni sufletele oamenilor, sigur că efectele nu sunt imediate, dar cred că sunt de lungă durată.

Îmi place să cred că arta este sufletul societății și muzica ocupă un loc foarte important în starea de spirit actuală.

2. Ce părere ai despre concursurile muzicale TV? Lansează ele cu adevărat noi talente românești? Ce ar trebui îmbunătățit la ele?

Mi-am mai tot exprimat părerea despre aceste concursuri. Cred că în ultimul timp au existat nume care au căpătat importanță după un concurs TV, dar consider că aceste concursuri nu sunt despre tineri sau despre artiști, ci doar folosesc talentul acestora și îl prezintă împachetat frumos publicului, pentru a încasa din

publicitate. Problema este ce reușește să facă artistul după ce se termină show-ul tv.

Există un cerc vicios între producătorul care are un business și vrea să facă cât mai mulți bani rapid și artistul care de cele mai multe ori își cesionează drepturile în favoarea producătorilor, face ceea ce „se cere” și devine notoriu destul de rapid, din nefericire nu câștigă suficienți bani din această notorietate, iar în momentul în care se deșteaptă puțin este deja un „produs expirat” și nu mai interesează pe nimeni. Important ar fi ca acești artiști care apar în concursurile TV să reziste mai mult de un sezon în industrie.

3. Cum se prezintă difuzarea muzicii ușoare românești, la radio, TV, pe discuri?

Național FM difuzează muzică ușoară românească, Radio România Actualități difuzează, dar mult prea puțin, mai ales în poziția de radio național. Gold FM a difuzat până acum 1 an sau 2 destul de multă

muzică pop românească, din păcate acum nu o mai face deloc.

Despre televiziuni, cred că acestea au pierdut teren mult în favoarea internetului. De exemplu, o mare parte din studenții mei de la UNMB nu are televizor. Și mi se pare că sunt mult mai puțin intoxicați și mult mai la curent cu ceea ce apare nou.

Și importanța discurilor a scăzut. Celebru muzician și producător Quincy Jones, într-o publicație on line numită „Fortune”, declara în 2015 că azi producătorii se laudă cu un artist care a vândut 4,5 milioane de albume în total, în timp ce în anii '80 vindeau 4,5 milioane de discuri în fiecare weekend. La noi vânzarea de discuri este mai mult ipotetică.

Eu consider că Internetul joacă rolul cel mai important, urmat de radio-uri.

Pentru muzica românească, autori și artiști cel mai important lucru ar fi implementarea în noul proiect de lege a dreptului de autor, după modelul altor țări, a unui procent minim obligatoriu de utilizare a repertoriului românesc. Din păcate, ponderea artiștilor și autorilor români este cu mult sub 20% în momentul actual.

4. De ce compozitorii importanți ocolesc concursurile de creație gen Eurovision?

Eu nu am ocolit niciodată concursul Eurovision, îmi place competiția și cred că Eurovisionul, atunci când exista, era o șansă și o modalitate de a te face auzit ca artist independent.

Pentru mine, experiența Eurovision a fost minunată, mai ales în 2008, atunci când am câștigat selecția națională cu „Pe-o margine de lume”.

Apoi, la faza internațională, compozitorii celor 38 de delegații participante m-au votat pentru „Best Composer Award în Eurovision 2008”, premiul ce poartă numele lui Marcel Bezencon, primul director general EBU. Deși am fost foarte apreciați acolo, în semifinală am avut locul 6, iar în finală am ieșit pe locul 20. Din punctul meu de vedere, Eurovisionul este o loterie, dar una în care apar și piese superbe. Cred că ultimele două ediții au fost foarte bune din punct de vedere muzical.

5. Ce ar trebui să întreprindă UCMR, cu prestigiul său, pentru a reda muzicii ușoare românești demnitatea meritată?

UCMR trebuie să fie mai prezentă și aici nu mă refer la UCMR-ADA, ci la UCMR, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor.

Spre exemplu, am observat că nu există o pagină de facebook a UCMR-ului, care să prezinte membrii importanți, să aducă în atenția publicului creații muzicale, iar site-ul actual mi se pare destul de neatractiv. Am constatat că nu sunt trecut în lista membrilor, chiar dacă sunt membru de multă vreme, despre unii compozitori

sunt foarte puține informații furnizate, iar microbiografiile de pe site nu prea conțin datele reprezentative (așa, ca părere personală)

În orice caz, pentru mine este un privilegiu și o mare onoare să fiu membru în UCMR, să merg la o ședință și să întâlnesc profesioniști, să mă aflu lângă o elită a muzicii.

Un lucru minunat pentru secția de muzică ușoară ar fi reluarea festivalului Mamaia sau crearea unui festival de creație și interpretare puternic mediatizat. Îmi pare rău că studenții mei nu au posibilitatea participării în nici un concurs de creație.

Secția de muzică ușoară a UCMR-ului are viitor și se poate baza pe secția de compoziție muzică ușoară din UNMB.

6. Mergi în jurii la festivaluri? Care crezi că e rolul lor? Câteva dintre ele („George Grigoriu”-Brăila, „Dan Spătaru”-Medgidia, Amara) sunt televizate în direct, organizate profesionist, cu participare internațională, preluând cu succes rolul defunctelor Mamaia și „Cerbul de aur”.

Sigur că merg în jurii și văd tineri talentați, tineri care după ce epuizează festivalurile, apoi X Factor sau Vocea României apar și cântă cu totul altceva decât își doresc, iar apoi se obișnuiesc așa.

Este minunat că există festivalurile George Grigoriu - Brăila, Dan Spătaru - Medgidia, Trofeul Tinereții - Amara, sunt festivaluri unde concurenții români se întâlnesc cu alții din alte țări, premiile sunt mari și, poate cel mai important, beneficiază de acompaniament live profesionist, lucru ce este esențial în formarea unui artist.

7. Care crezi că a fost cauza dispariției manifestărilor amintite?

Oamenii cu putere de decizie uită de importanța acestor manifestări pentru că, dacă nu răspund unor nevoi importante din punct de vedere politic, atunci se consideră că ne putem lipsi de ele.

Un rol decisiv l-a avut TVR-ul, Cerbul de aur a dispărut de la TVR, Eurovision-ul la fel, iar despre Mamaia cred că este atât vina organizatorilor din Constanța (Consiliul Județean și Primăria Constanța), cât și a TVR-ului.

Bineînțeles că lipsa de bani este principalul motiv, dar cred că tradiția acestor festivaluri este importantă și trebuia să continue.

Îmi pare rău că, totuși, UCMR-ul nu a avut o poziție fermă în ultimele ediții ale festivalurilor Mamaia sau Eurovision. Festivalul Mamaia ar trebui brevetat de UCMR, de acesta se leagă numele multor compozitori reprezentativi de muzică ușoară.

Un alt lucru de menționat este lipsa de cronică muzicală de specialitate și înafara revistei Actualitatea Muzicală.

8. Proiectele personale pentru perioada următoare.

Mă consider un om norocos pentru că mă ocup de muzică de mult timp și am activitate destul de multă.

Am compus mult pentru soliști de muzică ușoară, am multe cântece de dragoste și mi-aș dori să reușesc să îmi fac timp să remasterizez totul și să fac un disc cu cele mai frumoase cântece de dragoste.

Între timp, am achiziționat un pian nou și acest lucru mă inspiră în realizarea unui material instrumental muzical pentru pian și ansamblu de coarde. Mi-am propus să îl imprim până în toamnă pentru ca apoi să public și partiturile.

De asemenea, am terminat de scris, sub îndrumarea doctorală a compozitorului Dan Dedi, un concert pentru pian, secție ritmică și orchestră. Sper să reușesc să îl imprim și să îl cânt pe scenă.

În cadrul doctoratului am făcut două referate despre compozitorii reprezentativi de muzică ușoară din România, de la Ion Vasilescu până în prezent. Sper ca în scurt timp să le public și să fie utilizate ca material didactic în conservator. Este foarte important pentru studenții de la compoziție-muzică ușoară să cunoască creația muzicală românească de gen și chiar să descopere compozitorii români, pentru că mulți dintre ei nu cunosc aproape nimic despre aceștia.

Cu toate astea cred mult în câțiva studenți, sunt convins că vor avea un cuvânt de spus în muzică. Aș enumera câțiva: Flavia Zoe, Alexandra Penciu, Andrei Bălașa (PhenomenOn), Ionuț Teodorescu, Ioana Pânzariu, Alina Manolache... sunt doar câțiva.

Paula Seling și Cristian Faur își aprofundează studiile în aceeași secție a UNMB și sunt doi oameni extrem de talentați și performanți în muzică. Ne onorează prezența lor.

Lucrez la un album de colinde pentru Andra, dar și multe alte proiecte și concerte alături de tatăl meu, Ionel Tudor, și alături de colaboratorii mei permanenți Nico, Monica Anghel, Luminița Anghel, Gabriel Cotabiță, Vlad Miriță, Marcel Pavel, Călin Geambașu, Cezar Ouatu, George Miron & Grupul Vocal Acapella, Andrei Tudor Band.

Am o colaborare de lungă durată, în calitate de orchestrator, cu Angela Gheorghiu. Acest lucru mă onorează enorm, dar mă și motivează să mă perfecționez în arta orchestrației. Am ocazia de a a-mi auzi aranjamentele muzicale cu orchestre și dirijori mari, lucru care mi se pare extraordinar.

Intenționez să îmi continui activitatea la catedra de compoziție a Universității Naționale de Muzică București, secția compoziție-muzică ușoară/jazz.

Sunt tot timpul contra cronometru, dar am observat că lucrez destul de productiv atunci când am deadline-uri, așa că îmi place acest lucru.

Mă bucur în fiecare zi de familia mea, de Maia, fetița mea de aproape 5 ani, mă bucur de surprizele acestei frumoase vârste. Este drept că „greul” este dus de soția mea mai mult, dar și de către bunici.

A consemnat Octavian URSULESCU

Tu nu vezi cerul

m: Andrei Tudor
w: Andreea Andrei

Pap hailed

interpret: Pasha Parfiumi

Pop ballad interpret: Pasha Parfeni v: Andreea Andrei

Din - tre - ata - tea gan - duri n-ai sti - ut cum sa u - legi un vis,

nu stii sa treci din - ca - lo de din - ze ca - ri: somn mai scris,

Du - pa ori - ce nor nu - vezi ca soa - re - le-i ce - va mai sus, nu-mi stii

su - fle - tul, mai pre - sara de tot ce-am spus

1. Vad cum pu - sii tai precu des - pa - ra - ta - ta - cu, cu
2. Nu vezi lu - eri - ma ce doua te din - ca - lo de - al - hus - tre - ploii,

vad ca tu nu stii nici azi ce-am vrut sa spun cand ti-am vor - bit,
tu nu-mi simti nici i - ni - ma ce lu - te pen - tru a - ma - noi,

Nu vezi la - ori - mo ce doua re - din - ca - lo de - al - hus - tre - ploii, nu-mi simti
Du - pa ori - ce nor nu vezi ca soa - re - le-i ce - va mai sus, nu-mi stii

i - ni - ma cu - ne lu - te pen - tru doi, Tu nu vezi ca - rul dis-a - ta - ten
su - fle - tul, mai pre sus de tot ce am spus

ste - le si, din - ca - lo de vor - be tu nu simti ce ne-a le - gat. Tu nu vezi

ce - rul dis-a - ta - ten ste - le, nu in - te - legi ca te do - resc cu a - de - va - rat,

legi ca te do - resc cu a - de Tu nu vezi de a ta tea ste - le si din co

lo de vor be tu nu simti ce ne-a le - gat tu nu vezi ca - rul dis-a - ta - ten

ste - le nu in - te - legi ca te do - resc cu a - de - va - rat, nu in - te -

legi ca te do - resc cu a - de - va - rat, nu in - te - legi ca te do - resc cu a - de - va - rat

“M-am născut dintr-o iubire...”

Pe scena Filarmonicii naționale “S. Lunchevici” din Chișinău, în fața unei săli arhipline și extrem de participative (aplauze, multe flori, ovații, basarabenii ne sunt indiscutabil superiori în ce privește dragostea față de artiști) a avut loc un emoționant spectacol jubiliar (cum jubileu, corect, se folosește doar în cazul cifrei 50, nu comitem o indiscreție, deși e vorba de o doamnă!), intitulat “M-am născut dintr-o iubire”. Un concert de autor, muzica aparținând în întregime remarcabilei compozitoare, poete, instrumentiste și interprete Maria Stoianov, foarte cunoscută telespectatorilor din țara noastră în urma participării frecvente la emisiunea “Familia Favorit” al lui Paul Surugiu-Fuego de la TV Favorit. Absolventă a Conservatorului de stat din Chișinău, artista a debutat pe vremea studenției, în 1987, susținând spectacole folclorice cu ansamblul “Țărăncuța” al catedrei de folclor de la Conservator, în paralel fiind violonistă în orchestra “Folclor” dirijată de

plâng”, “Gânduri țesute în suflet”, un al treilea, combinând aceste titluri, fiind propus publicului chiar la concertul de față. În ultima vreme, așa cum a demonstrat și acest spectacol, compune tot mai mult muzică ușoară, înainte însă a cunoscut succesul cu albume de folclor încredințate Zinaidei Bolboceanu (nu mai puțin de trei), Ioanei Dordea, Galinei Ursu, Tamarei Costrițchi, acestora adăugându-li-se albumul de autoare “La prispa cu doruri multe”. Anterior a avut încă 5

Gabriela Grădinariu

Olga Ciolacu

spectacole de creație, tradiție care din păcate nu există în România: “Trandafiri în trei culori” la Teatrul național de operă și balet, “Au înflorit cireșii, dragul meu” la Filarmonica națională (ambele cu lansare de carte), “Tangoul frunzelor de toamnă” la Palatul național “Nicolae Sulac”, “La prispa cu doruri multe” (cu lansare de CD) și “Viața o trăim numai o dată”, ambele la Filarmonica națională.

La ridicarea cortinei, regia, inspirată, ne-a dezvăluit-o pe protagonistă acompaniindu-se la chitară în piesa “M-am născut dintr-o iubire”, după care a dat viață unei alte compoziții proprii (de altfel i-au aparținut

P. Neamțu. Între 1993-1996 este lector la Academia de muzică și arte plastice, în același timp cucerind premii importante la festivaluri-concurs de tradiție, cum ar fi “Malurile Dunării”, “Maria Lătărețu”, ambele în România, sau “Prezintă orchestra folclor”. Extrem de fructuos a fost “cincinalul” 1995-2000, în care a condus foarte valorosul grup Ethnos, distins în anul 2000 cu premiul “Ethnos” al Ministerului Culturii din România. În răstimpul de aproape trei decenii de la lansare, Maria Stoianov a semnat peste 400 de melodii și texte pentru interpreți din Republica Moldova, dar și de dincolo de granițe, precum și 3 cărți de poezie și versuri pentru cântece: “Și îngerii ca omul

Maria Stoianov

mai toate creațiile din concert, nu numai muzica, dar și versurile), "Ca floarea de frumoasă ești". Sensibila, tână prezentatoare Doina Sârbu și-a dovedit și

Silvia Chifiriuc

Akord), așa cum era firesc să reascultăm cântecele interpretate în duet de artista omagiată cu alte nume de rezonanță ale genului din Republica Moldova, Rycu Vodă ("Viața-i plină de iubire") și Anatol Mârzenicu ("Dragostea", "Inimă, le știi pe toate"). În ce-l privește pe acesta din urmă ne amintim cu plăcere recitalul susținut pe scena festivalului internațional "Dan Spătaru" de la Medgidia, el fiind bun prieten cu regretatul artist, alături de care a întreprins numeroase turnee. Impresionată probabil de capacitatea Mariei Stoianov de aborda toate genurile (a cântat și un "Rock"!), a urcat pe scenă doamna Monica Babuc, ministru al Culturii în guvernul Republicii Moldova, care a anunțat că în curând artista sărbătorită va deveni, din Artist emerit, Artist al poporului!

În concert au fost invitați și trei artiști din România, firește toți cu repertoriu exclusiv Maria Stoianov. La debut s-a aflat delicata ieșeancă Gabi Grădinariu, convingătoare, prin eleganță și farmec, în piesele "Dragostea mea" și "Adămi flori de liliac" și susținută cu căldură de numeroși fani veniți special de la Iași. Ați observat cu siguranță că soliștii importanți au cântat cel puțin două creații "marca" Stoianov, în această postură aflându-se, absolut firesc, reputata Olga Ciolacu, nume respectat și în România (la un moment dat avea la Chișinău chiar un teatru de estradă ce-i purta numele): cu vocea-i impresionantă a adus la microfon cântecele "Inimă" și "Crâșma". Prezent adesea pe micile noastre ecrane, îndeosebi în emisiunea amintită deja, a lui Fuego, dar apreciat și în străinătate (l-am întâlnit și în SUA), tânărul Vitalie Dani a onorat concertul jubiliar cu

înzestrările certe de solistă, cu "Părinții mei", după care popularul duet al fraților Irina și Anatol Bivol ne-a reamintit că "Viața e un dar", pe muzica lui Anatol și textul sărbătoritei (unde nu vom preciza autorul, acest lucru se va subînțelege). Mihai Timofti s-a aflat la debut pe scena Filarmonicii, cu "Povestea iubirii noastre", în timp ce Angela Cabari a interpretat "Inima bate" împreună cu fiica ei, Djuly. Protagonista a încredințat alte cântece pline de sensibilitate și farmec unor artiști în ascensiune: Cristina Scarlat ("Au înflorit cireșii"), soții Iana și Alexandru Șendrea ("Doar noi doi"), Tatiana Romaniuc ("Inimă"), Maria Țărnă ("La răscruce"), Victoria Lungu ("Tu ești primăvara mea", ce ne-a amintit marele șlagăr omonim al lui Florin Bogardo) și, la debut pe prestigioasa scenă, Ina Sturza, și ea deseori invitată în emisiunea TV a lui Fuego ("Iubirea mea"). Costi Burlacu, și în calitate de compozitor, s-a aflat pe "Același drum" cu Corina Țepeș. Mare vedetă a muzicii populare din Republica Moldova, Mihai Ciobanu (cel care a lansat faimosul "Casa părintească nu se vinde", transformat, la noi, în hit de muzică ușoară de Fuego) a interpretat cu vocea sa caldă "Doi într-un suflet" și "Stăpîna lumii", pe texte de Vasile Romanciuc. O altă cunoștință a melomanilor din țara noastră este Natalia Dilan, cu apreciate apariții pe scena concursurilor internaționale "George Grigoriu" de la Brăila și "Dan Spătaru" de la Medgidia; ea a dat viață tulburător piesei "Mamă, floare de dor", cu o tematică frecvent abordată de autorii basarabeni, mai aplecați către subiectele "de suflet" decât ai noștri. Nu putea lipsi unul dintre cele mai fredonate șlagăre semnate de Maria Stoianov, "Maria" (formația

Anatol Mârzenicu, M. Stoianov

Natalia Dilan

"Părinții mei iubiți" și "Dolce amore". Invitată specială din România a fost și Silvia Chifiriuc, ajunsă la o indiscutabilă maturitate și experiență, inclusiv datorită

studiilor muzicale academice. Pe viitorul ei album (precedentul l-a realizat tot cu un nume de marcă de

Irina și Anatol Bivol

dincolo de Prut, Ian Raiburg) va include, mai mult ca sigur, cele 3 titluri cu care a fermecat publicul la Filarmonica din Chișinău, "M-am îndrăgostit (U-la-la)", "Tangoul mării" și "Dragostea", aduse la microfon cu șarm și temperament. O poziție privilegiată în spectacol a avut, pe drept cuvânt, vedeta căreia Maria Stoianov i-a compus numeroase titluri de succes. Este vorba de Anișoara Puică, din repertoriul căreia nu puteau lipsi cunoscutele și fredonatele "Viața mea" (titlu-fetish al solistei), "Ochii mei", "A doua tinerețe", "Lacrima de mamă". Uriașă a fost surpriza pregătită publicului către final: nu știm dacă a figurat pe afiș, dar apariția din obscuritate, din fundul sălii, printre spectatori, a lui Paul Surugiu-Fuego, neanunțat de prezentatori, a ridicat publicul în picioare. Aflat într-un turneu în Republica Moldova, cel mai tânăr Artist al poporului din această țară a ținut să fie alături de prietena și colaboratoarea sa Maria Stoianov, căreia i-a inclus multe compoziții pe discurile sale; evident, un nou triumf pentru popularul artist!

Am amintit mai sus de tematica familiară, caldă a cântecelor basarabene, în care iubirea pentru părinți este în prim-plan, de subiectele alese din viața de zi cu zi, care le fac mai accesibile, liniile melodice fiind și ele cursive, necomplicate. Un alt aspect definitoriu este acutul sentiment patriotic, care la noi a început să devină (deh, europeni-globaliști-internaționaliști...) rușinos. Maria Stoianov este o fire extrem de sensibilă, înzestrată cu calități rare, care fac din ea o adevărată personalitate: curajul, demnitatea, bunătatea sufletească, corectitudinea, spiritul de sacrificiu. Este un adevărat

"clopotar" al Basarabiei, fiind mereu pe baricadele trezirii conștiinței neamului românesc, valorificând și promovând sentimentul patriotic, de mândrie și de demnitate națională, de respect pentru limbă, tradiții, istorie. Prin spectacolele renumitei formații Ethnos, iar în prezent alături de Tudor Ungureanu, starostele și cobzarul ansamblului folcloric "Ștefan Vodă" din Căpriană, orașul Strășeni, optează pentru readucerea speranței în inimile disperate și decepționate ale românilor basarabeni, care visează la reunificarea Țării Românești. În această formulă, artista a oferit un vibrant recital, cu refrene cum ar fi "Dor de frați", "Marie, Marie", "Măi, puiule, măi", "Gheorghe", "Of, lelițo Marioaro!", cu energie și pasiune. De la Strășeni a urcat pe scenă și primărița Valentina Casian, care a adus în dar ansamblul folcloric "Firicel de busuioc" al Școlii de arte din oraș, înființat în 2011. Ansamblul este condus de interpreta și profesoara de canto Doina Sârbu, alături de corepetitorul-cobzar Sergiu Diaconu, ea fiind și

prezentatoare a emisiunii "Respiro muzical" la postul TV "Vocea Basarabiei", producătoare Maria Stoianov. Doina a fost, cum aminteam, un agreabil comper al spectacolului și la final, alături de Maria Stoianov și de ansamblurile reunite, a dat viață cântecelor "Pentru țară, pentru neam" și "Unire, frați, unire!". Iar firescul "Mulți ani trăiască!" cu care s-a încheiat superbul concert s-a adresat atât admirabilei artiste cu talent complex Maria Stoianov, cât și unei Basarabii care tânjește după frații de dincoace de Prut, dor concretizat, ca acum, prin cântec, poezie, voci frumoase și

Paul Surugiu

Ryco Vodă, M. Stoianov

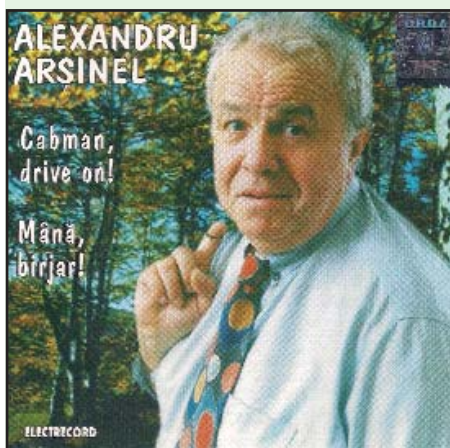
spectacole cum nu avem în România și în care noțiunea de playback nu există...

Lelia PRINDU

Alexandru Arșinel: „Mână, birjar!”

Nu mai e un secret pentru nimeni că marea pasiune a reputatului actor și general manager al Teatrului de revistă “Constantin Tănase” este cântecul. Nu este spectacol, aproape, în care acesta, cu vocea-i caldă, învăluitoare, să nu dăruiască publicului câteva melodii, unele din ele compoziții proprii. Albumul de față, editat cu câțiva ani în urmă de Electrecord (maestru de sunet Theodor Negrescu, masterizare Marius Mitrofan), include 10 piese celebre, în versiune bilingvă, cântate în limba română și engleză. Este o extraordinară restituire către melomanul contemporan a unor titluri de neuitat, adevărate bijuterii ale genului: “Pe lângă plopul fără soț” de Guilelm Șorban, “Roata morii” și “Du-m-acasă, măi tramvai!” de Vasile Vasilache, “De ce nu vii?” de Nelu Danielescu, “Ciobănaș cu 300 de oi” de M. Lydic, “Suflecă pîn-la brâu” de Gh. Danga, “Mînă, birjar!” de P. Savin, “Valurile Dunării” de Iosif Ivanovici, “Pocnind din bici” de Vespasian Vasilescu. După cum se

vede, nu e vorba doar de muzică ușoară, ci și de romanță, de cântecul de petrecere sau de “inimă albastră”, cum se spune, în această categorie intrând și “Să-mi cânti, cobzar...”. Alexandru Arșinel, acest “Nat King Cole al României”, cum plastic îl caracterizează regretatul Aurel Storin, este indiscutabil depozitarul cel mai autorizat al legendelor cântecului românesc, așa încât așteptăm noi albume de acest gen.

byron: „Eternal Return”

Formația bucureșteană premiată de revista noastră a

înregistrat acest album în format „high resolution audio” (24 bit/96 khz), în studiourile Windmill Lane din Dublin, iar masterizarea a fost efectuată la Abbey Road de către Frank Arkwright,

Componența formației la momentul înregistrării discului: Dan Byron (voce, chitară, flaut, synth, programming, sound design, muzică și versuri), Sergiu „6 fingers” Mitrofan (clape, pian, orgă

Hammond, grafică), Laszlo Demeter (bass electric și fretless), Dan Georgescu (tobe, percuții, synth, programming). Au colaborat Mihai Sorohan și Lu Cozma.

Albumul este un concept, așa cum îl descrie și Dan Byron pe site-ul oficial, un “tot”, un întreg, cu sonorități complexe greu de încadrat în vreun stil. Albumul apărut la Universal Music România are o prezentare atractivă și o calitate audio de top.

Sergiu Cioiu: „Vântule și alte cântece”

La 25 de ani de la înființare, cunoscuta casă de discuri Eurostar își consolidează poziția de lider în domeniul muzicii ușoare românești, propunându-ne acest remarcabil

dublu album “Sergiu Cioiu cântă Alexandru Mandy”. Stabilizat după cum se știe în Canada, actorul-

cântăreț a ales 22 din frumoasele melodii dedicate lui de reputatul compozitor-poet. Regăsim aici cu încântare titluri care au făcut epocă: “Merci, Bécaud!”, “Cântecul vântului”, “Venise vremea”, “Glasul tău”, “Poarta sărutului”, “Masa tăcerii”, “Coloana fără sfârșit”, “Locul meu de pe pământ” - o adevărată istorie dintr-o perioadă în care piesele de muzică ușoară nu ocoleau poezia. Doar “Ce-ar fi dacă?” aparține lui Cioiu, pe versuri semnate de Ioana Diaconescu și Alexandru Mandy. În booklet găsim un fragment din cartea “Nu știm aproape nimic” (Sergiu Cioiu în dialog cu Pușa Roth). Cum acest volum a fost prezentat publicului din București și din mai multe orașe din țară chiar de Cioiu, poate ca acesta va reveni în țară și pentru promovarea albumului de față, eventual în spectacole de muzică și poezie, în săli mici, intime, de teatru.

RoadkillSoda: „Yo No Hablo Ingles”

Dublu CD, cu 18 piese (cu o variantă pe un dublu vinil) cu un sound propriu care combină (după

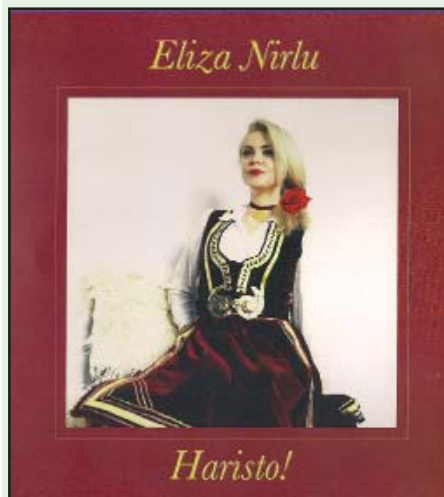
cum declară formația bucureșteană) stiluri precum stoner, sludge, psychedelic și rock’n’roll, lansat în clubul **The Silver Church**.

Componenți: Mircea Petrescu - voce; Mihnea Ferezan, ex - Luna Amară - chitară; Victor Ferezan, ex-Tep Zepi - bass; Mihai Nicolau - baterie, foștii membri fiind Sebastian Stancu - voce și Alex Para Ghita - baterie. Primul videoclip de pe album, “Wrong”, impune impresia, confirmată ulterior, de coeziune stilistică și muzicală, pe un teren stilistic mai puțin cunoscut. Formația a colaborat cu un muzician cunoscut al genului stoner, Arthur Seay, masterul albumului fiind făcut în BitterSand Studio, California.

Eliza Nirlu: „Haristo!”

Tânăra cântăreață și actriță originară din Constanța este binecunoscută pentru calitățile sale interpretative, în palmaresu-i strălucind premiul I la Festivalul internațional „Dan Spătaru” de la Medgidia și premiul III la cel, de asemenea internațional, de la Brăila

(„George Grigoriu”). Mândră de originile sale aromâne, Eliza Nirlu este nelipsită de la evenimentele

artistice, muzicale și teatrale, ale minorității, unele din ele consemnate și în paginile noastre. Iată-o acum la primul său album, înregistrat, mixat și masterizat la Free Music Studio, cu aranjamente orchestrale aparținând lui Costin Caraulani. Solista dovedește respect pentru cântecele vechi, reprezentând adevăratele tradiții muzicale aromâne, pentru că și aici gustul pentru comercialul ieftin i-a tentat pe alți interpreți, dornici de un succes imediat. Între titlurile cele mai reușite se numără „Lilicea vreariei” (Floarea iubirii – care în urmă cu ani dădea numele unui album similar al Elenei Gheorghe), „Calea di asimi”, „America” și, ca bonus track, „Spune bre gione”, cu Vasi Bordianu (pian).

Ura de după ușă: „Cicatrice”

O titulatură aparte apărută în 1993. UDDU, câștigă Marele Premiu la Festivalul Top T Buzău (1993) și lansează un prim album *De ce atâta ură?*.

După două decenii de activitate, reușește să lanseze un nou album, cu nouă piese. Alături de Ioan Costache (voce), fondatorul, care este

și autorul textelor, îi găsim pe Iosif Cosma (chitară), Lucian Păcuraru (bas) și Bebe Popescu (baterie). Albumul editat de Vladina Trading este mixat și înregistrat de Gabi Pipai Andrieș, în Sound Studio Production, masterizat de Cristian Varga la „Mastervargas” și se bucură de colaborarea a numeroși invitați. Ca de obicei,

majoritatea pieselor se bazează pe texte de protest moral și social: *Indiferența, Viață de câine, Nevinovat, Marioneta, Flagelul inconștienței*. Așa cum îi stă bine unui album de thrash / hardcore / punk, stiluri de care liderul-fondator nu s-a dezis niciodată.

„Noi... și muzica” (melodii pe versuri de Marian Stere)

Casa Eurostar își continuă neabătut politica de promovare a muzicii ușoare românești de calitate, propunându-ne de această dată un album de autor, dar nu la nivelul muzicii, ci al textelor. După ce a cochetat cu interpretarea (a câștigat chiar concursul „Aurelian Andreescu”), Marian Stere, redactor la Radio România Internațional, a devenit unul din textierii noștri apreciați. Cele mai numeroase și mai fructuoase colaborări le-a avut

cu compozitorul Jolt Kerestely (au cucerit împreună Premiul UCMR), care semnează de altfel jumătate din cele 18 cântece, alte două fiind...în familie (Andrei Kerestely). Ceilalți compozitori incluși în această antologie sunt Dumitru Lupu, Victor Lavric, Mihai Vanica, Costel Constantinescu,

interpretii fiind unul și unul: Margareta Pâslaru, Fuego, Angela Similea, Stela Enache, Ileana Șipoteanu, Adrian Enache, Eva Kiss, Marcel Pavel, Monica Anghel, Daniel Iordăchioae, Mădălina Manole. Un spirit de echitate ar fi impus ca pe copertă să figureze cu fotografiile și ceilalți interpreți ai melodiilor de pe CD și anume Oana Sirbu, Aurelian Temișan, Aurel Moga, Miss Mary, Alina Păun, Viorela Filip, Cristian Nistor, grupurile Provinciaili și Miracol – așa era corect... Dar, dincolo de asta, avem de-a face cu o colecție frumoasă de cântece.

Revistă lunară de informare, opinie și dezbateri editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
și finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor șef:

George BALINT

Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU

Editorialist: Liviu DĂNCEANU

Secretar de redacție: Costin ASLAM

Colegiu redacțional:

Mariana POPESCU, Mihaela Silvia ROȘCA,
Vasilica STOICIU-FRUNZĂ

Semnează în acest număr:

Loredana BALTAZAR, Al. I. BĂDULESCU, Corina BURA,
Daniela CARAMAN FOTEA, Grigore CONSTANTINESCU,
Cătălina CONSTANTINOVICI, Andra FRĂȚILĂ, Oana GEORGESCU,
Florian LUNGU, Mihaela MARINESCU, Doina MOGA,
Mariana POPESCU, Dana Cristina PROBST, Vasile TOMESCU,
Florin-Silviu URSULESCU, Ulpia VLAD

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071,
România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL

TEL: 021-242.30.32

ISSN: 1220-742x